

Jihlava

Strategický plán rozvoje statutárního města Jihlavy do roku 2020

Profil statutárního města Jihlavy

Úvod

Pro zhodnocení a systematické utřídění informací týkajících se statutárního města Jihlavy byla zpracována tato situační socioekonomická analýza, přinášející ucelený souhrn informací o poměrech panujících ve vybraných oblastech života ve městě. Byl tím vytvořen základ pro posouzení situace pomocí metody SWOT analýzy a stanovení prioritních témat rozvoje města Jihlavy ve střednědobém horizontu let 2014 – 2020. Profil města tvoří společně se SWOT analýzami analytickou část strategického plánu.

Pro účely strategického plánování byly do profilu města zařazeny tyto oblasti: základní charakteristiky města, obyvatelstvo, ekonomika města, trh práce, podmínky pro znalostní ekonomiku, bydlení, sociální oblast, doprava a technická infrastruktura, životní prostředí, veřejná správa a institucionální prostředí. Údaje byly získávány z různých dostupných pramenů a za přispění příslušných institucí a organizací, například Krajské správy Českého statistického úřadu v Jihlavě či Krajské pobočky Úřadu práce České republiky v Jihlavě. Jelikož dochází v některých sledovaných oblastech k dynamickým změnám, je třeba počítat s průběžnou aktualizací zveřejněného profilu. Dokument umístěný na oficiálních webových stránkách Jihlavy představuje rovněž materiál přístupný širokému spektru zájemců hledajících aktuální informace o městě a jeho prostředí.

Vzhledem k tomu, že v době zpracování profilu města nebyly známy definitivní výsledky Sčítání lidu, domů a bytů, prováděného Českým statistickým úřadem v březnu 2011, byly některé kapitoly v roce 2013 doplněny o nově zveřejněná data (tabulky a grafy byly pro odlišení označeny římskými číslicemi I. - IX.). Doplnující informace byly uvedeny rovněž v některých tematicky zaměřených kapitolách v případě, že došlo v dané oblasti k významným změnám. Tyto změny byly provedeny přímo v textu kapitol, pokud již popis situace neodpovídal skutečnosti. Aktualizovány dále byly tabulky týkající se oblasti vzdělávání, sociálních služeb, kulturních zařízení, institucí a organizací, které se nacházejí v přílohách profilu města.

Obsah

Úvod	1
Obsah	3
1. Základní údaje	5
1.1. Doplněné základní údaje (Sčítání lidu, domů a bytů 2011)	8
2. Obyvatelstvo	8
2.1. Prognóza vývoje obyvatelstva	14
2.2. Obyvatelstvo 2012/2013	17
3. Ekonomika města	18
3.1. Ekonomika a trh práce v údajích Sčítání lidu, domů a bytů 2011	22
3.2. Cestovní ruch	24
3.2.1. Cestovní ruch v roce 2012/2013	26
4. Trh práce	28
4.1. Trh práce 2012	32
5. Podmínky pro znalostní ekonomiku	33
5.1. Podmínky pro znalostní ekonomiku 2012/2013	34
6. Bydlení ve městě	35
6.1. Bydlení 2012/2013	38
7. Sociální oblast	38
7.1. Školství a vzdělávání	38
7.2. Sociální služby a zdravotnictví	41
7.3. Kultura, sport a volnočasové aktivity	44
7.4. Bezpečnost a prevence sociálně-patologických jevů, kvalita života	45
8. Doprava a technická infrastruktura	48
8.1. Silniční doprava	48
8.2. Železniční doprava	50
8.3. Hromadná doprava	51
8.4. Cyklistická doprava	52
8.5. Letecká doprava	53
8.6. Zásobování energiemi na území města	54
8.7. Telekomunikace	55
8.8. Vodovodní a kanalizační síť	55
9. Životní prostředí	57
9.1. Kvalita ovzduší	58
9.2. Kvalita vody	59

9.3. Odpadové hospodářství	60
9.4. Životní prostředí 2012	61
10. Veřejná správa a institucionální prostředí	63
10.1. Hospodaření statutárního města Jihlavy	64
Seznam použitých zkratek	70

1. Základní údaje

Statutární město Jihlava leží na historické zemské hranici Čech a Moravy v nadmořské výšce 525 m. n. m. Území města je součástí geomorfologického celku Českomoravské vysočiny a v jejím rámci spadá do podsoustavy Českomoravské vrchoviny. Katastrálním územím Jihlavy probíhá hlavní evropské rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Samotný terénní profil města dlouhodobě formovala meandrující řeka Jihlava a od jihu přitékající říčka Jihlávka. Středověký vývoj města předurčila také geologická stavba území. Jihlavský rudní obvod charakterizoval výskyt drahých kovů, zejména ve středověku hojně těženého stříbra. Průměrná roční teplota se pohybuje v rozmezí od 6 do 7 °C, srážkové roční úhrny přes 600 mm poukazují na středně vlhké podnebí.

Jihlava je město s bohatou historií a patří mezi čtyřicítku měst v České republice, jehož historické jádro bylo v roce 1982 vyhlášeno městskou památkovou rezervací.

První zmínky o vzniku slovanské osady na území dnešní Jihlavy pocházejí z konce 12. století, přesvědčivé doložení její existence je však datováno až od roku 1233. Zásadní zvrat pro rozvoj oblasti nastal po objevení ložiska stříbrných rud v okolí Jihlavy v první polovině 13. století. To odstartovalo ekonomický a populační rozvoj středověkého města. Na ostrohu nad řekou Jihlavou na moravské straně zemské hranice bylo založeno město Jihlava. Za doby vlády Václava I. se Jihlava roku 1247 stala královským městem a bylo jí uděleno horní právo.

Základ urbanistického řešení města dokumentuje zachované rozlehlé pravidelné náměstí a síť navazujících pravoúhlých ulic. Byl zbudován obranný systém kamenného městského opevnění s pěti branami. Jednou z nich je i dnešní dominanta Jihlavy, brána Matky Boží, která jako jediná unikla zboření při pozdějších přestavbách města. Královské město se také stalo působištěm církevních řádů, jejichž stopy se dochovaly do současnosti v podobě unikátních staveb. Jmenujme zejména minoritský klášter s kostelem Matky Boží a dominikánský klášter s kostelem sv. Kříže. Obě památky jsou datovány do 13. století, stejně jako kostel sv. Jakuba Většího. Druhá polovina 16. století přinesla výrazný rozvoj renesanční architektury v jádru města a v okolních čtvrtích. Činnost církevních řádů dokládá také v barokním slohu zbudovaná jezuitská kolej s kostelem sv. Ignáce z Loyoly ze 17. století.

V roce 1871 se Jihlava stala součástí železniční trati Praha – Vídeň. Přelom 19. a 20. století až do počátku 1. světové války představuje stěžejní období urbanistického vývoje města Jihlavy. Průmysl se soustředil v jižní části města při toku Koželužského potoka a při severní hranici města. Již od poloviny 19. století stále přicházeli dělníci z Čech, což přispívalo k transformaci národnostní struktury dříve převážně německé Jihlavy. Nejvýraznější dopady na národnostní strukturu města měl nicméně poválečný odsun německého obyvatelstva po roce 1945.

Výrazným způsobem se do historie vepsal také poválečný vývoj do roku 1989. Tehdy došlo k dynamickému rozvoji Jihlavy vlivem lokalizace nových průmyslových podniků. Koncentrace průmyslu znamenala koncentraci obyvatel a transformovala urbanismus města podle předlohy centrálně plánované ekonomiky. Budovala se rozsáhlá sídliště a moderní komunikace. Na konci 80. let 20. století přesáhl počet obyvatel Jihlavy hranici 50 tisíc.

Dnes je Jihlava ve srovnání s ostatními městy v České republice počtem obyvatel na 21. místě (téměř 51 tisíc obyvatel). Spolu s Karlovými Vary tak Jihlava patří mezi nejmenší krajská města. V minulosti ovšem představovala daleko významnější centrum koncentrace obyvatelstva, v roce 1830 byla dokonce třetím největším městem na území dnešní republiky. Administrativně je Jihlava krajským a zároveň statutárním městem a na základě poslední administrativní úpravy k 1. 1. 2003 obcí s rozšířenou působností (ORP). Správní obvod ORP Jihlava je vymezen jako území s celkem 79 obcemi a rozloze téměř 922 km². V rámci území ORP vykonává kromě samosprávy (samostatná působnost) rovněž v přenesené působnosti státní správu.

Obr. č. 1: Administrativní mapa správního obvodu Jihlava (k 1. 1. 2003)

Zdroj: Český statistický úřad

Samotný výkon státní správy a samosprávy je zajišťován orgány města, kterými jsou Zastupitelstvo města Jihlavy, Rada města Jihlavy, primátor města Jihlavy a Magistrát města Jihlavy. Na úrovni částí města pracují osadní výbory. Dalším orgánem působícím na území statutárního města Jihlavy je Městská policie. Organizační struktura odborů magistrátu odráží klíčové oblasti činností, které tato instituce v rámci města zajišťuje.¹ K výkonu specifických činností město zřizuje příspěvkové organizace, obchodní společnosti a je také držitelem majetkových podílů v jiných obchodních společnostech.

Z pohledu dopravy je Jihlava důležitou křižovatkou cest vzhledem k průběhu IV. Transevropského multimodálního koridoru (dálnice D1) a silnice 1. třídy ve směru

¹ Schéma organizační struktury viz Příloha profilu města č. 1

severozápad-jihovýchod s napojením na Rakousko (rychlostní silnice E59). Postavení Jihlavy vůči tranzitním železničním koridorům je již podstatně méně výhodné.

Statutární město Jihlava plní roli přirozeného centra Kraje Vysočina a regionu Českomoravské vrchoviny. Území se vyznačuje širokou spádovostí zejména v oblasti dojížděky do škol, do zaměstnání, za soukromými i veřejnými službami, která však často není každodenní. K tomu významně přispívá rovněž role Jihlavy jako druhého největšího sídla v Regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod. Sféru vlivu statutárního města Jihlavy umocňuje výrazný územní převis obslužné funkce a soustředění pracovních příležitostí, zejména v oblasti průmyslu a terciéru. V teritoriálním kontextu České republiky ovlivňují pozici města Jihlavy jeho silné vazby na pražskou a brněnskou aglomeraci. Tento vliv je formován výše uvedeným charakterem dopravních toků protínajících území Kraje Vysočina a zahrnuje širokou škálu socioekonomických procesů.

Velmi názorně ukazuje pozici města mezi ostatními regionálními centry ČR tabulka č. 1. Ta pomocí agregátního ukazatele komplexního významu střediska, který počítá nejen populační sílu města, ale také pracovní příležitosti, dává daleko reálnější představu o tom, jaké je postavení Jihlavy. Ačkoliv je tabulka založena na hodnocení změn v transformační fázi mezi roky 1991 – 2001, její vypovídací hodnota je značně přesvědčivá. Jde především o index změny pracovní charakteristiky, který mezi vybranými středisky byl vůbec nejvyšší a umocňuje ho navíc vývoj v posledních deseti letech, kdy Jihlava posílila svůj ekonomický status.

Tab. 1: Velikostní charakteristiky vybraných měst (ČR = 10 000)

Město	Populační		Pracovní		Komplexní význam (KV)		Index změny populace	Index změny pracovní	Index změny KV
	1991	2001	1991	2001	1991	2001			
Jihlava	50,3	49,6	62,3	72,7	58,3	65,0	98,6	116,7	111,5
Brno	376,9	367,7	462,4	482,1	433,9	444,0	97,6	104,3	102,3
Ostrava	419,9	411,8	466,0	400,9	450,6	404,5	98,1	86,0	89,8
České Budějovice	96,6	97,5	121,1	139,0	112,9	125,2	100,9	114,8	110,9
Hradec Králové	97,0	95,0	121,9	129,2	113,6	117,8	97,9	106,0	103,7
Pardubice	94,1	91,1	112,4	115,4	106,3	107,3	96,8	102,7	100,9
Zlín	100,4	97,9	129,8	132,4	120,0	120,9	97,5	102,0	100,8
Olomouc	99,8	100,3	124,4	139,2	116,2	126,1	100,5	111,9	108,5

Zdroj: Hampl, M. (2005): Geografická organizace společnosti v České republice

Shrnutí kapitoly: Město Jihlava patří mezi významná historická města v České republice. Jeho rozvoj byl po 2. světové válce značně ovlivněn odsunem německého obyvatelstva. Od 50. let 20. století došlo k výrazné koncentraci průmyslu a tím byl nastartován rychlý ekonomický růst. Ve srovnání s ostatními krajskými městy je pozice Jihlavy v podílu průmyslové výroby na hospodářské struktuře nadprůměrná, což je ovlivněno zejména zahraničními investicemi během transformačního období po roce 1989. Z administrativního hlediska je Jihlava krajským městem Kraje Vysočina, zároveň také městem statutárním a obcí s rozšířenou působností.

1.1. Doplněné základní údaje (Sčítání lidu, domů a bytů 2011)

Počet obyvatel na území ORP statutárního města Jihlavy (k 31. 12. 2011): 99 345

Silnou pozici města Jihlavy z pohledu spádovosti v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání potvrzují údaje SLDB 2011 týkající se dojížděky. V březnu 2011 dojíždělo do Jihlavy 10 407 osob, z toho téměř polovinu představovali žáci a studenti navštěvující některou ze vzdělávacích institucí na území města. 87% tvořila dojížděka denní, což významně zvyšuje počet obyvatel, kteří se v Jihlavě každodenně pohybují a využívají městskou infrastrukturu. Vyjížděka dosahovala v březnu 2011 hodnoty 12 992 osob, část však tvoří také vyjížděka v rámci území města. Více než 60% vyjíždějících představovali žáci a studenti. Jihlava dominovala Kraji Vysočina v době sčítání v počtu zaměstnaných osob, který činil 22 572 obyvatel.

2. Obyvatelstvo

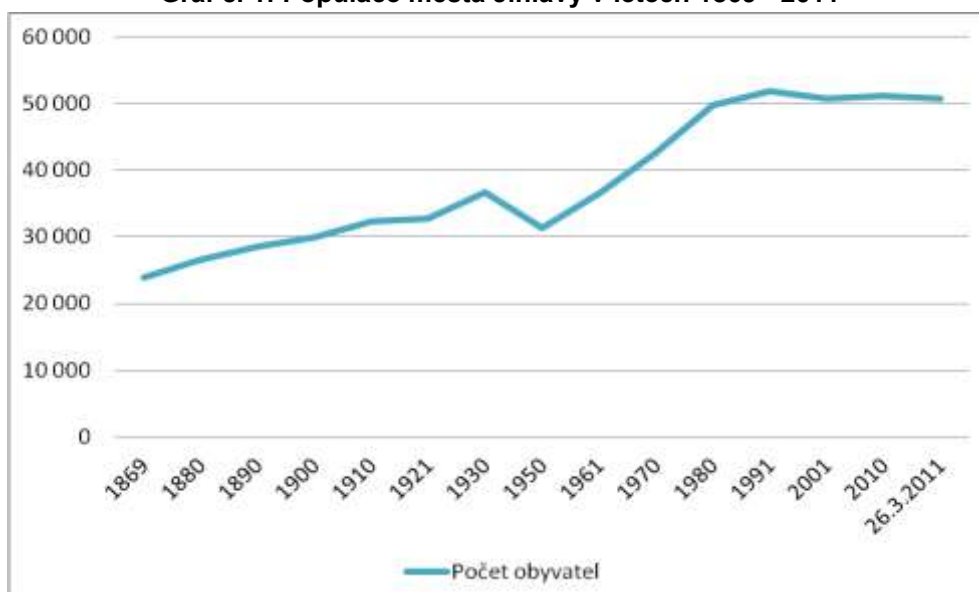
Dlouhodobý vývoj městské populace je odrazem řady faktorů a událostí, které se promítly v čase do společenských a ekonomických poměrů města Jihlavy. Níže uvedený graf č. 1 odráží vývoj městské populace zachycený od roku 1869 až po šetření ČSÚ v rámci Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) v březnu roku 2011². Od druhé poloviny 19. století lze pozorovat dynamické zvyšování počtu obyvatel Jihlavy. Spolu s tímto procesem docházelo rovněž k plošnému rozvoji území města a urbanistickým změnám. Celkově příznivý vývoj od 2. poloviny 19. století byl dvakrát narušen v první polovině 20. století vlivem válečných událostí. Po roce 1945 přispěl ke snížení stavu populace ve městě poválečný odsun německého obyvatelstva. Od druhé poloviny 20. století byl patrný opětovný přírůstek obyvatel způsobený, jak vlivem vyšší porodnosti (např. dopady intenzivní propopulační státní politiky po roce 1970), tak ekonomickým rozvojem a administrativními změnami. Od počátku 90. let 20. století, kdy tyto stoupající vývojové tendence dosáhly vrcholu, nastal mírný pokles populace, doprovázený administrativní změnou ve správním území města v roce 1991 (osamostatnění některých obcí dříve administrativně připojených k Jihlavě). Více než na této změně však pokles počtu obyvatel Jihlavy závisel na celospolečenských a demografických proměnách, jakými bylo zvyšování průměrného věku populace, pokles porodnosti nebo záporné migrační saldo vlivem suburbanizačního procesu.

---

² Zatím jde o předběžné výsledky. K datu 26. 3. 2011 byl počet obyvatel Jihlavy 50 760.

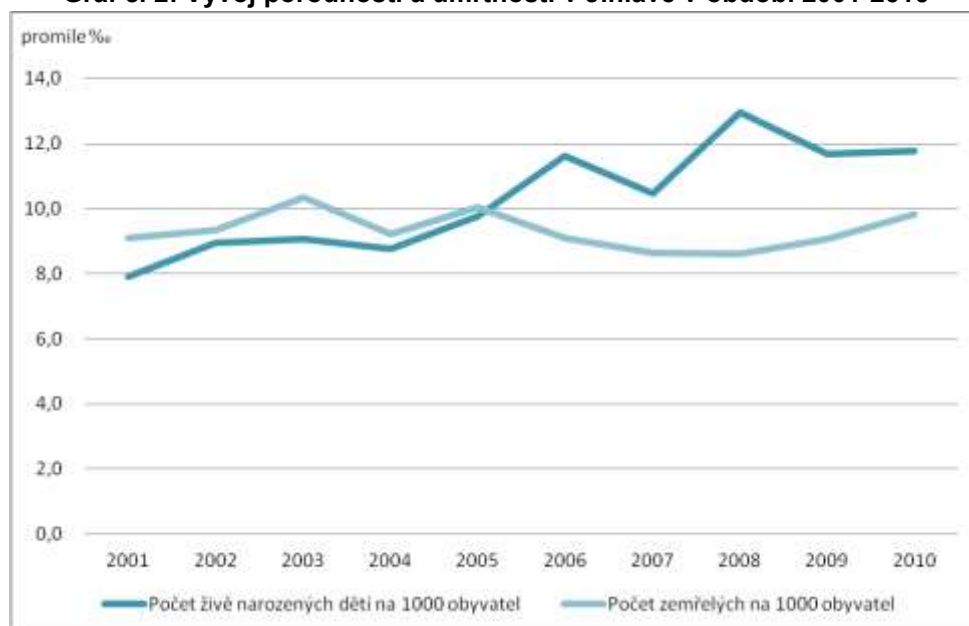
Graf č. 1: Populace města Jihlavy v letech 1869 - 2011

Zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, Retrospektivní lexikon obcí Vysočina, SLDB 2011

Demografická situace je z obecného hlediska ovlivňována dvěma základními jevy, a to přirozeným a mechanickým pohybem obyvatelstva. V případě přirozeného pohybu hraje zásadní roli sledování porodnosti (natality) a úmrtnosti (mortality) ve vztahu k času. Sledujeme-li vývoj těchto dvou klíčových demografických ukazatelů v uplynulém desetiletí, pak vývoj lze charakterizovat následovně: nejdříve pokračování trendů z poloviny uplynulé dekády, kdy nastala změna demografické struktury a úmrtnost začala převažovat nad narozeními, a pak obrat k přirozenému přírůstku. V Jihlavě byla posledně jmenovaná změna zaregistrována v roce 2006 a pokračuje do dneška. Níže uvedený graf č. 2 demonstruje pozvolný nárůst počtu živě narozených dětí po roce 2005, naopak počty zemřelých vykazují poměrně stálý vývoj a neprojevují se v nich statisticky významné extrémy.

Graf č. 2: Vývoj porodnosti a úmrtnosti v Jihlavě v období 2001-2010

Zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, ČSÚ

Z pohledu změn v populaci města Jihlavy vlivem mechanického pohybu způsobeného migrací docházelo od 70. let 20. století k pozvolnému snižování dynamiky přistěhovaných obyvatel a naopak k mírnému zvyšování počtu vystěhovaných. Tento trend pokračuje, což je zčásti dáno rezidenční suburbanizací, která rozvíjí zázemí Jihlavy. Je to typický jev pro větší města v ČR. Nicméně byly v uplynulém desetiletí několikrát zaznamenány úbytky obyvatel a celkově nelze hovořit o příliš pozitivním vývoji demografické situace. Tento aspekt může mít například dopady v městském rozpočtu či v oblasti služeb a profilaci městoobslužných funkcí. Na druhé straně se otevírá prostor pro aktivity a programy, které by na sebe vázaly imigrační toky přinášející posílení atraktivity Jihlavy s nesporným socioekonomickým profilem.³

Tab. 2: Přírůstek obyvatelstva města Jihlavy v období 2001-2010

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Přirozený přírůstek	-59	-21	-63	-23	-14	126	93	222	133	100
Přírůstek stěhováním	-330	-182	-11	-212	1 008	-69	-214	126	-54	-168
Celkový přírůstek	-389	-203	-74	-235	994	57	-121	348	79	-68
Hrubá míra migračního salda (‰)	-0,129	-0,072	-0,004	-0,085	0,406	-0,027	-0,083	0,049	-0,021	-0,064

Zdroj: Demografická ročenka měst 2001-2010, ČSÚ

Podle předběžných výsledků posledního Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 žilo na území statutárního města Jihlavy 24 744 mužů a 26 016 žen. Tato struktura stejně jako věková struktura obyvatel (viz tab. 3) odpovídá celorepublikovému průměru a nijak výrazně se neodlišuje od ostatních krajských měst.

Tab. 3: Struktura obyvatel Jihlavy dle pohlaví a věku (k 26. 3. 2011)

Pohlaví	Věková kategorie	Počet obyvatel	Podíl z celku (%)
muži		24 744	48,7%
v tom ve věku:	0 - 14	3 632	14,7%
	15 - 64	17 798	72%
	65 +	3 314	13,4%
ženy		26 016	51,3%
v tom ve věku:	0 - 14	3 519	13,5%
	15 - 64	17 504	67,3%
	65 +	4 993	19,2%

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2011, ČSÚ

Jak dále ukazují data v tab. 4, podíl dětí a mladistvých ve skupině 0-14 let pozvolna klesá, zatímco kategorie obyvatel ve věku 65 let a více zaujímá stále větší část z celkového počtu obyvatel města Jihlavy. Proces stárnutí populace Jihlavy vyjadřuje dále ukazatel indexu

³ Příloha profilu č. 2 uvádí bližší strukturu migračních toků obyvatel Jihlavy.

stáří⁴, který v roce 2004 překročil hranici 100 a v roce 2010 dosáhl úrovně 114,8. Také průměrný věk obyvatel neustále roste, na konci téhož roku dosáhl hodnoty 41,2 let. Nejpočetnější skupinou v Jihlavě jsou obyvatelé v produktivním věku (15-64 let), kteří jsou dlouhodobě zastoupeni z více než 70 %.

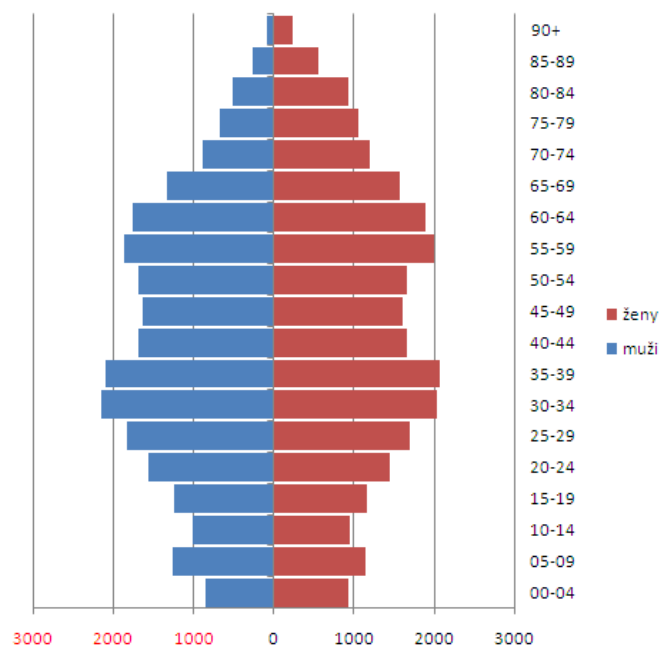
Tab. 4: Vývoj věkové struktury obyvatelstva 2001-2010

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
0-14 (%)	15,0	14,6	14,2	13,9	13,8	13,5	13,3	13,3	13,5	13,8
15-64 (%)	71,2	71,3	71,6	71,7	71,9	71,9	71,8	71,5	71,0	70,4
65 + (%)	13,8	14,1	14,2	14,4	14,3	14,6	14,9	15,2	15,6	15,8
Index stáří	92,0	96,1	99,8	103,5	104,1	107,6	112,1	113,7	115,8	114,8
Průměrný věk	39,2	39,6	39,9	40,3	40,2	40,5	40,8	40,9	41,1	41,2
Celkem obyvatel	50 377	50 174	50 100	49 865	50 859	50 916	50 795	51 143	51 222	51 154

Zdroj: Demografická ročenka měst 2001-2010, ČSÚ

Demografický vývoj nejen v Jihlavě, ale ve většině měst ČR se ubírá podobným směrem, na jedné straně populace stárne, na straně druhé se zlepšují demografické parametry kvality života. Z tohoto pohledu patří Kraj Vysočina k oblastem s jednou z nejvyšších hodnot průměrné naděje na dožití obyvatel (tzv. střední délky života). V roce 2010 byla tato hodnota u mužů 71,5 let a v případě žen se jednalo o 81,1 let. Rozložení jednotlivých věkových skupin dle pohlaví v populaci města zobrazuje graf. 3, tzv. věková pyramida. Z grafu je patrná početní převaha žen ve vyšších věkových kategoriích.

Graf č. 3: Věková pyramida obyvatel města Jihlavy (2011)

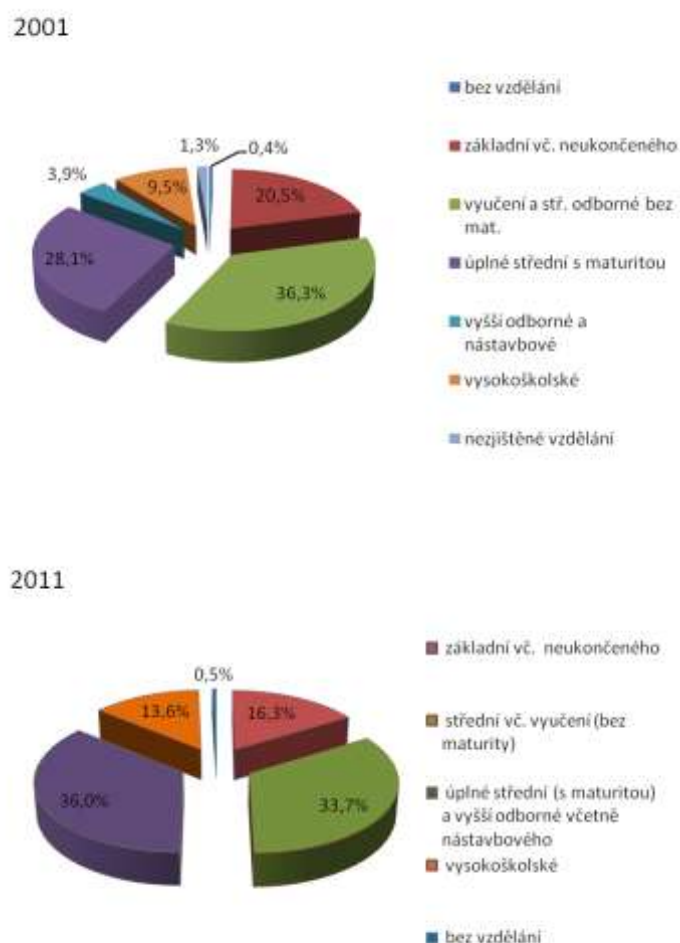

Zdroj dat: Registr obyvatel ČR

⁴ Index stáří vyjadřuje podíl osob ve věku 60 a více let na 100 obyvatel ve věku 0-14.

Další významnou charakteristiku obyvatelstva, mající velkou vypovídací hodnotu, představuje jeho vzdělanostní struktura. I když je srovnání vývoje vzdělanostní struktury mezi roky 2001 a 2011 poměrně složité (vzhledem k zatím neúplným údajům z posledního sčítání), je možné vyslovit následující zobecnění: v celém spektru městské populace významně vzrostla vzdělanost. Jedná se především o nárůst vysokoškolsky vzdělaných lidí o několik procentních bodů z úrovně 9,5 % v roce 2001 na 13,6 % v roce 2011. Jihlava si tak zvýšila „odskok“ proti celorepublikovému průměru vysokoškolsky vzdělaných osob (2001: 0,6 p.b., 2011: 1,2 p.b.). Za podobně pozitivní lze hodnotit vývoj ve skupině obyvatel s úplným středoškolským vzděláním s maturitou (včetně vyššího odborného a nástavbového), kde došlo v posledním intercenzálním období k nárůstu o 4,0 p.b. Na druhé straně se snížil podíl obyvatel s nižším vzdělanostním statutem. Zde za zmínku stojí především pokles středoškoláků bez maturity a vyučených, což vzhledem k průmyslovému charakteru města Jihlavy a poptávce po těchto lidech na pracovním trhu lze hodnotit spíše jako nežádoucí vývoj.

Graf č. 4: Struktura obyvatelstva dle dosaženého vzdělání v roce 2001 a 2011

Zdroj dat: SLDB 2001 a 2011, ČSÚ

Velmi důležitým ukazatelem populace postihujícím její elementární ekonomickou funkci jsou pracovní podmíněné migrace, které jsou součástí spektra mechanických pohybů obyvatelstva. Vycházíme z údajů pro roky 1991 a 2001, jelikož takto strukturované údaje o obyvatelstvu z posledního sčítání za rok 2011 nejsou zatím k dispozici.

Tab. 5 ukazuje všechna centra dojížděky v Kraji Vysočina s dojížděkou větší než jeden tisíc dojíždějících a pozici Jihlavy mezi těmito centry. Je to největší dojížděkové centrum, téměř 2x převyšující dojížděku za prací do střediska Havlíčkův Brod, Třebíč a Žďár nad Sázavou. S analýzy dat (ČSÚ) dále vyplývá, že mezi dojíždějícími je výrazně zastoupena nejmladší věková kategorie 15-29 let (40,9 %), čímž se Jihlava v roce 2001 zařadila na 1. místo pomyslného žebříčku. Saldo dojížděky bylo výrazně kladné a proti roku 1991 (5 646) se zvýšilo na 9 062 v roce 2001. Ukazuje se tím, jak byla v období transformace posílena úloha Jihlavy coby krajského centra dojížděky. Kromě Třebíče, která zaznamenala nejvyšší reaktivní intercenzální změnu salda dojížděky (218 %), patřilo Jihlavě hned 2. místo s výrazným odstupem od dalších center v kraji (161 %).

Tab. 5: Odvětvová struktura dojížděky za prací do jejích center (nad 1000 dojíždějících, 2001)

Centrum dojížděky	dojíždějící do obce celkem	dojíždějící podle odvětví (v %)				
		průmysl	stavebnictví	obchod	doprava a telekomunikace	škol., zdrav., soc. činnosti
Bystřice nad Pernštejnem	1 112	47,7	8,0	6,9	6,5	11,1
Havlíčkův Brod	6 165	28,7	10,3	8,2	9,8	13,8
Humpolec	1 689	50,0	8,3	12,4	7,2	6,5
Chotěboř	1 627	50,8	7,7	7,0	6,6	7,1
Jihlava	11 536	39,5	11,6	7,6	8,5	8,7
Ledeč nad Sázavou	1 253	51,2	8,8	6,0	6,7	9,8
Moravské Budějovice	1 767	44,4	11,4	10,5	5,8	8,9
Náměšť nad Oslavou	1 308	17,7	3,7	6,7	4,5	6,0
Nové Město na Moravě	1 735	29,6	9,0	5,5	2,4	31,2
Pelhřimov	4 193	38,9	11,7	7,9	7,8	9,8
Světlá nad Sázavou	1 387	60,7	7,4	4,5	3,4	7,0
Telč	1 086	36,9	7,9	8,7	5,7	8,1
Třebíč	5 797	37,7	13,1	9,0	6,2	12,6
Velká Bíteš	1 470	64,0	4,8	8,2	4,3	5,4
Velké Meziříčí	2 721	50,6	9,4	9,0	4,7	8,5
Žďár nad Sázavou	5 790	46,3	10,3	7,1	7,0	5,4
Kraj Vysočina	86 159	44,1	8,5	6,5	5,7	9,2

Zdroj: ČSÚ

Nejsilnější dojížděka do Jihlavy je tradičně vyvolávána pracovními příležitostmi v průmyslu (39,5 % v roce 2001). U tak velkého města je to ovšem výsledek více než úctyhodný a srovnatelný spíše s menšími městy, která disponují omezenými administrativními a terciárními funkcemi. Za povšimnutí stojí, že pracovní dojížděka do odvětví široce definovaného obchodu (maloobchod, opravny, pohostinství ad.) vykazovala před deseti roky

relativně nízkou úroveň, přitom služby plní explicitně střediskovou funkci sídel. Na druhé straně výrazněji než u ostatních center dojížděky za prací spatřujeme u Jihlavy nadprůměrně vyšší podíl pracovní migrace do odvětví dopravy a telekomunikací.

2.1. Prognóza vývoje obyvatelstva

Budoucí demografický vývoj populace města představuje jeden z klíčových faktorů jeho rozvoje. Pro účely posouzení nastávající situace proto byla zpracována Prognóza populačního vývoje města Jihlavy do roku 2030.⁵ Predikce budoucího stavu umožňuje lépe odhadnout, jakým směrem se bude ubírat vývoj jednotlivých oblastí života ve městě, např. jaká bude poptávka po sociálních službách, nároky na občanskou vybavenost, technickou infrastrukturu či na nové lokality pro bydlení. Prognóza byla vytvořena za pomoci tzv. kohortně komponentní metody a výstupy poskytují náhled na předpokládaný vývoj ve třech variantách: v nízké, střední a vysoké, které se odlišují v očekávaných hodnotách plodnosti a úmrtnosti. Střední, nejvíce pravděpodobná varianta, byla vypracována rovněž se zahrnutím vlivu migrace. Počátečním rokem, tzv. prahem prognózy, je rok 2010. Další hodnoty jsou udávány poté v pětiletých intervalech, tedy včetně roku 2020, který představuje pomyslnou hranici plánovacího období. Prognóza se opírá o analýzu minulého vývoje a možné scénáře se odvíjejí od výsledků poslední projekce obyvatelstva ČR do roku 2065 zpracovanou ČSÚ. Hlavními faktory, které se podílejí na změnách v populaci města, jsou porodnost, úmrtnost a migrace.

Níže uvedená tabulka zachycuje možný vývoj úhrnné plodnosti do roku 2030, kdy lze sledovat pozvolný nárůst hodnot v případě všech variant. Hranicí pro udržení početního stavu populace je hodnota 2,1.

Tab. 6 : Scénáře vývoje úhrnné plodnosti ve městě Jihlava do roku 2030

Rok	Hodnoty úhrnné plodnosti podle variant prognózy		
	nízká	střední	vysoká
rok 2010 (práh prognózy)	1,58	1,58	1,58
rok 2015	1,62	1,64	1,66
rok 2020	1,65	1,69	1,73
rok 2025	1,69	1,74	1,79
rok 2030	1,70	1,75	1,80

Zdroj: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065, ČSÚ, 2009, vlastní výpočty autorů

Naděje dožití se zvyšovala během celého transformačního období 90. let. Kraj Vysočina spolu s Jihlavou patří všeobecně k oblastem s nejpříznivějším vývojem tohoto ukazatele, jak tedy demonstuje uvedená tabulka, lze očekávat jeho další růst. Půjde však spíše o vzestup pozvolný a větší rozdíly lze (kvůli již poměrně vysoké nynější úrovni) předpokládat u mužů.

⁵ Autorský kolektiv: RNDr. Václav Novák Ph.D., Mgr. Daniel Seidenglanz, Ph.D., doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Tab. 7: Scénáře vývoje naděje dožití ve městě Jihlava do roku 2030

Rok	Velikost naděje dožití podle variant prognózy					
	nízká		střední		vysoká	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
rok 2010 (práh prognózy)	75,0	81,5	75,0	81,5	75,0	81,5
rok 2015	76,1	82,3	76,3	82,5	76,6	82,8
rok 2020	77,1	83,1	77,6	83,5	78,1	84,1
rok 2025	78,1	83,9	78,9	84,6	79,6	85,4
rok 2030	79,1	84,6	80,1	85,6	81,1	86,6

Zdroj: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065, ČSÚ, 2009, vlastní výpočty autorů

Nejobtížnější faktor z hlediska predikce představuje migrace. V Jihlavě dochází ke koexistenci dvou trendů, jednak se stále zintenzivňuje suburbanizace, na druhou stranu představuje Jihlava atraktivní lokalitu v rámci vnitřní migrace v Kraji Vysočina pro osoby ve věkové kategorii 20 – 35 let („mladí dospělí“). V předcházejících letech docházelo vlivem migrace spíše k úbytku obyvatel. Na konci současného desetiletí lze již předpokládat, že v bilanci migrace se začne promítat vyšší počet postavených rodinných i bytových bytů v samotném městě, především v jeho západním sektoru. Proces suburbanizace tak bude oslaben ve smyslu migrace obyvatel města do okolních obcí a větší část stěhování se již bude odehrávat uvnitř katastrálního území města Jihlavy. Prognóza předpokládá, že v letech 2011 – 2015 migrační saldo bude u Jihlavy mírně kladné a dosáhne hodnoty asi 50 osob. V dalším pětiletí aktivní migrační saldo bude zřejmě narůstat a autoři prognózy předpokládají, že v tomto období díky migraci počet obyvatel Jihlavy vzroste asi o 300 osob.

Tab. 8: Varianty prognózy populačního vývoje města Jihlava do roku 2030 bez zahrnutí migrace

rok	varianta prognózy		
	nízká	střední	vysoká
2010	51 154	51 154	51 154
2015	51 248	51 264	51 281
2020	50 953	51 064	51 180
2025	50 247	50 506	50 771
2030	49 200	49 636	50 074

Zdroj: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065, ČSÚ, 2009, vlastní výpočty autorů

Zpracovaná prognóza obsahuje také střední variantu možného vývoje zohledňující vliv migrace. V uvedené tabulce jsou také charakterizovány základní demografické indexy a jejich předpokládané hodnoty. Ty z velké míry odpovídají všeobecným trendům na celorepublikové úrovni. Při predikci budoucího vývoje obyvatelstva je třeba brát v úvahu rovněž rozdíl mezi obyvatelstvem bydlícím a faktickým (neboli přítomným). Na základě výpočtů prováděných při tvorbě územního plánu rozvoje města, je faktický počet obyvatel Jihlavy odhadován na 60 000 obyvatel. Tento údaj je významný zejména z pohledu

plánování kapacity a rozsahu veřejné technické infrastruktury. Ta slouží nejen obyvatelům města, ale mnohdy také jeho návštěvníkům či občanům, kteří ve městě přebývají přechodně například z důvodů zaměstnání nebo studia.

Tab. 9: Struktura obyvatelstva ve střední variantě populační prognózy ve městě Jihlava do roku 2030 včetně migrace

Rok	2010	2015	2020	2025	2030
Počet obyvatel	51 154	51 114	50 764	50 256	49 685
Index stáří	114,8	118,6	127,0	149,4	172,4
Index ekonomické závislosti I	19,6	23,2	25,4	23,4	20,8
Index ekonomické závislosti II	22,5	27,5	32,3	34,9	35,8
Index ekonomického zatížení	42,1	50,7	57,7	58,3	56,6

Zdroj: Projekce obyvatelstva České republiky do roku 2065, ČSÚ, 2009, vlastní výpočty autorů

Pozn: index stáří - poměr počtu osob ve věku 65 a více k osobám ve věku 0–14

index ekon. závislosti I - poměr počtu osob ve věku 0-14 k osobám ve věku 15–64

index ekon. závislosti II - poměr počtu osob ve věku 65 a více k osobám ve věku 15–64

index ekon. zatížení - poměr počtu osob ve věku 0-14 a 65 a více k osobám ve věku 15–64

Shrnutí kapitoly: V období let 2001-2010 docházelo k protichůdným jevům: zvyšoval se počet narozených dětí, na druhé straně Jihlava migračně ztrácěla. Celkový přírůstek ve sledovaném období byl záporný. V souladu s celorepublikovými trendy dochází rovněž v Jihlavě ke stárnutí populace a k suburbanizaci. Jihlava představuje největší centrum dojížděky v Kraji Vysočina. Ve vzdělanostní struktuře se od roku 2001 výrazněji zlepšila kvalifikační úroveň obyvatel města, podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel dosáhl úrovně 13,6 %. Dle zpracované prognózy budoucího vývoje populace města Jihlavy lze do roku 2030 očekávat pozvolný růst naděje dožití, úhrnné plodnosti a zvyšování podílu osob v postproduktivním věku.

2.2. Obyvatelstvo 2012/2013

Ačkoli v tomto hodnoceném období dosahoval přirozený přírůstek obyvatelstva kladné hodnoty, tedy převažoval počet živě narozených dětí nad zemřelými osobami, celkový přírůstek počtu obyvatel byl díky migračním procesům záporný (-71 k 31.12.2012). S ohledem na dlouhodobý vývoj populace města v předchozích deseti letech tak v tomto období nedošlo k žádné významnější změně. Na konci roku 2012 dosahoval počet obyvatel 50 598 osob. Výrazněji se nemění ani věková struktura populace města. Dle demografické analýzy školáků a předškoláků⁶, kterou pravidelně provádí Odbor školství, kultury a tělovýchovy Magistrátu města Jihlavy setrval od roku 2007 trend vyšší porodnosti, v letech 2011-2013 však lze sledovat mírný pokles v počtu narozených dětí. Dle zmíněné analýzy lze v návaznosti na dlouhodobé prognózy vývoje v České republice očekávat další mírný útlum porodnosti také v příštích letech. Na konci roku 2012 tvořily téměř 70% populace města Jihlavy osoby v produktivním věku. Počet žen (25 915) mírně převyšoval nad počtem mužů (24 683). V letech 2011 a 2012 došlo opět k mírnému zvýšení indexu stáří (118,7 k 31.12.2012).

---

⁶ Analýza kapacit mateřských škol zřizovaných statutárním městem Jihlava [<http://jihlava.cz/dokumenty/ds-1034/p1=50131>]

3. Ekonomika města

Ekonomická základna města prošla od roku 1990 do dneška výraznými změnami a v její struktuře došlo k zásadnímu přechodu k terciarizaci ekonomiky, kdy se nejvýznamnějším odvětvím stává sektor služeb. Pozice průmyslu sice relativně oslabila, avšak nadále hraje jednu z klíčových rolí ve formování ekonomiky území. Dobře je to patrné z odvětvové struktury ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO), která koresponduje se změnami v ekonomice a podnikatelském sektoru (tab. 10). Data jsou uváděna za rok 2001, bohužel předběžné výsledky ze sčítání v roce 2011 tuto charakteristiku neobsahují. Nicméně zásadně odlišné parametry nelze očekávat, půjde pouze o korekce podílů v rámci sektorové struktury EAO. Navíc jsou data komparována s vybranými krajskými městy ČR, aby byla lépe uchopitelná pozice města a jeho ekonomické základny.

Tab. 10: Zaměstnanost ekonomicky aktivních obyvatel dle odvětví v Jihlavě a vybraných krajských městech (2001)

Město	Zemědělství (%)	Průmysl (%)	Stavebnictví (%)	Služby (%)
Jihlava	1,5	34,3	8,3	55,9
Brno	1,0	18,9	9,6	70,5
Ostrava	0,6	26,8	8,3	64,3
České Budějovice	1,2	23,5	9,7	65,6
Hradec Králové	1,4	20,6	8,0	70,0
Pardubice	0,8	26,3	8,8	64,1
Zlín	1,2	29,6	9,8	59,4
Olomouc	1,6	21,5	8,6	68,3
ČR	4,4	29,0	8,7	57,9

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2001, Základní informace o České republice, krajích, okresech a obcích

Ve srovnání s vybranými krajskými městy je ekonomická aktivita obyvatel města poměrně nevýhodně strukturována. Podíl EAO zaměstnaných v průmyslu v roce 2001 byl vůbec nejvyšší a představoval více než 1/3 podíl. Budeme-li zvažovat jen mírnou korekci dat pro rok 2011, pak by šlo o pokračující trend zachování průmyslové orientace Jihlavy ve srovnání s ostatními městy, což není žádoucí v období zhoršení ekonomické situace ve státě (blíže viz kap. 4).

Historický vývoj Jihlavy charakterizuje výrazná orientace na průmyslová odvětví. Z jednotlivých průmyslových odvětví převládají strojírenství, kovovýroba a dřevozpracující průmysl, následují průmysl textilní, kožedělný, nábytkářský, potravinářský, sklářský a elektrotechnický. Ekonomická struktura výroby je tedy značně diverzifikována a poskytuje zhruba 65 % pracovních příležitostí v okrese. Podíl průmyslu je ve vztahu k počtu

zaměstnanců dominantní, což vyplývá jednak z tradice a potom z přílivu zahraničního kapitálu do Jihlavy⁷.

Mezi největší průmyslové podniky působící v Jihlavě patří společnost **BOSCH DIESEL, s.r.o.**, která je současně největším zaměstnavatelem v Kraji Vysočina a třetím největším podnikem ve zpracovatelském průmyslu v ČR. Zaměstnává přes čtyři tisíce pracovníků ve třech jihlavských závodech. Dále jsou to **Motorpal, a.s.**, tradiční zástupce strojírenského průmyslu v Jihlavě (od roku 1950) a **Automotive Lighting, s.r.o.** Každá z těchto společností představuje nabídku téměř 2 tisíc pracovních míst. K tradičním větším průmyslovým podnikům, jejichž velikost charakterizuje zaměstnanost do jednoho tisíce pracovníků, patří **Jihlavan a.s.** (strojírenství), **Moravské kovárny, a.s.** (kovovýroba), **Kronospan ČR, s.r.o.** (dřevozpracující pr.) nebo **Tesla Jihlava, a.s.** (elektrotechnický pr.). Je nutné ovšem poznamenat, že současná zaměstnanost je výsledkem ekonomických turbulencí během uplynulých let a že před ekonomickou recesí byla o několik desítek procent vyšší, např. na konci roku 2007 zaměstnával Bosch Diesel, s.r.o. více než šest tisíc pracovníků.

Mezi další významné zaměstnavatele se dále řadí **Nemocnice Jihlava** a **ICOM Transport, a.s.** Příspěvková organizace Nemocnice Jihlava je moderní zdravotnické zařízení, největší v Kraji Vysočina (přes 1 tisíc zaměstnanců), které v roce 2010 získalo statut kardiovaskulárního a iktového centra, a je tak součástí národní sítě těchto center. Akciová společnost ICOM Transport patří mezi největší dopravní společnosti v ČR a v Jihlavě zaměstnává kolem 700 pracovníků.

Ve struktuře exportu se projevují silné vazby automobilového průmyslu na SRN, část výrobků je vyvážena také do Ruska a Indie. Společnosti v Jihlavě dále exportují obecně do zemí Evropské unie, zvláště do Itálie, Francie a Rakouska. V rámci Evropy jsou navázány obchodní vztahy se Švýcarskem v plastikářském průmyslu. Potravinářské produkty míří nejčastěji na východ, do Ruska, Číny či zemí východní Evropy.

Jihlava v minulosti ekonomicky těžila ze své průmyslové orientace a lze předpokládat, že z ní bude nadále těžit také v budoucnosti. Proto bylo nutné zajistit pro rozvoj průmyslu dostatečně kvalitní rozvojové plochy, jež by poskytly vhodné podmínky pro potenciální investory. Pro podporu modernizace a rozvoje hospodářské základny města a celého regionu přistoupilo statutární město Jihlava v roce 2003 k založení **Průmyslového parku D1 – Jihlava**. Město získalo pro tyto účely pozemky (navazující na stávající průmyslovou zástavbu, např. Bosch Diesel, Automotive Lighting, Kronospan) s výhodnou dopravní polohou vůči železnici v severní části města. V současné době probíhají podnikatelské aktivity asi na 2/3 plochy průmyslové zóny. Zbývající plochy jsou stále k dispozici zájemcům, kteří splní stanovené podmínky a kritéria pro výběr investorů. Podporovány jsou zejména aktivity zvyšující zaměstnanost v Jihlavě. Významný soukromý investiční projekt rozšiřující nabídku v oblasti maloobchodu představuje v roce 2008 dokončená výstavba nákupního centra **City Park Jihlava**. Centrum se nalézá v docházkové vzdálenosti historického jádra města a je multifunkčním obchodním a zábavním komplexem.

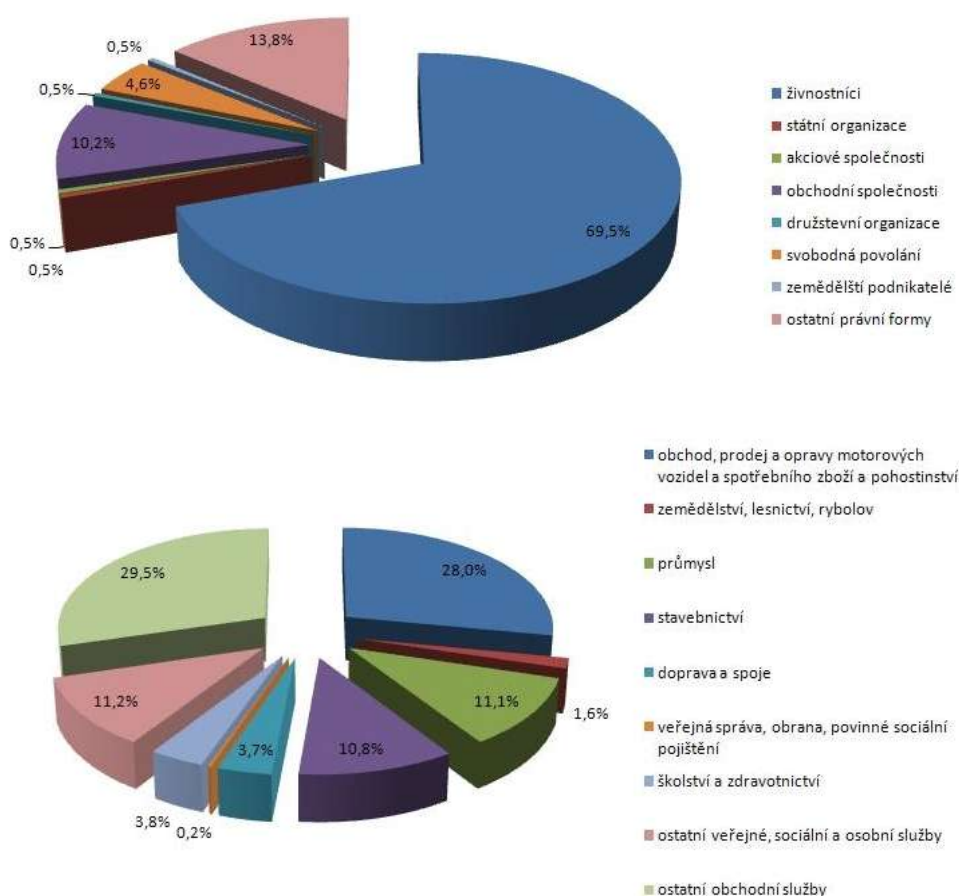
---

⁷ Integrovaný plán rozvoje statutárního města Jihlavy pro programovací období 2007-2013.

K 31. 12. 2010 působilo na území města Jihlavy dle statistického Registru ekonomických subjektů (RES) 12 206 ekonomických subjektů. Dle členění na jednotlivé formy podnikání převažovali živnostníci (8 489, resp. 69,5 %). Další formou podnikání byly obchodní společnosti, kterých bylo zaregistrováno v Jihlavě 1 243 (10,2 %) a svobodná povolání s počtem 558 registrací (4,6 %). Družstevních organizací bylo 57, státních organizací 59 a akciových společností 60 (viz graf č. 5).

Podíváme-li se na odvětvovou strukturu ekonomických subjektů na konci roku 2010, pak největší díl patří firmám z odvětví obchodu, prodeje a oprav motorových vozidel (3 147, resp. 28 %)⁸. RES dále uvádí 1 354 ekonomických subjektů působících v některém z průmyslových odvětví (11,1 %), téměř stejný počet podnikajících se zabývá stavebnictvím (1 319).

Graf č. 5: Podnikatelské subjekty na území města Jihlavy (k 31. 12. 2010, dle právní formy a převažující struktury podnikání)

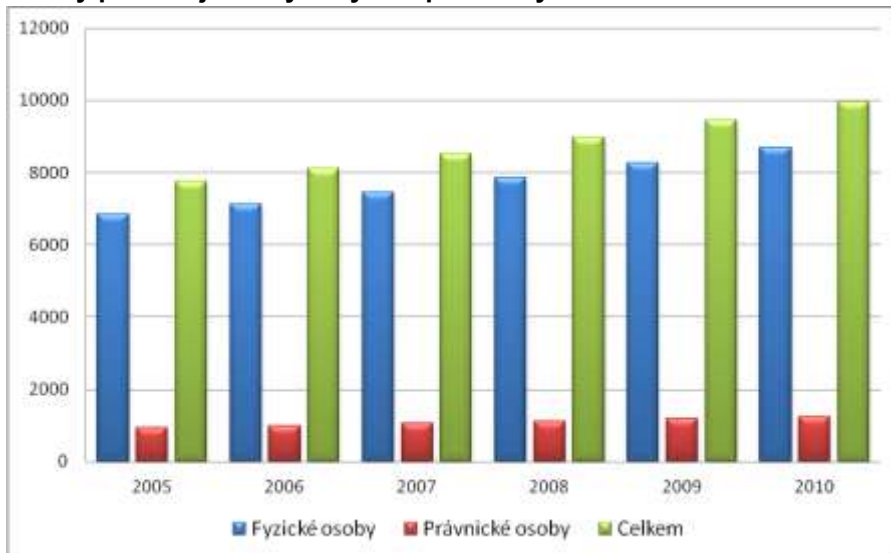
Zdroj: Registr ekonomických subjektů, ČSÚ

Podnikatelská činnost na území města je úzce spojena s fungováním Obecního živnostenského úřadu Magistrátu města Jihlavy. V roce 2009 zahájilo svůj provoz tzv. **Jednotné kontaktní místo**. Úkolem této instituce je zejména usnadnění zahájení podnikatelské činnosti, a to formou kvalifikovaného poradenství. Vývoj vydávaných

⁸ Dle metodiky ČSÚ spadá do této kategorie taktéž obchodování se spotřebním zbožím a pohostinství.

živnostenských oprávnění zachycují níže uvedené grafy. Je v nich zachycena jak dynamika vývoje vydaných živnostenských oprávnění, tak i struktura živností. A jak je vidět, zatímco podíl právnických osob ve sledovaném období rostl jen velmi pozvolna, daleko výrazněji se rozvíjela skupina volných a řemeslných živností (fyzické osoby).

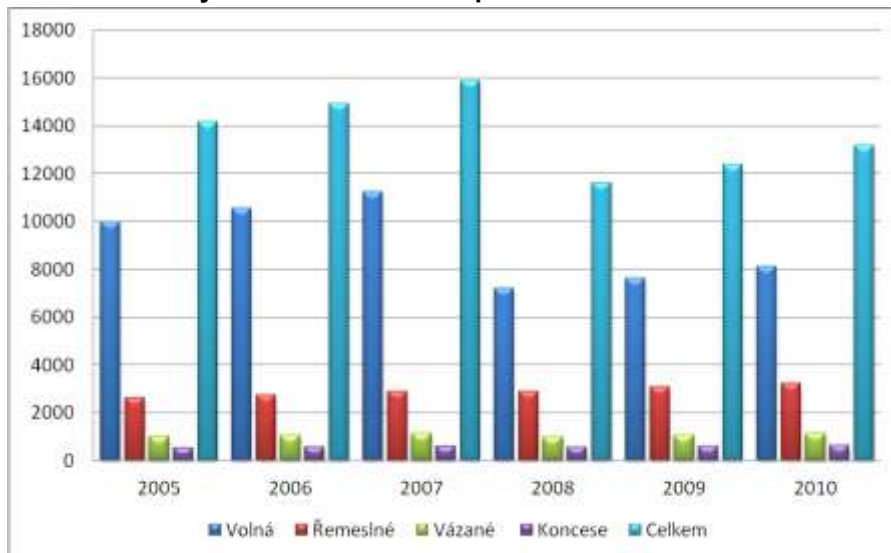
Graf č. 6: Počty podnikajících fyzických a právnických osob v Jihlavě v letech 2005-2010

Zdroj: Obecní živnostenský úřad, Magistrát města Jihlavy

Dle druhu vydaných oprávnění představují hlavní skupinu zájmu živnosti tzv. volné a dlouhodobě vyšší počet je rovněž evidovaných řemeslných živností. Problematický může být faktický počet podnikatelů, kteří jsou držiteli oprávnění a skutečně v dané oblasti na území Jihlavy působí.

Graf č. 7: Vydaná živnostenská oprávnění dle druhu 2005-2010

Zdroj: Obecní živnostenský úřad, Magistrát města Jihlavy

3.1. Ekonomika a trh práce v údajích Sčítání lidu, domů a bytů 2011

Tab. I. Ekonomická aktivita obyvatel (SLDB ČSÚ 26.3.2011)

Ekonomická aktivita			Obyvatelstvo celkem	
			abs.	%
Obyvatelstvo celkem			50 075	100,0
Ekonomicky aktivní			24 961	49,8
v tom	zaměstnaní		22 875	45,7
	v tom	zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající	20 944	41,8
		pracující studenti a učni	303	0,6
		pracující důchodci	1 118	2,2
		ženy na mateřské dovolené	510	1,0
	nezaměstnaní		2 086	4,2
	v tom	hledající první zaměstnání	348	0,7
		ostatní nezaměstnaní	1 738	3,5
Ekonomicky neaktivní			22 852	45,6
v tom	nepracující důchodci		11 333	22,6
	ostatní s vlastním zdrojem obživy		861	1,7
	osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby		4 130	8,2
	žáci, studenti, učni		6 528	13,0
Nezjištěno			2 262	4,5

Na konci roku 2013 lze zaznamenat mírný nárůst v počtu evidovaných ekonomických subjektů na území města Jihlavy (12 288 k 31.12.2013). Z pohledu zaměření subjektů je stále významně zastoupeno odvětví průmyslu a stavebnictví (cca 20% ek. subjektů). Profesní, vědecké a technické činnosti zaujímaly 17%. Téměř 70% ekonomických subjektů představují živnostníci.

Tab II. Významná zaměstnavatelé v okrese Jihlava 2011/2012

Společnost	Počet zaměstnanců 2011 (Kategorie)	Počet zaměstnanců 2012 (Kategorie)
BOSH DIESEL, s.r.o.	4 000-4 999	4 000-4 999
Automotive Lighting, s.r.o.	1 000 – 1 499	1 000 – 1 499
Kostelecké uzeniny, a.s.	500 - 999	500 - 999
Motorpal, a.s.	1 000 – 1 499	1 000 – 1 499

Zdroj: Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Jihlavě, Zpráva o situaci na krajském trhu práce

Ačkoliv je z informací v tabulce č. II. patrné, že kategorie počtu zaměstnanců se v případě největších zaměstnavatelů v okrese Jihlava nezměnily, částečně stále přetrvávají důsledky hospodářské krize v letech 2008 a 2009. Dle analýzy úřadu práce⁹ byl v případě společností Automotive Lighting s.r.o. a Kosteleckých uzenin, a.s. v hodnoceném období stabilizovaný stav. Naproti tomu firma BOSH DIESEL, s.r.o. musela z důvodu menšího počtu zakázek snížit počet zaměstnanců. Společnost Motorpal, a.s. v letech 2011 a 2012 nabírala nové zaměstnance. Působení velkých zaměstnavatelů v oblasti zpracovatelského průmyslu v Jihlavě se odráží v níže uvedené struktuře (tab. III.), kde zaměstnaní v průmyslu tvoří 30%.

Tab III. Zaměstnanost dle odvětví SLDB 2011 (SLDB ČSÚ 26.3.2011)

Odvětví ekonomické činnosti	Zaměstnaní celkem	
	abs.	%
Zaměstnaní celkem	22 875	100,0
zemědělství, lesnictví, rybářství	206	0,9
průmysl	6 989	30,6
stavebnictví	1 394	6,1
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	2 304	10,1
doprava a skladování	1 368	6,0
ubytování, stravování a pohostinství	620	2,7
informační a komunikační činnosti	502	2,2
peněžnictví a pojišťovnictví	514	2,2
činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti	1 481	6,5
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	1 360	5,9
vzdělávání	1 580	6,9
zdravotní a sociální péče	1 659	7,3
nezjištěno	2 136	9,3

⁹ Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2012 a strategie APZ pro rok 2013, Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Jihlavě
[http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/vys/statisticke_prehledy/analyzy/analyza_2012.pdf]

3.2. Cestovní ruch

Cestovní ruch reprezentuje nedílnou součást ekonomiky města. Jihlava jako přirozené centrum turistické oblasti Vysočiny se díky svému bohatému historickému vývoji, výhodné geografické poloze a koncentraci atraktivit cestovního ruchu stala během posledních let vyhledávaným cílem tuzemských i zahraničních návštěvníků.

Cestovní ruch na území města Jihlavy má charakter zejména kulturně poznávací s celoroční intenzitou. Speciální formy cestovního ruchu, pro které má Jihlava zjevné předpoklady, jako například kongresová či nábožensky motivovaná turistika, jsou zastoupeny spíše okrajově.

Vyhlášení historického jádra města Jihlavy památkovou rezervací v roce 1982 významně přispělo k zachování unikátního architektonického rázu vnitřního města.¹⁰ Jihlava si tak udržela i přes dynamický vývoj v moderní době specifického genia loci královského horního města, s nímž je spojena značná část potenciálu v oblasti cestovního ruchu. Dalším faktorem, který slouží zejména v posledních letech k atrakci návštěvníků a marketingové prezentaci města je spojení Jihlavy s životem významného hudebního skladatele **Gustava Mahlera**, který zde pobýval. Odkaz této osobnosti je ožíván prostřednictvím aktivit a projektů spojených s jeho jménem: Dům Gustava Mahlera, Park Gustava Mahlera a Festival Mahler Jihlava.

Mezi nejdůležitější kulturní akce výrazně regionálního až nadregionálního charakteru patří: Jihlavské folklorní léto, Jihlavský havířský průvod, Jihlavská pouť, Festival sborového umění, Horácký letecký den, Den otevřených dveří památek, Jihlavské jarmarky a Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava. Z hlediska počtu návštěvníků patří mezi hlavní turistické cíle města ZOO Jihlava, kterou v roce 2011 navštívilo více než 260 tisíc lidí. Na podzim téhož roku byla zahájena první etapa projektu ZOO pěti kontinentů, jenž zahrnuje výstavbu nových pavilónů a expozic do roku 2015 za využití finančních prostředků z Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod. V souvislosti s tímto projektem lze očekávat v následujících letech další nárůst počtu návštěvníků. Vysokou návštěvnost vykazoval v uplynulých letech také aquapark Vodní ráj a významný počet turistů dále zavítal do jihlavského podzemí, Oblastní galerie Vysočiny nebo Muzea Vysočiny (viz tab. 11)

---

¹⁰ Příkladem jedinečnosti zdejší architektury je tzv. jihlavský krytý dvůr, který představoval zcela nový prvek v renesančním stavitelství.

Tab. 11: Návštěvnost turistických cílů města Jihlavy v letech 2010 a 2011

	Dům Gustava Mahlera	Věž kostela sv. Jakuba	Brána Matky Boží	Radnice	Vodní Ráj	Muzeum Vysočiny	ZOO Jihlava	Jihlavské podzemí	Oblastní galerie Vysoč.
2010	4 386	6 747	5 555	387	191 778	18 507	226 809	14 000	20 447
2011	2 339	6 666	5 615	340	179 056	15 195	262 962	20 823	18 441

Zdroj: Oddělení vnějších vztahů, MMJ

Turistickou infrastrukturu na území Jihlavy charakterizuje poměrně dostatečná vybavenost ubytovacími kapacitami a gastronomickými zařízeními. Největším počtem lůžek disponují ubytovny a hotely. Struktura ubytovacích kapacit je dále uvedena v přehledové tabulce 12. Nejvyšší úroveň poskytovaných hotelových služeb nabízí dva čtyřhvězdičkové (Grandhotel Jihlava, Euroagentur Business Hotel Jihlava) a tři tříhvězdičkové hotely (Hotel Gustav Mahler, Hotel Milenium, Villa Eden).

Tab. 12: Celkové kapacity ubytovacích zařízení v Jihlavě

Forma ubytování	Počet zařízení	Počet lůžek
Hotel	8	534
Penzion	12	300
Ubytovna	22	1 476
Privát	10	92
Celkem	52	2 402

Zdroj: Oddělení vnějších vztahů, MMJ

Dle šetření ČSÚ se během roku 2010 v ubytovacích zařízeních na území okresu Jihlava ubytovalo celkem 67 491 hostů, přičemž v průměru připadalo na jednoho hosta 2,2 přenocování. Celková průměrná doba pobytu návštěvníků v okrese Jihlava byla v témže roce 3,2 dny.¹¹

Stravovací zařízení nabízejí návštěvníkům i rezidentům Jihlavy dostatečné kapacity. V posledních letech se stále častěji objevuje důraz na regionální kuchyni.

Tab. 13: Kapacity restauračních zařízení v Jihlavě

Druh zařízení	Počet	Stálá kapacita
Pizzerie	5	301
Restaurace	55	4 388
Cukrárny	8	190
Kavárny	14	597
Bufety, bistra, fast food	12	456
Bary, vinárny, čajovny	16	735
Celkem	110	6 667

Zdroj: Oddělení vnějších vztahů, MMJ

¹¹ Statistická ročenka Kraje Vysočina 2011, ČSÚ

Turistickou infrastrukturu v Jihlavě a jejím okolí rozšířil v období let 2009 až 2011 realizovaný projekt **Stříbrné pomezí**, v jehož rámci vznikl ucelený turistický systém značených tras pro pěší a cyklisty o celkové délce 260 km. Na unikátním projektu spolupracovalo spolu s krajským městem Jihlava 26 obcí. Poznávání a turistiku v sobě spojuje také vytýčená **Hornická naučná stezka** v okolí vrchu Rudný.

Informační a doplňkové služby pro návštěvníky města zajišťují dvě Turistická informační centra (TIC)¹² provozovaná statutárním městem Jihlava. Níže uvedená tabulka č. 14 demonstruje vývoj a poměr počtu tuzemských a zahraničních turistů, kteří využili služeb některého z TIC. Jak je dle údajů v tabulce patrné, výrazně převládají domácí turisté. Mezi cizinci jsou to zejména turisté z Německa a Rakouska, poté Angličané, Holanďané, Francouzi a Rusové.

Tab. 14: Návštěvnost Turistických informačních center v období let 2002-2011

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
cizinci	1 586	1 829	2 285	2 680	1 306	1 180	1 627	1 427	1 242	1 134
tuzemci	9 022	9 537	10 300	12 069	13 769	11 114	16 006	22 342	20 922	15 838
celkem	10 608	11 366	12 585	14 749	15 075	12 294	17 633	23 769	22 164	16 972

Zdroj: Oddělení vnějších vztahů

Shrnutí kapitoly: V ekonomické struktuře města dochází k postupnému posilování pozice odvětví terciéru, nicméně platí, že Jihlava je vnímána stále jako významné průmyslové město. Působí zde největší zaměstnavatel v Kraji Vysočina, společnost Bosch Diesel, s.r.o. a další důležité firmy v návaznosti na Průmyslový park D1 – Jihlava. Cestovní ruch v Jihlavě se vyznačuje kulturně poznávacím charakterem. Největšími atraktivitami jsou ZOO Jihlava s více než 260 000 a Vodní ráj se 180 000 návštěvníky za rok 2011. Celkově ovšem cestovní ruch ve městě vykazuje poměrně nízké výkonové parametry: průměrná doba pobytu návštěvníků činí 3,2 dne a průměrný počet jejich přenocování v jihlavských ubytovacích zařízeních 2,2 noci. Naproti tomu zde byla v posledních letech v oblasti cestovního ruchu realizována řada projektů regionálního a nadregionálního významu.

3.2.1. Cestovní ruch v roce 2012/2013

Tab IV. Návštěvnost turistických objektů v roce 2012

Dům GM	Věž kostela sv. Jakuba	Brána Matky Boží	Radnice	Vodní ráj	Muzeum	ZOO	Podzemí	OGV
2497	5243	7477	565	192442	18168	243694	21272	19843

Zdroj: Oddělení vnějších vztahů MMJ

¹² TIC Jihlava – radnice a TIC Jihlava – brána Matky Boží

V roce 2012 vzrostla návštěvnost téměř u všech turistických cílů. Ve struktuře ubytovacích zařízení přetrvává absence vyšší kategorie ubytování. Průměrná délka pobytu návštěvníků v okrese Jihlava byla v roce 2011 totožná s předchozími lety, tedy 3,2. Stejný byl také průměrný počet přenocování návštěvníků (2,2 noci). Kromě rostoucí oblíbenosti tuzemských dovolených lze vyšší návštěvnost památek a turistických atrakcí připsat i realizaci projektů cestovního ruchu. Byly dokončeny další pavilony a objekty v rámci projektu rozvoje zoologické zahrady „ZOO pěti kontinentů“ a rozšířila se síť naučných stezek na území města o tři nové tematické trasy (Naučná stezka Jihlavská pevnost, Hudební osobnosti Jihlavy a Pivovarská naučná stezka).

Tab V. Ubytovací zařízení

TYP	POČET	POČET LŮŽEK
hotely	8	525
penziony	14	338
ubytovny	26	1325
priváty	11	97
CELKEM	59	2285

Zdroj: Oddělení vnějších vztahů MMJ

Tab VI. Stravovací zařízení

Druh zařízení	Kapacita	Počet
Pizzerie	256	4
Restaurace	3990 (+cca 1600 míst zahrádky)	60
Cukrárny	213	9
Kavárny	643	13
Bufety, bistra, fast food	466	14
Čajovny	85	3
Vinárny	161	4
Bary	620	11

Zdroj: Oddělení vnějších vztahů MMJ

4. Trh práce

Situace na trhu práce ve statutárním městě Jihlava je ovlivňována celou řadou procesů probíhajících nejen na lokální a regionální úrovni, ale rovněž vývojem národní ekonomiky.

Hlavním ukazatelem umožňujícím sledování vývoje na trhu práce včetně jeho dopadů na ekonomiku je míra nezaměstnanosti. Ta výrazně stoupla po roce 1991 vlivem transformace národního hospodářství a zásadně tak ovlivnila ekonomickou situaci města. Docházelo ke změnám v oblasti vlastnických vztahů a významně se měnily podmínky pro podnikání. Transformace ekonomiky byla doprovázena restrukturalizací průmyslové výroby, což se také projevilo na zvýšení počtu nezaměstnaných. V retrospektivním pohledu výrazně klesla zaměstnanost v primárním sektoru hospodářství (zemědělství, dobývání surovin), což se stejně jako ve zbytku Kraje Vysočina projevilo i v okrese Jihlava. Také úbytek pracovních příležitostí v sekundéru byl značný. Prakticky celé období 90. let 20. století se míra nezaměstnanosti pohybovala nad celorepublikovým průměrem. V roce 1998 nastal obrat a od té doby se míra nezaměstnanosti v Jihlavě i v okrese drží na podprůměrných hodnotách (viz graf č. 8).

Graf č. 8: Míra nezaměstnanosti v letech 1991-2011

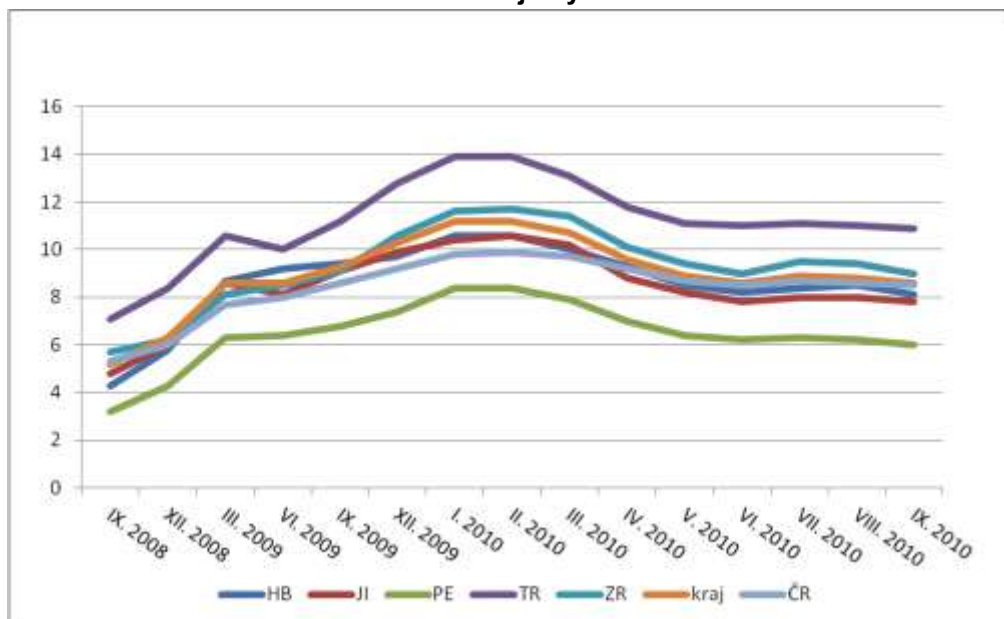
Zdroj: Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Jihlavě

K postupnému zlepšování ekonomické situace ve městě po skokovém nárůstu míry nezaměstnanosti na počátku 90. let přispěl jak rozvoj podnikání na území Jihlavy, tak zejména příchod zahraničních podnikatelských subjektů. Lokalizace výrobních závodů společností se zahraničním kapitálem (např. SRN, Itálie, Rakousko, atd.) znamenala rozšíření nabídky pracovních míst, orientaci na nové odběratele a zaměření hospodářské struktury města na dynamicky se rozvíjející automobilový průmysl.

Od roku 2003 míra nezaměstnanosti v Jihlavě začala dlouhodobě klesat. Zlomovým okamžikem byl rok 2008, kdy se začaly projevovat dopady světové hospodářské krize na národní hospodářství. Klíčoví zaměstnavatelé na území města byli tímto ekonomickým

útlumem výrazně postižení, jelikož automobilový průmysl představoval jedno z nejvíce zasažených odvětví. Situaci v jednotlivých okresech Kraje Vysočina v období hospodářské krize blíže charakterizuje graf č. 9. Na přelomu let 2009/2010 dosahovala vlna nárůstu míry nezaměstnanosti svého vrcholu. Od druhé poloviny roku 2010 se situace stabilizovala, což dokazuje rovněž zvýšení nabídky pracovních příležitostí v postižených odvětvích a nárůst počtu zaměstnanců v případě klíčových zaměstnavatelů ve městě. Aktuální stav v září 2011 potvrzuje příznivé vývojové tendence, kdy se míra nezaměstnanosti pohybuje pod celostátním i krajským průměrem.

Graf č. 9: Míra nezaměstnanosti v okresech Kraje Vysočina v období od září 2008 do září 2010

Zdroj: Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Jihlavě

Konkurenceschopnost místní ekonomiky významně utváří dostupnost kvalifikované pracovní síly. Struktura uchazečů o zaměstnání, kteří jsou evidováni na úřadě práce v Jihlavě, se od roku 2005 neustále vyvíjí. Snižuje se podíl uchazečů s dosaženým základním vzděláním, vyučených a naopak v oblasti středoškolského, vyššího a vysokoškolského vzdělání dochází k pozvolnému nárůstu. Lze očekávat prohlubování nesouladu mezi požadavky zaměstnavatelů a způsobilostí uchazečů o zaměstnání.

Tab. 15: Vzdělanostní struktura uchazečů evidovaných na úřadě práce v okrese Jihlava

Počet uchazečů o zaměstnání dle dosaženého stupně vzdělání							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	30. 9. 2011
Bez vzdělání	1	0	0	0	0	0	0
Základní	766	592	504	591	738	744	684
Vyučení	1 216	708	537	640	1 105	959	741
SO bez maturity	13	10	32	41	74	78	74
SO s maturitou	107	70	53	76	139	125	124
ÚSV	90	52	42	58	71	70	58
ÚSO	511	367	337	319	522	186	448
Vyšší vzdělání	15	9	17	31	40	54	67
VŠ	106	75	53	65	100	109	118

Zdroj: Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Jihlavě

Z pohledu věkové struktury evidovaných uchazečů je vývoj od roku 2005 do září 2011 poměrně stabilní. Vyšší počty nezaměstnaných nalezneme ve skupinách ve věku od 18 do 24 let. Jejich počty se mění i v průběhu roku v závislosti na období ukončení studia. Snížené možnosti uplatnění na trhu práce způsobují také vyšší počty evidovaných uchazečů ve věkových skupinách nad 50 let. Nárůst nezaměstnaných ve věkové skupině od 18 do 59 let zapříčinily v období let 2009 a 2010 zejména důsledky hromadného propouštění v podnicích způsobené hospodářskou krizí. Výrazně se tento stav projevil v počtu uchazečů na jedno pracovní místo. K 31. 12. 2009 připadalo na jedno volné pracovní místo téměř 76 uchazečů, ve stejném období roku 2010 bylo uchazečů 35. Tyto hodnoty představují značné zvýšení. V předchozích letech 2005 až 2008 se počty uchazečů na volné pracovní místo pohybovali od 3 do 8 osob. Důvodem byl rovněž propad v nabídce pracovních příležitostí. Oživení ekonomiky dokládá snížení ukazatele na 13 uchazečů na jedno volné pracovní místo v září 2011.

Tab. 16: Uchazeči o zaměstnání v okrese Jihlava dle pohlaví

Stav k:	Uchazeči celkem	Z toho žen	Podíl žen z celku v %	MN žen v %
31. 12. 2005	4 335	2 315	53,4	8,2
31. 12. 2006	3 966	1 999	50,4	6,9
31. 12. 2007	3 348	1 775	53,0	6,5
31. 12. 2008	3 868	1 861	48,1	7,0
31. 12. 2009	6 276	2 712	43,2	10,6
31. 12. 2010	5 980	2 689	45,0	10,5
30. 9. 2011	4 552	2 270	49,9	8,0

Zdroj: Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Jihlavě

Poměr mužů a žen v evidenci Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Jihlavě je vyrovnaný, ačkoli míra nezaměstnanosti žen dosahuje dlouhodobě spíše vyšších hodnot, což lze vysvětlit jejich potenciálně ztíženými podmínkami na trhu práce. Průměrná délka nezaměstnanosti se v posledních letech zvyšovala, až dosáhla v září 2011 délky 15,1 měsíce. Zejména dlouhodobá nezaměstnanost představuje významný společenský problém.

Přispívá k rozvoji sociálně-patologických jevů, a jelikož postihuje často celé skupiny obyvatel, může podporovat sociální vyloučení. Pro prevenci negativních účinků nezaměstnanosti realizuje pobočka úřadu práce celou řadu opatření.

Tab. 17: Průměrná délka evidované nezaměstnanosti v okrese Jihlava

Stav k:	Průměrná délka evidované nezaměstnanosti v měsících
31. 12. 2005	13,1
31. 12. 2006	13,4
31. 12. 2007	12,7
31. 12. 2008	12,3
31. 12. 2009	9,9
31. 12. 2010	11,6
30. 9. 2011	15,1

Zdroj: Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Jihlavě

Nabízená volná pracovní místa se vyskytují nejčastěji v oblasti obchodních a pohostinských služeb, dále v dopravě a obecně v dělnických profesích. Méně často již v průmyslových podnicích, jejichž nabídka pracovních pozic je omezená a výrazně koreluje s vývojem v průmyslu a jeho konjunkturálními výkyvy. Velmi dobře je to vidět z následující tab. 14, která ukazuje, jak se rapidně zhoršila nabídka volných pracovních míst v okrese Jihlava ihned po prvních projevech celosvětové hospodářské krize. Na konci roku 2011 zde připadalo 18 uchazečů na jedno volné pracovní místo. Struktura nabízených pracovních příležitostí napovídá horšímu uplatnění absolventů a ostatních evidovaných uchazečů o zaměstnání z řad středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných, což přispívá k odlivu této složky pracovní síly do jiných měst.

Tab. 18: Volná pracovní místa a uchazeči o zaměstnání v okrese Jihlava (stav k 31.12)

Rok	Uchazeči o zaměstnání	Volná pracovní místa (VPM)	Uchazeči / 1 VPM
2005	1 883	386	4,9
2006	1 727	576	3,0
2007	1 456	947	1,5
2008	1 728	454	3,8
2009	2 750	68	40,0
2010	2 582	146	17,7
2011	2 435	134	18,2

Zdroj: Integrovaný portál MPSV, Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska

Shrnutí kapitoly: Po roce 1991 zapříčinil proces transformace ekonomiky města značný nárůst míry nezaměstnanosti. Poklesla zaměstnanost v priméru a sekundéru a hodnoty míry nezaměstnanosti se pohybovaly až do roku 1998 nad celorepublikovým průměrem. Oživení hospodářství přinesl zejména příchod zahraničních podnikatelských subjektů. Míra nezaměstnanosti se poté vyvíjela příznivě (hodnoty pod průměrem ČR i Kraje Vysočina). Značný výkyv způsobila světová hospodářská krize v letech 2009 a 2010 a její dopady na oblast automobilového průmyslu. V roce 2011 je patrná opětovná stabilizace lokálního trhu práce, snížil se rovněž počet uchazečů připadajících na 1 volné pracovní místo (prosinec 2011 – 18 uchazečů na VPM). Rostoucí tendence však zaznamenává průměrná doba nezaměstnanosti uchazečů v evidenci ÚP (15,1 měsíce v září 2011).

4.1. Trh práce 2012

Situace na trhu práce je úzce provázána s aktuálním vývojem jak na národní, tak regionální úrovni. Vývoj v předchozích letech je nastíněn již v kapitole č. 3 s přehledem počtu zaměstnanců největších společností v oblasti zpracovatelského průmyslu v okrese Jihlava. Další informace přináší pravidelně zveřejňovaná „Zpráva o situaci na krajském trhu práce“ za rok 2012.¹³ Stejně jako v roce 2011 nadále pokračoval pokles volných pracovních míst (VMP), zvláště nízká pak byla nabídka VMP pro osoby mladistvé, absolventy škol či osoby zdravotně znevýhodněné. Přervávající stav v oblasti volných pracovních míst lze připisovat stále opatrnosti firem v důsledku ekonomické krize a opětovnému mírnému útlumu v automobilovém průmyslu. Zejména v druhé pol. roku 2012 se na regionálním trhu práce projevovala stagnace ekonomiky. Stejně jako v předchozích letech byl patrný nárůst míry nezaměstnanosti v zimních měsících vlivem sezónní nezaměstnanosti (8,8%, v lednu 2012 7,6% v červenci 2012). Mírný nárůst zaznamenaly také skupiny na trhu práce dlouhodobě znevýhodněné, absolventi a osoby ve věku 50 let a vyšším. Z hlediska odvětví se v roce 2012 zvýšil počet zaměstnaných ve strojírenství, obchodu, službách v dopravě a v potravinářství. Ve srovnání s ostatními okresy v Kraji Vysočina dosahoval průměr míry nezaměstnanosti v roce 2012 společně s okresem Pelhřimov nejnižší hodnoty.

Tab VII. Vývoj míry nezaměstnanosti v okresech Kraje Vysočina v roce 2012

Okres /měs.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Průměr (%)
HB	9,6	9,7	8,9	8,3	8,1	8,0	8,2	8,4	8,5	8,6	9,0	10,1	8,8
JI	8,8	9,0	8,4	7,9	7,4	7,3	7,6	7,7	7,8	7,8	8,2	9,2	8,1
PE	6,6	6,5	6,3	5,6	5,0	4,8	5,2	5,2	5,2	5,2	5,5	6,7	5,7
TR	13,3	13,5	12,7	11,6	10,8	10,6	10,9	10,8	11,0	10,9	11,5	13,4	11,8
ZR	10,6	10,7	10,3	9,2	8,7	8,6	9,1	9,1	9,1	9,1	9,5	10,6	9,6
Kraj Vysočina	10,0	10,1	9,6	8,7	8,2	8,1	8,4	8,4	8,5	8,5	9,0	10,2	9,0

Zdroj: Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Jihlavě

¹³ Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2012 a strategie APZ pro rok 2013, Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Jihlavě
[http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/vys/statisticke_prehledy/analyzy/analyza_2012.pdf]

5. Podmínky pro znalostní ekonomiku

Lisabonská strategie přijatá Evropskou radou v roce 2000 nastínila záměr Evropské unie podporovat růst konkurenceschopnosti evropské ekonomiky kromě jiného také prostřednictvím rozvíjení znalostní ekonomiky. Hlavním pilířem tohoto ekonomického systému je zúročení znalostí při tvorbě přidané hodnoty a zejména jejich efektivní využívání spolu s dalším rozvíjením dovedností a inovačního potenciálu. Podstata budování vhodných podmínek pro dynamický vývoj takového ekonomického prostředí na úrovni města spočívá například v podpoře rozšiřování sítě inovativních organizací, ve zvyšování důrazu na „učení a učení se“ ve společnosti a na intenzitu využívání informačních technologií. Jihlava jako krajské město Kraje Vysočina je v rámci území kraje oblastí s vyššími požadavky na budování znalostní infrastruktury. Mezi hlavní faktory, které mohou v budoucnosti ovlivňovat rozvoj konkurenceschopné ekonomiky města je schopnost místních podnikatelských subjektů efektivně zavádět inovace do praxe. To je možné pouze za optimálního využívání výsledků vědy a výzkumu a při intenzivní spolupráci v rámci vytvářených sítí aktérů.

Ačkoli byla dynamika vývoje hospodářství města Jihlavy v některých obdobích zpomalena, v současné době lze pozorovat základy položené nastávajícím aktivitám spojeným s rozvojem znalostní ekonomiky. Mezi subjekty, které lze označit za součást inovační infrastruktury města Jihlavy patří regionální kancelář agentury **CzechInvest** a **Regionální rozvojová agentura Vysočina**. Významná role připadá institucím poskytujícím informační a poradenské služby. Činnost v této oblasti vyvíjí zvláště **Okresní hospodářská komora Jihlava** (spolu s Krajskou hospodářskou komorou Vysočina) a **Krajský úřad Kraje Vysočina**. Při OHK Jihlava vznikl projekt Centra zahraničního obchodu a další projekty zaměřené na rozvoj lidského kapitálu a přeshraniční výměnu zkušeností.

Dostupnost vysoce kvalifikovaných pracovníků je stěžejním předpokladem. Situace statutárního města Jihlavy byla z tohoto hlediska dlouhodobě problematická, jelikož až do roku 2004 nesídlila v Kraji Vysočina žádná z českých veřejných vysokých škol. **Vysoká škola polytechnická Jihlava** (VŠPJ) však od svého zřízení přispívá ke zlepšení stavu. Mezi nabízenými studijními obory lze zdůraznit především ty, které zaměřením svých absolventů mohou podpořit činnost místních podnikatelských subjektů. Pro zavádění moderních technologií a jejich transfer to jsou zejména obory Aplikovaná informatika a Počítačové systémy. Všeobecně se však projevuje nízký zájem studentů o přírodovědné a technické obory. Dochází rovněž k odlivu absolventů, kteří vystudují některou z vysokých škol v Praze či Brně a nalézají tam poté zaměstnání.

Proces vzdělávání a přípravy pracovní síly není otázkou pouze sektoru vysokého školství, důležitá je provázanost s obory a zaměřením středních škol. Střední školy v Jihlavě nabízejí široké spektrum studijních oborů, včetně technicky zaměřených (viz příloha profilu č. 5) a dostatečné kapacity pro zájemce o jejich studium. K uplatnění talentovaných studentů v praxi přispívají stipendijní programy soukromých subjektů a Kraje Vysočina. Možnost získání stipendia při studiu umožňuje společnost BOSCH DIESEL, s.r.o., která zároveň spolupracuje se studenty při zpracování odborných závěrečných prací.

V Jihlavě v současné době působí několik klastrů. Tyto instituce sdružují firmy podnikající ve stejných či vzájemně silně provázaných odvětvích, a ačkoli si do jisté míry v rámci klastru konkurují, mohou také využívat široké spektrum výhod, které z této spolupráce vyplývají.

Konkrétně jsou jihlavské firmy zapojeny do **Klastru obecného strojírenství, Klastru výrobců obalů – Klastu OMNIPACK** a dále zde funguje **Czech IT CLUSTER, družstvo, Jihlava**. V rámci Kraje Vysočina působí Klastř přesného strojírenství a Klastř českých nábytkářů.

Z šetření ČSÚ vyplývá ve srovnání s ostatními kraji České republiky významná role zpracovatelského průmyslu jako tvůrce inovací v Kraji Vysočina. Společnosti sídlící v Jihlavě se věnují výzkumu a vývoji za účelem zvyšování vlastního inovačního potenciálu v rámci svých oddělení. Některé firmy intenzivně spolupracují rovněž s technickými univerzitami. Vývojovým oddělením disponuje Automotive Lighting, s.r.o., BOSCH DIESEL, s.r.o., Kronospan ČR, s.r.o. či OPTOKON Co., Ltd. Jihlava.

Shrnutí kapitoly: Jihlava vzhledem ke své administrativní a ekonomické pozici v rámci Kraje Vysočina představuje centrum pro rozvoj a budování znalostní ekonomiky. Významný faktor představuje skladba studijních oborů vyučovaných v rámci vzdělávacích institucí ve městě. Střední odborné školy v Jihlavě nabízejí širokou škálu oborů, včetně technických a studenti se mohou zapojit do stipendijních programů společnosti BOSCH DIESEL, s.r.o. nebo Kraje Vysočina. VŠPJ z technických oborů umožňuje studium aplikované informatiky a počítačových systémů. Stále však na regionálním trhu práce převažuje poptávka po odbornících v technických oborech nad nabídkou. Inovační potenciál některých společností zpracovatelského průmyslu je posilován fungováním specializovaných oddělení vědy a výzkumu. K zavádění moderních technologií a ke sdílení zkušeností dochází v rámci specializovaných uskupení, tzv. klastrů.

5.1. Podmínky pro znalostní ekonomiku 2012/2013

V září 2013 schválilo Zastupitelstvo Kraje Vysočina významný koncepční dokument v oblasti znalostní ekonomiky - Regionální inovační strategii Kraje Vysočina¹⁴. Vzniku strategie předcházela rozsáhlý průzkum mezi podnikatelskými subjekty a institucemi působícími na území kraje. Na základě výstupů z tohoto průzkumu a dalších dostupných údajů byl zpracován inovační profil Kraje Vysočina, ve kterém jsou komplexně zhodnoceny podmínky pro rozvoj regionální znalostní ekonomiky. Inovační profil hodnotí potenciál lidského kapitálu, ekonomickou výkonnost Kraje Vysočina, investiční a inovační aktivitu místních firem či přístup veřejného sektoru k podpoře této oblasti. Inovační strategie poté s ohledem na vytvořené analýzy navrhuje celé spektrum projektů (př. inovační vouchery Kraje Vysočina, patentový fond Kraje Vysočina, vybudování podnikatelského inkubátoru, stipendia bakalářům, stáže studentů a pedagogů středních škol ve firmách, odborné workshopy atd.).

---

¹⁴Regionální inovační strategie Kraje Vysočina [<http://www.kr-vysocina.cz/regionalni-inovacni-strategie-kraje-vysocina/d-4053782/p1=61524>]

6. Bydlení ve městě

Dle údajů posledního sčítání ČSÚ v březnu 2011 je domovní a bytový fond na území Jihlavy tvořen více než 6 000 domy. Ve skladbě bytového fondu výrazně převažují rodinné domy (vzhledem k charakteru okrajových částí města), které v roce 2011 představovaly až 70 %. Bytových domů se na území města nalézá výrazně méně (26 % v témže období), což do jisté míry souvisí s nižší intenzitou socialistické bytové výstavby v Jihlavě ve srovnání s dalšími krajskými městy. Panelová sídliště spíše doplňují obytné urbanistické celky v částech města. Rodinné a bytové domy v Jihlavě jsou z 94 % obydleny, přičemž neobydlené byty se častěji vyskytují v rodinných domech.

Tab. 19: Domy na území města Jihlavy (SLDB 2011 a 2001)

		26. 3. 2011	1. 3. 2001
Domy celkem		6 077	5 262
z toho obydlené		5 697	5 028
z obydlených podle druhu domu	rodinné domy	4 052	3 493
	bytové domy	1 550	1 418
z obydlených podle vlastníka domu	fyzická osoba	4 189	3 569
	obec, stát	248	477
	bytové družstvo	88	322
	spoluvlastnictví vlastníků bytů (jednotek)	706	.
	kombinace vlastníků	296	.

Zdroj: SLDB 2011, SLDB 2001, ČSÚ

Z pohledu vlastnické struktury převažují domy v majetku soukromých fyzických osob. Ve srovnání s rokem 2001 lze sledovat rozvoj soukromého vlastnictví a úbytek bytového fondu ve státním a obecním majetku. Statutární město Jihlava je vlastníkem 860 bytů. Dalších 337 bytových jednotek se nachází v domech s pečovatelskou službou. V majetku města Jihlavy jsou zastoupeny zejména byty v bytových domech a velkou část tvoří také bytové jednotky situované v městské památkové rezervaci.¹⁵ Se správou tohoto fondu je úzce spjata fungování bytových družstev. Ta měla v roce 2011 ve svém vlastnictví 1,5 % bytových domů na území Jihlavy. Od roku 1990 dochází v České republice trvale k poklesu zájmu o družstevní formu bydlení. Stejný vývoj lze sledovat také v Jihlavě, což dokládá i pokles domů ve vlastnictví bytových družstev mezi lety 2001 a 2011.

Statutární město je spoluvlastníkem 426 bytů, které spravuje spolu s některým z jihlavských bytových družstev. V případě zbývajících domů se pro účely správy a údržby budov zakládají společenství vlastníků jednotek (12 % domů v roce 2011) nebo se vyskytují různé formy

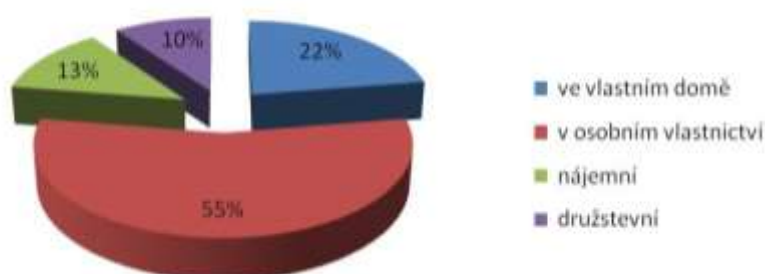
¹⁵ Tyto budovy podléhají specifickým podmínkám ochranného pásma MPR, což mnohdy komplikuje jejich údržbu a nutnou modernizaci.

kombinovaného vlastnictví (5 %). Majetkoprávní vztahy v oblasti bydlení mohou ovlivňovat také fyzickou strukturu a stav městského bytového a domovního fondu. V podmínkách České republiky se tato problematika objevuje zejména v souvislosti s regenerací a revitalizací panelových sídlišť.

V případě právních důvodů k užívání bytu je majoritně zastoupena forma osobního vlastnictví, nájemní bydlení tvořilo v roce 2011 pouze 13 %.¹⁶

V Jihlavě je stále dokončován proces privatizace bytového fondu¹⁷ na základě žádostí podaných do 30. 6. 2010. V cílovém stavu je záměrem města ponechat si všechny sociální byty a 28 bytových domů zejména v historickém jádru (se 131 byty). V případě asi 55 budov s 300 byty však není o privatizaci ze strany jejich obyvatel zájem.

Graf č. 10: Právní důvody k užívání trvale obydlených bytů v Jihlavě dle SLDB 2011

Zdroj: SLDB 2011, ČSÚ

Jihlava se vyznačuje výrazným zastoupením starších domů, pocházejících z období do roku 1945. Téměř 14 % budov bylo dokončeno již před rokem 1919 a jsou koncentrovány zvláště v oblasti městské památkové rezervace. Výraznou složkou je rovněž bytový fond pocházející z časového období mezi lety 1946 až 1980, přičemž značnou část těchto budov představují panelové bytové domy a další stavby vzniklé v rámci rozvoje socialistické výstavby. V menší míře je zastoupen moderní domovní a bytový fond vystavěný během 90. let 20. století. Zjištěné průměrné stáří trvale obydleného domovního fondu v Jihlavě bylo dle výsledků SLDB 2001 44 let (hodnota ze sčítání 2011 zatím není dostupná), což ve srovnání s dalšími městy na území České republiky představuje vysokou hodnotu této kategorie a řadí Jihlavu mezi města s nejstarší obytnou zástavbou. Tento fakt dokládá také technické vybavení obydlených domů. Ústředním topením disponovalo v roce 2011 62 % trvale obydlených domů. Vytápění kamny využívalo 10 % z obydlených domů. Výrazně lepší byla situace v případě napojení na vodovodní síť (99 %) a na dodávky plynu (90 %). V období SLDB v roce 2011 byla zjišťována rovněž vybavenost domácností internetem, ten byl zaveden do 56 % domů a bytů. Celková kvalita podmínek v oblasti bydlení je zvyšována prostřednictvím rozšiřující se nabídky nově dokončené bytové výstavby. Příznivý vývoj v oblasti bydlení a dostatek ploch pro vznik atraktivních rezidenčních lokalit má přímé dopady na ekonomické

¹⁶ Dle výsledků SLDB 2011 je celkový počet obydlených bytů na území města 20 052.

¹⁷ Prováděna v souladu se zákonem č. 72/1994 Sb., o vlastnictví bytů.

prostředí města. Na základě územního plánu města Jihlavy je vymezeno celkem 139,14 ha rozvojových ploch určených pro výstavbu individuálního bydlení a bytových domů. Převážná část je v rukou soukromých investorů a vlastníků pozemků. 34 ha tvoří plochy, které jsou buď v úplném, či částečném vlastnictví statutárního města Jihlavy. Většina záměrů je ve fázi zpracování studií a urbanistických koncepcí. V některých oblastech již bylo přistoupeno k realizaci výstavby, k přípravě ploch nebo dokončení prvních etap projektů. Nejrozsáhlejší rozvojovou plochou pro bydlení (51,8 ha) je v současnosti lokalita Buková, kde vzniknou obytné celky také v rámci navazujících projektů nové zástavby U lipové aleje a tzv. Residence Kaskáda. Druhá plošně nejvýznamnější oblast pro novou výstavbu se nachází v lokalitě Handlovy dvory (30 ha). V souvislosti s koncentrací obyvatelstva do těchto území je plánováno také odpovídající rozšíření občanské vybavenosti. Mezi další rozvojové lokality ve sféře bydlení patří: Antonínův Důl, Brtnické předměstí, Člunek, Helenín II., Hruškové Dvory, Mlýnská, Okrajová, Pístov, Rantířovská, Sasov, U mlékárny II a Vrchlického.

Tab. 20: Dokončené byty v Jihlavě v období 2002-2010

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet bytů	366	239	326	211	459	341	498	172	321

Zdroj: ČSÚ

Podpora v oblasti bydlení ze strany města Jihlavy byla poskytována zejména prostřednictvím Privatizačního fondu statutárního města Jihlavy a dlouhodobě jsou uvolňovány finanční prostředky z Fondu pro opravy domů. V období let 1998-2004 byly z prvního uvedeného fondu poskytovány příspěvky ve výši 150 tis. Kč na vznik nové bytové jednotky a přímé investice do infrastruktury ve výši 50 tis. Kč na jednu bytovou jednotku. Celkem v tomto období byly schváleny příspěvky na 776 nových bytových jednotek v hodnotě 116 400 tis. Kč. Dále byly poskytnuty příspěvky na infrastrukturu v celkové výši 11 600 tis. Kč. Druhý nástroj podpory je reprezentován Fondem pro opravy domů. Ten je určen pro obnovu vnějších povrchů nemovitostí a ostatních ploch nemovitostí ve vlastnictví fyzických a právnických osob na území města, které jsou poškozeny sprejery. Finanční prostředky lze poskytnout rovněž na úpravy nemovitostí pro umožnění pohybu osobám s omezenými schopnostmi mobility či orientace. Tabulka č. 21 uvádí aktuální průměrné ceny bytů dle jejich velikosti a nastiňuje srovnání mezi bytovými jednotkami v panelových a cihlových domech včetně novostaveb.

Tab. 21: Průměrné ceny bytových jednotek v Jihlavě v roce 2011

Velikost bytu	Bytový dům - panel	Bytový dům - cihla	Novostavba
1+1	700 000 - 850 000	900 000 - 1 100 000	850 000 - 1 050 000
2+1	800 000 - 1 150 000	1 100 000 - 1 250 000	1 300 000 - 1 600 000
3+1	1 100 000 - 1 300 000	1 550 000 - 1 800 000	1 700 000 - 2 100 000
4+1	1 300 000 - 1 400 000	1 800 000 - 2 400 000	2 100 000 - 2 900 000

Zdroj: Realitní kanceláře

Shrnutí kapitoly: Dle výsledků SLDB 2011 tvoří bytový a domovní fond v Jihlavě více než 6000 budov, přičemž výrazně převažují domy obydlené a domy rodinného typu (70 %). Z hlediska vlastnictví jsou zastoupeny především domy a byty soukromých vlastníků a značná část bytového fondu je také ve vlastnictví statutárního města Jihlavy. Nízký podíl (13 %) reprezentuje oblast nájemního bydlení. Pro bytový fond v Jihlavě je charakteristická vyšší hodnota průměrného stáří objektů (rozsáhlé ochranné pásmo městské památkové rezervace). Dle údajů SLDB v roce 2001 činila 44 let.

6.1. Bydlení 2012/2013

V oblasti bydlení byla hodnocena data shromážděná během Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011, novější údaje zatím nejsou dostupné. Významný vliv na rozvoj bytové výstavby však bude mít nový územní plán města Jihlavy, jehož příprava v letech 2012 a 2013 pokračovala a dokončení se předpokládá v první pol. roku 2014. Zpracováváný územní plán stanoví další lokality a plochy pro rozvoj bydlení. V prosinci 2013 schválilo Zastupitelstvo města Jihlavy na svém zasedání jižní variantu vymezení rozvojových ploch.

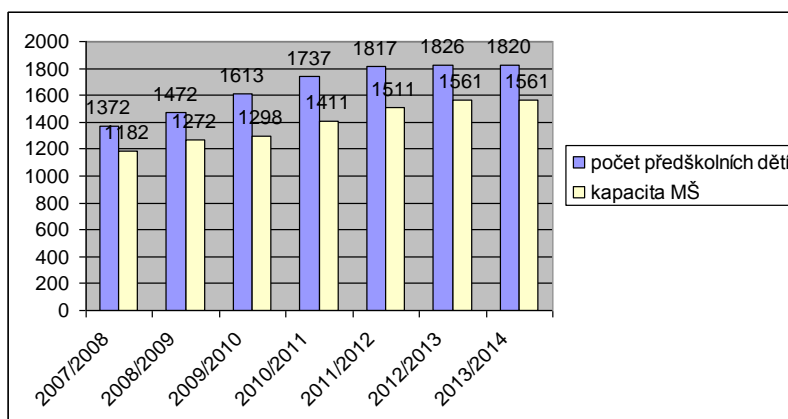
7. Sociální oblast

Vzdělávání dětí a mládeže ve městě zajišťuje ucelený soubor na sebe navazujících institucí a organizací, které poskytují svým žákům a studentům komplexní přípravu, ať již pro vstup do dalšího stupně vzdělávacího procesu či pro výkon budoucího povolání. Zejména v posledních letech se rozvíjí také podpora tzv. celoživotního vzdělávání, v jehož rámci je umožněno všem zájemcům prohlubování znalostí a dovedností, a tím rozšíření jejich možností uplatnění na trhu práce.

7.1. Školství a vzdělávání

Statutární město Jihlava je zřizovatelem dvou příspěvkových organizací, zajišťujících v částech města předškolní výchovu. Ve školním roce 2011/2012 poskytují příspěvkové organizace statutárního města Jihlavy své služby v oblasti předškolní výchovy celkovému počtu 1 551 dětí. První z nich je **Mateřská škola Mozaika, Březinova 114**, která dále sdružuje 18 odloučených pracovišť v různých lokalitách. Druhou příspěvkovou organizací zřizovanou statutárním městem Jihlava je **Mateřská škola a Speciálně pedagogické centrum Jihlava, Demlova 28**. Zařízení poskytuje péči dětem zdravým a dětem s různými typy postižení. Součástí mateřské školy je Speciálně pedagogické centrum a činnost obou subjektů je provázána úzkou spoluprací. Služby nabízené v oblasti péče o předškolní děti rozšiřuje také nabídka soukromých subjektů. Vzhledem k pozvolnému zvyšování počtu narozených dětí v uplynulých letech se zřizovatelé mateřských škol v Jihlavě potýkají s rostoucí poptávkou po navyšování kapacit v jejich zařízeních.

Tab VIII. Počet dětí a kapacita mateřských škol

Zdroj: OŠKT MMJ

Území města Jihlavy je rozděleno na 8 spádových školských obvodů.¹⁸ **Základní školy** nacházející se v jednotlivých obvodech navštěvují především žáci z příslušejících částí města a vymezených ulic. Statutární město Jihlava zřizuje 10 základních škol, jednu speciální a praktickou školu a jednu základní uměleckou školu. Od 1. 1. 2012 je město zřizovatelem příspěvkové organizace Dům dětí a mládeže Jihlava. Níže uvedená tabulka přináší přehled počtů žáků a tříd v základních školách v jednotlivých školských obvodech.¹⁹ Základní školy na rozdíl od škol mateřských postihuje spíše úbytek žáků v odpovídajících věkových kategoriích, který se začíná postupně projevovat rovněž v oblasti středoškolského vzdělávání.

Tab. 22: Počty žáků a tříd ZŠ na území města Jihlavy ve š.r. 2011/2012

Zařízení	Poč.žáků	Poč.tříd	Spec.tř./žáci	Přípr.tř./žáci
ZŠ Ji, Demlova 32	298	13	2/21	
ZŠ Ji, E. Rošického	513	21		
tř. Jarní	155	7		1/12
ZŠ Ji, Havlíčkova	332	16		
ZŠ Ji, Jungmannova			13/120	1/15
ZŠ Ji, Kollárova	357	18		
ZŠ Ji, Křížová	212	9	6/64	
ZŠ Ji, Nad Plovárnou	331	16		
ZŠ Ji, Ot. Březiny	516	21		
ZŠ Ji, Seifertova	681	31		
ZŠ Ji, Žižkova TGM	393	17		
ZŠ spec.Ji, Březinova			8/61	
SŠ Ji, Březinova	19	2		

Zdroj: OŠKT, MMJ

Oblast počátečního vzdělávání dětí a mládeže doplňuje činnost Základní umělecké školy Jihlava, která patří počtem žáků přesahujícím 1000 k největším školám v Kraji Vysočina. Přípravuje také budoucí studenty profesionálních hudebních škol nebo pedagogických fakult. Další organizací zajišťující hudební vzdělání je Hudební škola Stonožka a klavírní škola Jihlava. Funkci zařízení pro vzdělávání ve volném čase dětí, mládeže i dospělých plní Dům dětí a mládeže Jihlava.²⁰

¹⁸ Školský obvod ZŠ T. G. Masaryka Jihlava, Žižkova 50, Školský obvod ZŠ Jihlava, Demlova 32 a ZŠ Otokara Březiny, Školský obvod ZŠ Jihlava, Havlíčkova 71, Školský obvod ZŠ Jihlava, Kollárova 30, Školský obvod ZŠ Jihlava, Křížová 33, Školský obvod ZŠ Jihlava, Nad Plovárnou 5, Školský obvod ZŠ Jihlava, E. Rošického 2, Školský obvod ZŠ Jihlava, Seifertova 5

¹⁹ Přehled všech základních škol, jejich zaměření a specifikace viz Příloha profilu č. 3

²⁰ Hlavní cíle organizace jsou stanoveny školským zákonem č. 561/2004 Sb. a vyhláškou o zájmovém vzdělávání č. 74 /2005 Sb.

Kromě základních škol zřizovaných statutární městem Jihlava mohou žáci plnit povinnou školní docházku také ve školách jiného zřizovatele (viz Příloha č. 3).

Střední školy soustředí svoji působnost do Jihlavy jako centra kraje a dalších větších okresních měst. Tato složka vzdělávacího systému nabízí v Jihlavě zájemcům o studium širokou škálu oborů a odpovídající kapacity. V Jihlavě se vzdělává více než 20 % středoškolských studentů z Kraje Vysočina. Na základě demografického vývoje posledních let lze však předpokládat, že se budou prohlubovat problémy s nedostatkem nových zájemců o studium.

Ve školním roce 2011/2012 je výuka v Jihlavě realizována 17 středními školami. Kromě všeobecně zaměřených gymnázií (vyučujících jak v čtyřletých, šestiletých, tak osmiletých oborech), je činnost některých institucí orientována na rozšířenou výuku sportu nebo jazyků. V oblasti technického středního a učňovského vzdělávání nalezneme v Jihlavě prakticky všechny obory odpovídající požadavkům regionálního trhu práce.²¹ Nejvyšší počty studentů ovšem navštěvují obory zaměřené na ekonomii, obchod a administrativu, veřejnou správu a uměleckou činnost. Žádaná je dále také elektrotechnika a strojírenská výroba.

Doplňkové služby v podobě ubytování a stravování poskytují zejména studentům ze vzdálenějších obcí a měst domovy mládeže provozované Krajem Vysočina a ostatními zřizovateli.

Další stupeň vzdělávání je studentům v Jihlavě zajišťován prostřednictvím činnosti dvou soukromých vyšších odborných škol různého zaměření. Dále zde působí vyšší odborná škola zdravotnická zřizovaná jako příspěvková organizace Kraje Vysočina. Při jmenovaných organizacích fungují rovněž střední školy. Subjekty nabízejí studijní obory v oblasti multimediální tvorby a sociální práce. Kromě toho nabízejí vyšší odborné školy v Jihlavě terciární vzdělání v oblasti zdravotnictví a farmacie. Umožňují studentům získat kvalifikaci v oboru diplomovaná zdravotní sestra a diplomovaný farmaceutický asistent.

V Jihlavě, jako v jediném městě Kraje Vysočina, působí veřejná vysoká škola. Zákonem č. 375/2004 Sb. ze dne 3. 6. 2004 zde byla zřízena veřejná vysoká škola neuniverzitního typu, **Vysoká škola polytechnická Jihlava** (VŠPJ). Tato vzdělávací instituce nabízí akreditované prezenční i kombinované studijní programy bakalářského typu s délkou studia tři roky a kurzy celoživotního vzdělávání. Na počátku akademického roku 2011/2012 studovalo VŠPJ 3122 studentů, z toho 27 % v kombinované formě studia a 73% v prezenční formě studia. První absolventi opustili VŠPJ v červnu roku 2008.

Vysoká škola je zapojena do různých výzkumných a tvůrčích aktivit, participuje na řešení zadání z podnikové či veřejnoprávní sféry, pořádá konference i s mezinárodní účastí, vydává vlastní časopisy a studenti i akademičtí pracovníci se účastní mezinárodních výměnných pobytů. Roční objem rozpočtu organizace je 130 mil. Kč.

---

²¹ Přehled středních škol na území města Jihlavy, jejich kapacity a vyučované obory viz Příloha profilu č. 3

Další výuka probíhá také v kurzech celoživotního vzdělávání Univerzity třetího věku. Studijní programy jsou zaměřeny na rozvoj počítačové gramotnosti, cizí jazyky, regionální historii a další oblasti zájmu veřejnosti a seniorů.

V akademickém roce 2012/2013 realizuje VŠPJ pět studijních bakalářských programů, které jsou členěny do celkem sedmi studijních oborů: program Ekonomika a management s obory Cestovní ruch (včetně kombinované formy studia) a Finance a řízení (včetně kombinované formy studia), program Elektrotechnika a informatika s obory Aplikovaná informatika a Počítačové systémy (včetně kombinované formy studia), program Ošetrovatelství s oborem Všeobecná sestra (včetně kombinované formy studia) a program Porodní asistence s oborem Porodní asistentka (včetně kombinované formy studia). Zcela nově byl akreditován studijní program Zdravotně sociální péče s oborem Zdravotně sociální pracovník, první studenti byli přijati ke studiu v únoru 2013. Příkladem významných projektů, na kterých se VŠPJ podílela, je Měření a řízení dopadu nehmotných aktiv na výkonnost podniku (Grantová agentura ČR, 2009 – 2011) a Elektronicko-biomedicínská kooperace (OP Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika, 2010 – 2013).

7.2. Sociální služby a zdravotnictví

V oblasti sociální péče působí na území města Jihlavy subjekty zřizované statutárním městem jako příspěvkové organizace. Jedná se o **Denní a týdenní stacionář Jihlava**, **Domov pro seniory Jihlava – Lesnov** a **Integrované centrum sociálních služeb Jihlava**. Kromě toho zde nalezneme rovněž **Psychocentrum - manželskou a rodinnou poradnu Kraje Vysočina**, která je příspěvkovou organizací Kraje Vysočina. Specifické služby spojené s výkonem ústavní a ochranné výchovy zajišťuje **Dětský domov se školou, základní škola a školní jídelna Jihlava**, přičemž kapacita domova a základní školy činí 31 dětí.

Dalšími subjekty, které vyvíjejí na území města činnost v sociální oblasti, jsou nestátní neziskové organizace. Tyto organizace poskytují buď sociální služby zaregistrované podle zákona o sociálních službách, nebo služby související s touto oblastí. V rámci činnosti některých organizací jsou na služby ze sociální oblasti navázány další zdravotnické či veřejně prospěšné služby.

V roce 2005 byl zpracován **Komunitní plán sociálních služeb statutárního města Jihlavy**. Zásadní přínos tohoto dokumentu spočíval zejména v zahájení intenzivní spolupráce aktérů působících v oblasti poskytování sociálních služeb.²² Součinnost všech aktérů dlouhodobě přispívá k optimalizaci fungování a rozvoje organizací také z hlediska potřeb jejich uživatelů a požadavků zadavatele, tedy města Jihlavy. Aktualizace komunitního plánu v roce 2011 potvrdila, že statutární město Jihlava disponuje odpovídajícími ubytovacími kapacitami v domech zvláštního určení. Jedná se o domovy s pečovatelskou službou (DPS), které jsou určeny osobám se sníženou soběstačností a potřebují pomoc jiné fyzické osoby. Město vlastní celkem 337 bytových jednotek v devíti objektech. V prosinci 2011 byla schválena

---

²² Přehled poskytovatelů sociálních služeb analyzovaných v rámci komunitního plánu viz Příloha profilu č. 3

změna platných pravidel pro přidělování těchto bytů, což by mělo významně přispět k jejich optimálnímu využívání.²³

Mezi zařízeními a organizacemi poskytujícími sociální služby na území města jsou zastoupeny 4 právní formy, a to občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, účelová zařízení církví a organizace zřizované obcí či krajem jako příspěvkové organizace. Nejčastějším zřizovatelem sociálních služeb v Jihlavě je statutární město Jihlava a Diecézní charita Brno – Oblastní charita Jihlava. Nadpoloviční počet služeb poskytují občanská sdružení či obecně prospěšné společnosti, které jsou samy sobě zřizovateli. Mezi organizacemi ve městě působí jak poskytovatelé, kteří nemají žádné placené zaměstnance, tak relativně velcí zaměstnavatelé. Nejvíce zaměstnanců mají hlavně zařízení poskytující komplexní celodenní péči o klienta (zejména domov pro seniory a organizace poskytující pečovatelskou službu). V posledních letech rovněž významně narůstá činnost dobrovolnických center.

Sociální služby na území města využívají převážně klienti mající bydliště v Jihlavě. Pokud služby uvádí podíly klientů odjinud než z Jihlavy, v drtivé většině případů se jedná o klienty z nejbližšího okolí.

Dalším důležitým aspektem při souhrnném hodnocení všech služeb poskytovaných na území města je dělení poskytovaných služeb na rezidenční, ambulantní, terénní a klubové služby. Nejvíce služeb je poskytováno ambulantně, v domácnostech a způsobem klubové služby. Podstatná je taktéž orientace sociálních služeb na klienty dle jejich věku. Největší počet služeb v Jihlavě je zaměřen na starší věkové kategorie (zejména na osoby ve věku 50-59 let). Nejméně služeb je orientováno na děti do sedmi let. Poměrně nízký počet služeb se orientuje na rizikové skupiny lidí v podobě osob ohrožených závislostí, nacházejících se v sociální krizi a nouzi, osob společensky nepřizpůsobivých či etnických skupin.²⁴

Významná část sociálních služeb je v současnosti financována z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím individuálních projektů Kraje Vysočina. U souvisejících služeb je poskytovatelem dotací také Úřad práce České republiky. Ve městě byly v oblasti sociálních služeb zrealizovány investiční projekty neziskových organizací financované převážně z prostředků Evropské unie (v rámci SROP a ROP). Příkladem může být v roce 2013 dokončený projekt „Rozvoj denního a týdenního stacionáře Jihlava“, který byl zaměřen na zvýšení kvality a komfortu zařízení, jež slouží sociální integraci hendikepovaných osob.

Zařízením poskytujícím zdravotní péči občanům města i jeho širokému zázemí je **Nemocnice Jihlava**. Jedná se o organizaci zřizovanou Krajem Vysočina.²⁵ V rámci svého působení zajišťuje nemocnice ambulantní a lůžkovou základní léčebnou péči, dále také specializovanou diagnostickou péči a kromě toho se věnuje rovněž nezbytné preventivní péči a lékárenské činnosti. Celková lůžková kapacita ve zdravotnických zařízeních v okrese Jihlava byla k 31. 12. 2010 1 288 lůžek. Z toho poskytovala Nemocnice Jihlava 758 lůžek a

---

²³ Mechanismus hospodaření s byty ve vlastnictví statutárního města Jihlavy, platný od 1. 1. 2012.

²⁴ Analýza poskytovatelů sociálních služeb a souvisejících služeb v Jihlavě

²⁵ Nemocnice Jihlava byla zřízena na základě zřizovací listiny schválené usnesením č. 074/02/2003/ZK na jednání Zastupitelstva Kraje Vysočina dne 31. 3. 2003.

zbývajících 530 lůžek připadalo na druhý největší zdravotnický subjekt **Psychiatrickou nemocnici Jihlava**. V roce 2010 bylo v Nemocnici Jihlava hospitalizováno 26 403 pacientů a průměrná doba jejich pobytu činila 6,4 dne. V okrese Jihlava připadalo na jednoho lékaře (včetně zubních lékařů) v roce 2010 251 obyvatel, přičemž republikový průměr dosahoval počtu 279,7 obyvatel na jednoho lékaře.

Tab. 23: Nemocnice Jihlava, p.o. v roce 2010

Počet		Prům. obsazená lůžka na 1 úvazek		Využití lůžek ve dnech	Průměrná ošetrovací doba	Náklady na 1 ošetrovací den (Kč)
lůžek k 31.12.	hospitalizovaných	lékaře/den	sestry u lůžka/den			
akutní péče						
670	26054	3,9	1,2	223,6	5,8	
následná péče						
80	587	14,9	1,7	218,1	32,7	
péče celkem						
758	26403	4,3	1,2	222,9	6,4	4 994

interna (74, z toho JIP 6), kardiologie (50, z toho JIP 6), infekční (40), TRN (30), neurologie (50, z toho JIP 4), pediatrie (66, z toho JIP 12, novorozenecké 16), gynekologie (60, z toho porodní 30), chirurgie (107, z toho JIP 14), ARO (5), ortopedie (26), urologie (20), ORL (30), oftalmologie (20), dermatovenerologie (20), radiační onkologie (52, z toho JIP 3), rehabilitace a fyzikální medicína (20), ošetrovatelská péče (88)

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Kromě nemocnice a psychiatrické nemocnice působilo v roce 2010 v okrese Jihlava 250 dalších samostatných ambulantních zařízení. V Jihlavě se velká část těchto specializovaných ambulantních pracovišť nachází v prostorách polikliniky Dům zdraví Jihlava. Distribuci zdravotnického materiálu a léčiv zprostředkovávalo v okrese Jihlava v roce 2010 27 lékáren a 3 výdejny zdravotnických potřeb.

Tab. 24: Psychiatrická nemocnice Jihlava v roce 2010

Počet		Prům. obsazená lůžka na 1 úvazek		Využití lůžek ve dnech	Průměrná ošetrovací doba	Náklady na 1 ošetrovací den (Kč)
lůžek k 31.12.	hospitalizovaných	lékaře/den	sestry u lůžka/den			
530	1910	19,7	2,6	353,4	98,1	1444

Zdroj: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Výše zmiňovaná Psychiatrická léčebna Jihlava představuje odborný léčebný ústav poskytující komplexní psychiatrickou a diagnostickou péči. Stejně jako nemocnice není rovněž ani působnost léčebny omezena územím města Jihlavy a poskytované služby jsou využívány v rámci široké spádové oblasti. Areál tohoto zdravotnického zařízení je kromě 7 léčebných pavilonů tvořen rovněž budovou Divadla na Kopečku, kde jsou pořádány kulturní akce jak pro pacienty, tak pro veřejnost.

Dále v Jihlavě sídlí **Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina**, která je součástí Integrovaného záchranného systému a je zřízena za účelem poskytování odborné přednemocniční neodkladné péče. V roce 2012 ukončil svou činnost v Jihlavě Zdravotní

ústav a ochrana veřejného zdraví je zajišťována Krajskou hygienickou stanicí se sídlem v Jihlavě.

7.3. Kultura, sport a volnočasové aktivity

Možnosti trávení volného času představují významný faktor kvality života obyvatel ve městě. V oblasti kultury působí na území města vysoký počet organizací a institucí různých zřizovatelů, včetně soukromých subjektů. Statutární město Jihlava zaštiťuje fungování příspěvkových organizací, **Městské knihovny Jihlava** a **Zoologické zahrady Jihlava**. Zaměřuje se také na rozvoj kultury ve městě a její podporu prostřednictvím poskytování finančních prostředků ve formě účelových dotací.

Další kulturní zařízení zřizuje jako své příspěvkové organizace Kraj Vysočina. Jsou jimi **Horácké divadlo**, **Oblastní galerie Vysočiny** a **Muzeum Vysočiny**. Rozsáhlé prostory pro konání kulturních a společenských akcí v Jihlavě nabízí **Dům kultury Jihlava**. Působí zde také dvě kina, **kino Dukla** a multikino **Cinestar**. Unikátní prostředí pro konání kulturních a sportovních akcí poskytuje areál venkovního amfiteátru sousedící s parkem Malý Heulos. Koncerty vážné a duchovní hudby či výstavy mohou být od roku 2011 pořádány v prostorách zrekonstruovaného dominikánského Kostela Povýšení sv. Kříže.²⁶ K dalšímu rozšíření prostor pro konání kulturních akcí přispělo také v roce 2013 dokončení projektu rekonstrukce a rozvoj **Základní umělecké školy Jihlava**. Kulturní scéna města je do jisté míry utvářena i spolkovou a zájmovou činností obyvatel.

Vedle zařízení a organizací hrají v rámci kulturní scény nezastupitelnou roli tradičně pořádané akce, které upevňují pozici Jihlavy jako města s bohatou nabídkou festivalů. Mezi vybrané podporované akce a aktivity, které mají vysokou úroveň, tradici a význam pro prezentaci města a ohlas účastníků i diváků patří: **Městská slavnost – sv. Martin**, **Jihlavský havířský průvod a pouť ke sv. Jánů**, **Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava**, **Hudební festival Mahler Jihlava – Hudba tisíců**, **Jihlavské folklorní léto**, **Festival sborového umění** a koncertní celoroční činnost **Filharmonie Gustava Mahlera Jihlava**. V roce 2013 obohatil nabídku akcí hudební festival **Vysočina fest** a v Jihlavě se konal rovněž závod dřevorubeckého seriálu **Eurojack**.

V roce 2011 byla dokončena výstavba vzdělávacího centra PodpoVRCH při ZOO Jihlava. Zařízení rozšiřuje nabídku volnočasových aktivit pro děti a mládež s důrazem na environmentální výchovu.

Možnosti sportovního vyžití na území města jsou bohaté vzhledem k rozvíjející se síti sportovní infrastruktury a příznivým přírodním podmínkám. V posledních letech došlo také k dynamickému rozvoji moderních sportovních aktivit, jako je například inline bruslení.

Statutární město Jihlava je vlastníkem významné obchodní společnosti v oblasti sportu **HC Dukla Jihlava s.r.o.** a má 14% majetkový podíl v **FC Vysočina Jihlava a.s.** S podporou rozvoje těchto sportovních klubů úzce souvisí fungování dvou zařízení ve vlastnictví města, Horáckého zimního stadionu poskytujícího zázemí také pro krasobruslení a fotbalového

---

²⁶ Přehled dalších kulturních zařízení, divadel a klubů viz Příloha č. 3.

stadionu FC Vysočina Jihlava. Od roku 2013 je v provozu rovněž „Veřejné sportoviště pro lední sporty“ v sousedství zimního stadionu, které rozšiřuje nabídku trávení volného času pro občany i návštěvníky města.

Mezi sportovní zařízení v Jihlavě poskytující specifické služby patří lanové centrum **PraLEZ** při ZOO Jihlava, areál **Amfiteátr Jihlava** provozovaný SLUŽBAMI MĚSTA JIHLAVY, s.r.o. s plochou se skateboardovými prvky a nabízející další možnosti v oblasti volnočasových aktivit, **Aquapark Vodní ráj**, **Krytý plavecký bazén a sauna E. Rošického** a **Teniscentrum Jihlava a.s.** Širokou nabídku poskytují obyvatelům města i jeho návštěvníkům sportovní haly pro realizaci celé řady indoorových aktivit a sportovní areály pro atletiku a ostatní outdoorové sportovní disciplíny. Podmínky pro zimní sportovní vyžití poskytuje **ski areál pro sjezdové lyžování Šacberk** ve Zborné u Jihlavy dosažitelný městskou hromadnou dopravou a síť upravovaných lyžařských stop (dlouhá až 60 kilometrů) zajišťovaná **Sportovním klubem Lyžařské Jihlavsko**. K trávení volného času dětí a mládeže přispěl projekt Regenerace a rozvoj dětských hřišť I. a následně II. etapa financovaný v rámci Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod.

Tradičně se v Jihlavě konají sportovní akce republikového významu. Jedná se o mezinárodní plavecké závody **AXIS CUP**, **Velkou cenu Jihlavy v judu**, soutěž ve standardních a latinsko-amerických tancích, dále jsou pravidelně pořádány závody MTB horských kol a ostatní menší akce v moderní gymnastice, házené, atletice a jiných sportovních odvětvích.

7.4. Bezpečnost a prevence sociálně-patologických jevů, kvalita života

Udržováním bezpečnosti a veřejného pořádku v Jihlavě se zabývá **Městská policie Jihlava**²⁷ a **Policie České republiky – Územní odbor Jihlava**.

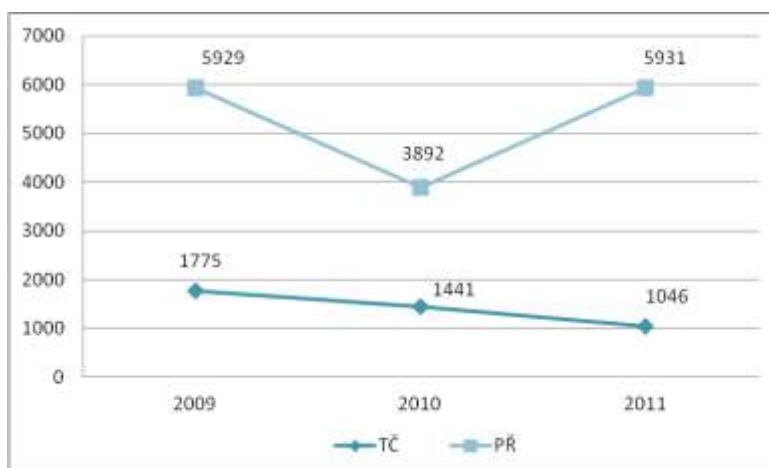
Městská policie provozuje od roku 2000 kamerový dohlížecí systém, který díky soustavnému rozvoji dosahuje současného počtu 16 kamerových bodů. Většina kamer je umístěna v centru města, kamery v okrajových částech byly umísťovány na základě požadavků na řešení závažných bezpečnostních problémů v konkrétních lokalitách. Ročně je strážníky Městské policie Jihlava zaznamenáno okolo 30 000 událostí v podobě přestupků, oznámení a zjištěných závad v oblasti čistoty města, ochrany veřejné zeleně a dalších případů.

Od 1. ledna 2010 působí ve městě **Krajské ředitelství policie kraje Vysočina se sídlem v Jihlavě**. Stávající Územní odbory Policie České republiky zůstaly zachovány. Součástí územního odboru v Jihlavě jsou obvodní oddělení (Jihlava, Třešť, Telč, Polná) zajišťující ochranu veřejného pořádku, přijímající oznámení od veřejnosti a provádějící šetření k přestupkům a trestným činům spáchaným v místě jejich působnosti.

---

²⁷ Zřízena Vyhláškou města Jihlavy 3/92 ze dne 30. 1. 1992. Předcházela jí městská pořádková služba, která ve městě působila od dubna 1991.

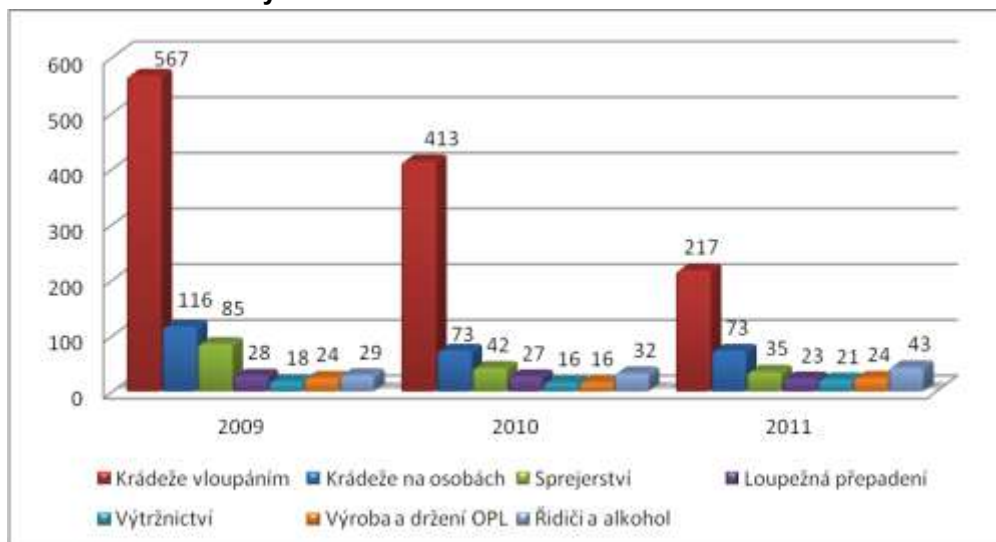
Graf č. 11: Vývoj kriminality na území města Jihlavy 2009 - 2011

Zdroj: Územní odbor policie ČR v Jihlavě

Z uvedeného grafu zaznamenávajícího vývoj počtu trestných činů a přestupků je patrné, že zatímco v případě trestných činů (TČ) došlo mezi lety 2009 spíše k mírnému poklesu, u přestupků (PŘ) je situace značně proměnlivá. V roce 2011 bylo na území města spácháno 5931 přestupků, což představuje proti stavu v roce 2010 výrazný nárůst. Z hlediska struktury kriminality, převládají trestné činy majetkové, přesto lze sledovat jejich klesající tendenci. Na rozdíl od trestných činů spáchaných řidiči ovlivněných alkoholem, kdy dochází ke značnému zvýšení počtu zaznamenaných případů.

Graf č. 12: Vybraná trestná činnost v Jihlavě v letech 2009-2011

Zdroj: Územní odbor policie ČR v Jihlavě

V oblasti prevence sociálně-patologických jevů působí v Jihlavě více organizací, jejichž činnost je zaměřena na různé cílové skupiny v populaci města. Nejčastější formou je primární prevence, tedy zejména přednášky či besedy se žáky a studenty všech typů škol na různá témata, odvislá od předmětu činnosti organizace, která službu poskytuje.

V souladu s moderním vývojem občanské společnosti probíhá v Jihlavě pestrá škála aktivit zaměřených na podporu participace veřejnosti a zavádění komunitních principů. Současně je

zvyšován důraz na získávání zpětné vazby v oblasti názorů a postojů obyvatelstva a jejich celkové spokojenosti. V roce 2009 proběhl ve městě sociologický průzkum „**Vybrané aspekty života dospělé populace v Jihlavě**“, který formou dotazníkového šetření u vzorku 700 respondentů zjišťoval situaci ve vymezených tematických oblastech. Z výsledků průzkumu vyplynulo, že majoritní část obyvatel města je s celkovými podmínkami života ve městě spokojena (spíše spokojeno 66,7 %, velmi spokojeno 23,5 %). V roce 2011 proběhlo obdobně zaměřené dotazníkové šetření „**Spokojenost občanů s místním společenstvím a mobilita a místní přeprava v Jihlavě**“, jehož výsledky potvrdily výrazně převažující spokojenost občanů s životem ve městě a krom toho přinesly zjištění o vysokém podílu automobilové dopravy. Na spolupráci s veřejností při identifikaci nejpalčivějších problémů je v rámci zapojení města do Národní sítě zdravých měst²⁸ zaměřeno pravidelně pořádané **Fórum Zdravého města a MA 21**. Výstup těchto veřejných projednání, tzv. Desatero problémů města Jihlavy, lze označit jako významný podnět pro místní samosprávu a pro určení směrů jejích priorit a intervencí. Statutární město Jihlava na základě těchto zjištění zpracovává dle stanovené metodiky (v rámci MA 21) koncepční dokument **Plán zdraví a kvality života**, který se věnuje všeobecnému rozvoji kvality nejen vymezených problémových oblastí, ale zlepšování podmínek života obyvatel města obecně. K posilování participace občanů přispívají tematicky zaměřená projednávání u kulatých stolů. Projekt Zdravé město zastřešuje pořádání kulturních, zdravotně - sportovních a společenských akcí. Jedná se například o Evropský týden mobility, Den Země, Jihlavský den zdraví, Den bez tabáku a Světlo pro AIDS. V roce 2011 obohatil projekt Zdravé město vznik Sítě nekuřáckých restaurací v Jihlavě. Novinkou je od roku 2012 důraz na zapojování mládeže do dění ve městě. Ve spolupráci s mládeží vznikl **Plán zdraví a kvality života mládeže**, který je stejně jako předchozí dokument každoročně aktualizován.

Souhrn kapitoly: Předškolní vzdělávání je zajišťováno dvěma příspěvkovými organizacemi statutárního města Jihlavy a soukromými subjekty. Povinnou školní docházku zajišťuje 11 ZŠ (příspěvkových org.) a dvě zařízení jiných zřizovatelů. Středoškolské vzdělání zde poskytuje 17 organizací, v nichž se vzdělává více než 20 % studentů Kraje Vysočina. Dále v Jihlavě působí 3 vyšší odborné školy a Vysoká škola polytechnická Jihlava s více než 3000 studenty a univerzitou třetího věku. Vzhledem k pozici Jihlavy v rámci kraje se zde koncentrují sociální a zdravotnické služby. Kulturní scéna nabízí široké spektrum festivalových akcí zaměřených na různé publikum. Významnou roli hrají zejména aktivity spojené se jménem Gustava Mahlera. Jihlava je charakteristická také působením sportovních klubů HC Dukla Jihlava a FC Vysočina a konáním regionálně a celostátně významných sportovních akcí. V uskutečněných sociologických průzkumech se promítá převažující spokojenost respondentů s kvalitou života ve městě.

---

²⁸ Statutární město Jihlava se stalo členem Národní sítě zdravých měst ČR v roce 2007.

8. Doprava a technická infrastruktura

8.1. Silniční doprava

Jihlava tvoří důležitou silniční křižovatku vzhledem ke své poloze vůči strategickému dopravnímu tahu České republiky, dálnici D1²⁹ a silnici mezinárodního významu E59 (I/38)³⁰ procházející přes území města v severojižním směru. Tyto dva frekventované tahy zajišťují městu kvalitní dopravní dostupnost zejména v rámci České republiky (hlavní město Praha a Brno), ale také přístup k hranicím se sousedícím Rakouskem (směr Vídeň). Dálnice D1 protíná katastrální území Jihlavy v délce 7,4 km a silnice první třídy I/38 délkou 13 km, z nichž 5,9 km je uspořádáno do čtyř jízdních pruhů. Díky zprovoznění jižní části obchvatu prochází značná část dopravních toků uskutečňovaná silnicí I/38 mimo zastavěné území. Na území města se také nalézá mimoúrovňová křižovatka dálnice D1 a silnice I/38 zabezpečující napojení na zbývající komunikační síť. V roce 2013 došlo k dokončení další mimoúrovňové křižovatky, která křížuje dálniční přivaděč a spojuje dálnici D1 s průmyslovou zónou v Pávově.

Kromě výše uvedených komunikací přispívají k dopravní obsluze města a jeho spojení s ostatními sídly Kraje Vysočina a sousedními kraji silnice II. třídy. Silniční síť tvořená liniemi silnic nižšího řádu je v rámci Kraje Vysočina charakteristická radiálním uspořádáním vůči městům, což lze pozorovat i v případě krajského města Jihlavy. Od západu na východ městem prochází silnice II/602 (I/19 – Pelhřimov – Jihlava – Velké Meziříčí – Velká Bíteš – Brno), jihovýchodním směrem dále vede z města silnice II/405 (Jihlava – Brtnice – Okříšky – I/23) a silnice II/352 (Jihlava – Polná – I/19 (směr Žďár nad Sázavou)) spojující město se severovýchodní částí kraje Vysočina. Z Jihlavy vychází také komunikace II/523 vedoucí severozápadním směrem do Humpolce, která však po vybudování dálnice D1 ztratila část svého dřívějšího významu.

V roce 2006 schválilo Zastupitelstvo Kraje Vysočina strukturu tzv. Pátevní silniční sítě Kraje Vysočina tvořenou dálnicí D1, státními silnicemi I. třídy a vybranými silnicemi II. a III. třídy. Kromě výše uvedených komunikací (D1, I/38, II/352, II/405 a II/602) zahrnuje tato pátevní síť také silnici II/406 ve směru Jihlava – Třešť – Telč a silnici II/353 vedoucí do Žďáru nad Sázavou.

Vysokou intenzitu silničních přepravních toků na území města Jihlavy dokládají výsledky Celostátního sčítání dopravy v roce 2010 prováděné Ředitelstvím silnic a dálnic České republiky. Počet vozidel, zaznamenaných za 24 hodin, se na většině úseků silnic I. a II. třídy na území Jihlavy pohyboval v intervalu 10 – 25 000. Dálnice D1 vykazovala průjezd až

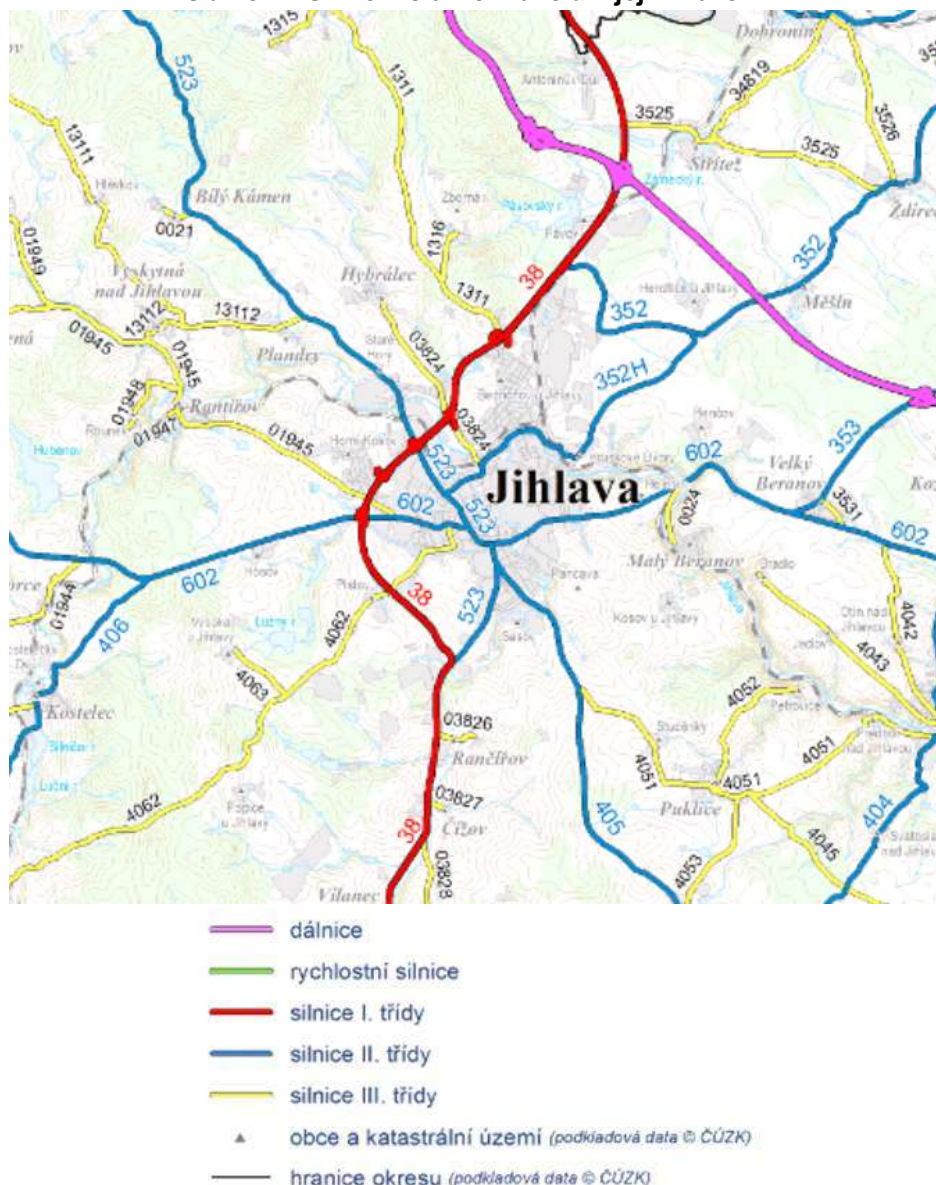
²⁹ Dálnice D1 je součástí IV. silničního transevropského multimodálního koridoru vymezeného rovněž v rámci PÚR ČR. Vzhledem k intenzitě realizované přepravy a výhodné poloze Jihlavy vůči tomuto dopravnímu tahu, je město zahrnuto mezi vytipované lokality pro budování veřejných logistických center, která by měla být etapovitě budována na území ČR a zapojena do celoevropské sítě logistických center.

³⁰ I/38 (E 59) Mladá Boleslav – Kutná Hora – Golčův Jeníkov – Havlíčkův Brod – Jihlava – Moravské Budějovice – Znojmo – Hatě – (Wien)

40 000 motorových vozidel za 24 hodin. Kamionová a nákladní doprava je soustředěna spíše na silnici I/38 a dálnici D1, silnice nižšího řádu jsou využívány zejména osobními vozidly.

Obr. č. 2: Silniční síť v Jihlavě a v jejím zázemí

Zdroj: Dynamický dopravní model města Jihlavy, 2010

V roce 2010 byl zpracován podrobný dynamický dopravní model města Jihlavy (ve vazbě na území Kraje Vysočina a ČR). Dopravní model nabízí přehled o tzv. dopravní nabídce a poptávce a jejich vztahu. Výstupem z dopravního modelu je zatížení komunikační sítě města Jihlavy ve formátu všechna vozidla / lehká nákladní vozidla (do 3,5t) a ostatní nákladní vozidla (nad 3,5t) včetně autobusů za 24 hodin.

Dopravní model byl v prosinci roku 2011 aktualizován. Pro zjištění aktuálních intenzit na klíčových křižovatkách byl zpracovatelem proveden dopravní průzkum, jehož výsledky byly použity ke kalibraci dopravního modelu současného stavu.

Tab. 25: Délka komunikační sítě na území města Jihlavy

Typ komunikace	Délka (km)
Dálnice	7,4
Silnice I. třídy (2 pruhy)	7,1
Silnice I. třídy (4 pruhy)	5,9
Rampy silnic I. třídy	3,8
Silnice II. třídy (2 pruhy)	26,6
Silnice II. třídy (4 pruhy)	0,6
Silnice III. třídy	11,3
Pěší zóna	1,8

Zdroj: Dynamický dopravní model města Jihlavy, 2010

Místní komunikace ve správě statutárního města vyžadují na svou údržbu a rozvoj nemalé investice. Dle údajů Odboru dopravy Magistrátu města Jihlavy je v případě asi 55 % délky spravovaných místních komunikací nutná výměna asfaltového povrchu a u 75 % délky chodníků je třeba počítat s opravami dláždění. Zhoršený technický stav vykazují i některé další prvky této infrastruktury v majetku města.

Se silniční dopravou úzce souvisí také problematika stacionární dopravy na území města. Parkování představuje problém díky koncentraci služeb a pracovních příležitostí v historickém centru města, kapacity parkovišť nebyly v minulosti pro takovou zátěž koncipovány.

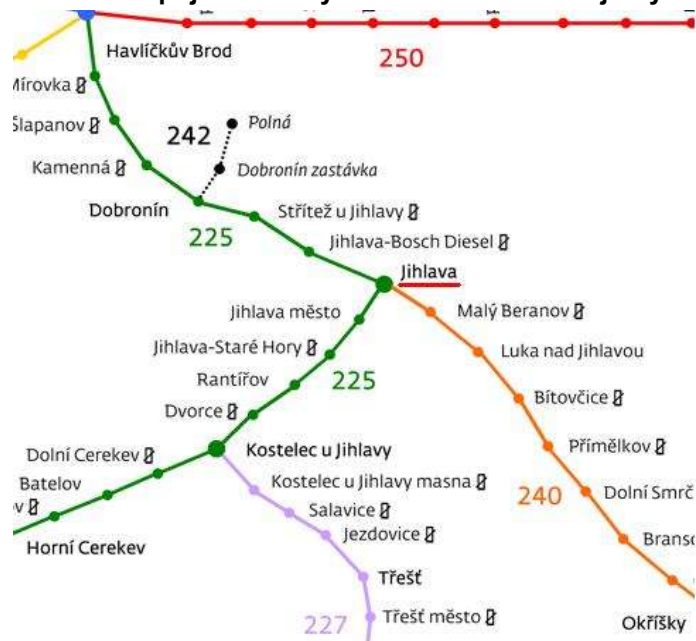
8.2. Železniční doprava

Napojení Jihlavy na železniční síť České republiky není příliš výhodné, přesto představuje transport zboží a osob po železnici druhý nejvýznamnější způsob přepravy. Ve srovnání s ostatními Kraji ČR vykazuje hustota železniční sítě v Kraji Vysočina druhou nejnižší hodnotu hned po kraji Zlínském a městem neprochází žádný transevropský ani národní železniční koridor.

Na území města se stýkají dvě železniční tratě celostátního významu, jedná se o traťový úsek č. 240 směřující z Brna přes Jihlavu do Havlíčkova Brodu a dále trať č. 225, která pokračuje do Jindřichova Hradce, Veselí nad Lužnicí a Českých Budějovic. Vlakové nádraží Jihlava – město se nalézá v relativní blízkosti historického centra. Neleží v docházkové vzdálenosti 500 m, nicméně je z centra města dobře dostupné. Hlavní nádraží ČD, které je klíčovým uzlem pro osobní i nákladní železniční dopravu, se nachází v severní části města v blízkosti průmyslové zóny.

Jihlava je sídlem Krajského centra osobní dopravy ČD. Tento subjekt zodpovídá za zajištění regionální osobní dopravy v Kraji Vysočina.

Obr. č. 3: Napojení Jihlavy na železniční síť Kraje Vysočina

Zdroj: České dráhy

8.3. Hromadná doprava

Dopravu cestujících v rámci samotné Jihlavy a částí města zajišťuje **Dopravní podnik města Jihlavy, a.s.** (DP Jihlava) prostřednictvím 5 trolejbusových a 8 autobusových linek.³¹ Kromě toho je realizováno rovněž spojení s několika obcemi v blízkosti Jihlavy (Malý a Velký Beranov, Hybrálec, Smrčná a Štoky) a s průmyslovou zónou u obce Střítež. Během roku 2010 přepravil DP Jihlava 13 690 286 cestujících. Za využití finančních prostředků z Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod obnovil DP Jihlava postupně svůj vozový park. Významným krokem bylo zvláště pořízení nízkopodlažních bezbariérových autobusů poháněných zemním plynem a trolejbusů Škoda 26 TR Solaris.

Na aktivity DP Jihlava v oblasti zpřístupňování MHD osobám se sníženou schopností pohybu a orientace přímo navazuje projekt realizovaný statutárním městem Jihlava za využití dotačních zdrojů ROP NUTS 2 Jihovýchod Bezbariérové úpravy zastávek MHD a dopravní telematika pro preferenci MHD v Jihlavě – I. etapa. Během roku 2010 tak prošlo bezbariérovými úpravami 30 stávajících zastávek MHD. Zpětná vazba od uživatelů těchto zařízení pak byla zjišťována pomocí anketního šetření.³²

³¹ V případě trolejbusové dopravy je obsluha zajišťována 32 vozidly a počet autobusů provozovaných DP Jihlava je 29.

³² Kromě této ankety proběhl v roce 2007 průzkum MHD „Zjištění mobility obyvatel ve městě Jihlavě“. Zjišťování bylo zaměřeno zvláště na oblast zkvalitnění systému obsluhy města MHD a na podporu integrace jednotlivých druhů dopravy. Průzkum zahrnoval specifikaci dopravního chování obyvatel vytvořenou na základě sčítání v MHD, navržený síťový model pro potřeby Magistrátu města Jihlavy a doporučení pro rekonstrukci stávající sítě MHD.

Tab. 26: Linky MHD v Jihlavě

Linka MHD	Počet spojů	Trasa
Linka A (Tr.)	329	DP – Masarykovo nám. – Hl. nádraží ČD
Linka B	137	Hl. nádraží ČD – Masarykovo nám. - Hl. nádraží ČD
Linka B1	143	Hl. nádraží ČD – Masarykovo nám. - Hl. nádraží ČD
Linka C	316	Březinova – Horní Kosov
Linka E	128	DP – Motorpal hala
Linka 4 (Bus)	75	Masarykovo nám. – Swotes – Henčov - Heroltice
Linka 5	80	Masarykovo nám. - Zborná
Linka 7	38	Masarykovo nám. dolní – Vysoká - Popice
Linka 8	8	Masarykovo nám. - Hybrálec
Linka 9	2	Masarykovo nám. dolní - Hosov
Linka 10	12	Masarykovo nám. dolní - Kosov
Linka 12	213	Velký Beranov – Masarykovo nám. – Antonínův Důl
Linka 36	196	Horní Kosov – Masarykovo nám. – BOSCH DIESEL

Zdroj: Dynamický dopravní model města Jihlavy, 2010 a DP Jihlava 2011

Změnu prodělal způsob odbavování cestujících využívajících dopravní prostředky DP Jihlava. Zavedení nového systému bylo taktéž financováno ve spolupráci s ROP NUTS 2 Jihovýchod a od léta 2009 si mohli obyvatelé zakoupit tzv. Jihlavskou kartu. Po ukončení zkušebního provozu a zprovoznění všech součástí systému funguje elektronický systém odbavení na území Jihlavy od roku 2010.

V oblasti veřejné hromadné dopravy hrají dále významnou roli mezinárodní a dálkové autobusové linky různých dopravců se zastávkou na Autobusovém nádraží v Jihlavě a příměstské autobusové linky zajišťované zejména společnostmi ICOM transport, a.s.

V roce 2013 byla dokončena I. etapa výstavby dopravního terminálu - městské nádraží Jihlava. V rámci všech etap tohoto projektu pak má být vybudován dopravní terminál s plánovanou kapacitou až 4 000 cestujících osob denně, který obyvatelům města a všem ostatním cestujícím usnadní využití a vzájemné přestupy mezi vlakovou dopravou, linkovou autobusovou dopravou a MHD.

8.4. Cyklistická doprava

Statutární město Jihlava se začalo výrazněji věnovat problematice cyklodopravy a výstavbě stezek pro cyklisty od roku 2001, kdy byl postaven 1. úsek tzv. První cyklostezky vedené z části města Staré Hory směrem do centra města o celkové délce 600 m (dnes B05).

Pokračovalo se budováním cyklostezky o délce 1 295 metrů v lokalitě mezi ulicemi Havlíčkova a Humpolecká. Do současné doby se podařilo vybudovat několik větších či menších částí cyklostezek³³ vymezených v Generelu cyklistické dopravy z roku 2003. Na území města Jihlavy bylo v roce 2011 23,6 km značených cyklotras, 10,3 km cyklostezek a z toho 0,4 km cykloobousměrek. V roce 2013 byl dokončen nový úsek cyklostezky v průmyslové zóně (813,3 m) a propojující cyklostezka mezi parkem Nad tunelem a ul. Vrchlického (257,3 m).

Síť cyklistických stezek a tras je navržena ve třech rovinách:

1. Greenway trasy – označení G01, ... , G04, vedené zelenými údolími
2. Radiální trasy – R01, ... , R06, vedené ve směru z okrajových částí do středu města
3. Tangenciální trasy – B01, ... , B09, spojující radiálně vedené trasy

Aktualizace Generelu z roku 2011 nastínila nový přístup k budování cyklostezek a cykloopatření ve městě. Nový koncept se zaměřil na definování skutečných potřeb cyklistů a hledání způsobů, jak tyto potřeby naplnit. Příkladem procyklistických opatření mohou být jízdní pruhy pro cyklisty nebo „cykloobousměrky“, Jihlava využila rovněž možnosti zprůjezdnit cyklistům některé pěší zóny v centru města. V roce 2013 byly instalovány také nové stojany na kola na Masarykově náměstí. V souladu s moderními trendy v dopravě je žádoucí, aby se zvyšoval poměr využívání jednotlivých druhů dopravy ve prospěch jízdních kol.

8.5. Letecká doprava

Přibližně 4 kilometry severovýchodně od města Jihlavy se nalézá veřejné vnitrostátní letiště, jehož hlavním provozovatelem je **Aeroklub Jihlava**. Povrch letiště je zatravněn a je využíváno pouze k cvičným a sportovním účelům. K dispozici je plocha o rozměrech 920 x 160 metrů s únosností 6000 Kg/0,7 Mpa. Mezinárodní lety jsou dostupné například z Letiště Praha Ruzyně a z Mezinárodního letiště Brno – Tuřany, která jsou z Jihlavy vzhledem k dálnici D1 dosažitelná v poměrně krátkém čase. Leteckou dopravu pacientů využívá Záchranná služba Kraje Vysočina při poskytování přednemocniční neodkladné péče, heliport je lokalizován v blízkosti Nemocnice Jihlava.

---

³³ Vedení jednotlivých úseků je znázorněno v příloze profilu č.4.

8.6. Zásobování energiemi na území města

Proces elektrifikace v Jihlavě byl zahájen v letech 1907 - 1909 výstavbou městské elektrárny v Havlíčkově ulici. V současnosti je město Jihlava zásobováno elektrickou energií ze tří rozvodů 110/22 kV (Bedřichov, Kosov a Heroltice), ze kterých jsou prostřednictvím primárních rozvodů napájeny transformační stanice 22/0,4 kV. Z transformačních stanic 22/0,4 kV jsou dále vedeny distribuční rozvody nízkého napětí do všech objektů na území města. V Jihlavě jsou distribuční rozvody nízkého napětí většinou kabelové, uložené v zemi, pouze v okrajových částech města jsou umístěna venkovní vedení na stožárech. Stav rozvodů je vyhovující a průběžně dochází k jejich rekonstrukcím.

V systémech centrálního zásobování teplem a některých objektech se rovněž využívají kogenerační jednotky pro kombinovanou výrobu elektrické energie a tepla. Centrální zásobování teplem na území Jihlavy je zajišťováno společností **Jihlavské kotelný, s.r.o.**, která je městem také 49,2 % vlastněna. Připojení na centrální rozvody tepla může využívat asi 60 % obyvatel města, z čehož asi 40 % tento způsob vytápění využívá. Výrobní jednotky se nacházejí například v lokalitách U Pivovaru, U Dubu, Srázná, U Břízek, Slavíčková, Královský vršek, Jarní atd. Palivem používaným pro výrobu tepla je téměř ve všech lokalitách zemní plyn. V kotelně K7 U Hřbitova byl instalován kotel na spalování biomasy (štěpky).

Největšími základními zdroji elektrické energie v Kraji Vysočina jsou Jaderná elektrárna Dukovany a vodní elektrárna Dalešice. Na území města Jihlavy se nenalézají žádné větrné ani vodní elektrárny, jelikož zde nejsou vhodné přírodní podmínky pro jejich využití. Hlavním distributorem elektrické energie v Jihlavě je E.ON Distribuce, a.s. a v případě zemního plynu je to společnost Jihomoravská plynárenská, a.s.

Město Jihlava je zásobováno zemním plynem v rozhodující míře z dálkového VTL plynovodu DN 300 mm, PN 4 MPa Znojmo - Štoky. Z tohoto plynovodu je přes VTL a STL regulační stanice (RS) tlaku plynu napojena STL a NTL plynovodní síť města.

V roce 2001 byla spotřeba elektrické energie na území města Jihlavy 904 693 GJ, přičemž v roce 2009 tvořila tato spotřeba již 1 932 040 GJ (jedná se o navýšení spotřeby o 113,6 %). Tento podstatný nárůst spotřeby elektrické energie byl způsoben především rozvojem průmyslu na území města. Z hlediska struktury spotřeby primárních zdrojů převažovala v roce 2009 výrazně spotřeba zemního plynu jako zdroje energie. Ve srovnání s rokem 2001 lze zaznamenat v roce 2009 značný posun ve spotřebě zvláště v případě některých zdrojů energie. Došlo ke snížení spotřeby zemního plynu (téměř o 30 %) a tepla z centrálních zdrojů, což bylo způsobeno zateplováním objektů včetně technologické modernizace systémů vytápění. Z pohledu domácností, které využívaly v roce 2009 energie k vytápění a ohřevu teplé vody, zaujímal největší podíl na struktuře spotřeby zemní plyn (49 %), dále 41 % bylo zásobováno z centrálních zdrojů tepla, 7 % vykazovala spotřeba el. energie a 3 % připadala na uhlí, dřevo a obnovitelné zdroje.

Na celém území města je rovněž vybudován systém veřejného osvětlení, který je průběžně rekonstruován a modernizován.

8.7. Telekomunikace

Území Jihlavy včetně všech částí města téměř 100 % pokrývá signál hlavních mobilních operátorů poskytujících telekomunikační služby v České republice.³⁴ Televizní přenos zajišťuje v oblasti Jihlavy vysílač vysokého výkonu Jihlava – Javoříce, který v roce 2011 v rámci digitalizace zcela ukončil analogové vysílání. Ve městě působí rovněž poskytovatelé internetového připojení. Jeho průměrná rychlost se pohybuje okolo 4,5 Mbit/s. Obyvatelé mohou využívat jak připojení přes bezdrátovou technologii Wifi, tak vysokorychlostní mobilní připojení nebo pevné ADSL připojení. V roce 2006 byla spuštěna krajská páteřní optická telekomunikační síť ROWANet poskytující síťové služby veřejným a neziskovým organizacím na území Kraje Vysočina. Projekt vytvoření této sítě byl financován z prostředků Evropské unie (40 %), Krajského úřadu Kraje Vysočina (50 %) a ze státního rozpočtu.

8.8. Vodovodní a kanalizační síť

Mezi hlavní zdroje vody pro vodovodní síť města Jihlavy patří vodní nádrž Hubenov, vodárenské rybníky v Pístově, dále vodní nádrž Nová Říše a jako nouzový zdroj lze uvést taktéž řeku Jihlavu. Dalším kvalitním zdrojem podzemní vody je prameniště Rytířsko a podzemní vrt v Kosově.

Od roku 1993 do 31. 12. 2012 bylo statutární město Jihlava členem dobrovolného svazku měst a obcí Svaz vodovodů a kanalizací Jihlavsko (SVAK). Svěřený vodohospodářský majetek byl na základě pronájmu spravován VODÁRENSKOU AKCIOVOU SPOLEČNOSTÍ, a.s., divize Jihlava. Od 1. 1. 2013 zajišťuje veškeré činnosti spojené s výrobou a zásobováním pitnou vodou a s odkanalizováním území obchodní společnost zřízená městem JIHLAVSKÉ VODOVODY A KANALIZACE, a.s. V současné době je řešeno vydání vodohospodářské infrastruktury ze svazku (SVAK) do rukou statutárního města Jihlavy.

Největším vodohospodářským zařízením v území je čistírna odpadních vod v Jihlavě (ČOV). Mezi lety 2001 a 2007 došlo k její rozsáhlé intenzifikaci a modernizaci. ČOV Jihlava s kapacitou 99 917 ekvivalentních obyvatel³⁵ zajišťuje čištění odpadních vod pro všechny části města přiváděné více než 160 kilometry kanalizační sítě. Do ČOV jsou přiváděny rovněž vody dešťové a dochází k procesu mechanicko-biologického čištění. Vzhledem k technickému stavu a stáří kanalizační sítě na území města jsou průběžně připravovány a realizovány projekty zaměřené na její rekonstrukci.

Významným zařízením je dále úpravná vody v Hosově. Za rok 2011 bylo celkem vyrobeno 3,99 mil m³ pitné vody a z toho 2,26 mil m³ činila voda pro domácnosti. Vyčištěno v ČOV bylo 3,15 mil. m³ odpadních vod, z čehož 2,05 mil. m³ pocházelo z domácností.

---

³⁴ Jedná se o společnosti Telefónica O₂ Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic, a.s.

³⁵ Ekvivalentní obyvatel představuje jednotku zavedenou pro sledování produkce odpadních vod, zpravidla je počítáno 150 litrů odpadní vody na jednu osobu.

Tab. 27: Cena vodného a stočného v roce 2012

	s DPH	bez DPH	množství
Vodné	45,35 Kč	39,78 Kč	za 1 000 litrů
Stočné	30,70 Kč	26,93 Kč	za 1 000 litrů

Zdroj: SVAK

Statutární město Jihlava je vlastníkem a provozovatelem vodojemu a vodovodu v Kosově. Tento vodojem byl vybudován společně s vodovodem v roce 1997. V roce 2010 následovalo vybudování nového vodojemu s výrazně vyšší kapacitou, který umožňuje zásobování celé části města Kosov. Surová voda je do vodojemu čerpána z podzemního vrtu a celková délka této vodovodní sítě je 1 777 m. Za rok 2010 vyprodukoval vodojem v Kosově 2 185 m³ pitné vody. Odběrateli jsou především domácnosti.

Prakticky celá kanalizační síť v jednotlivých částech města je v povodí řeky Jihlavy (řeka Jihlava, říčka Jihlávka, Koželužský potok, Drážní potok a podružné vodoteče). Stoky jsou dále zaústěny do kanalizace. Ta je následně zakončena čistírnou odpadních vod Jihlava. V ostatních částech města jsou kanalizace vyústěny do recipientu. Stáří těchto stok se odhaduje přibližně na 40 let. Některé stoky v Jihlavě jsou po nedávné rekonstrukci v letech 2008 - 2010 (například v ulicích Zrzavého, Náhorní, Na Vrchovině, Kolmá).

Shrnutí kapitoly: Územím města Jihlavy prochází mezinárodní silnice I/38 a úsek dálnice D1 a vybrané komunikace tvoří součást Pátevní silniční sítě Kraje Vysočina. Obslužnost Jihlavy železniční dopravou zajišťují dvě tratě celostátního významu (č. 240 a č. 225), územím však neprochází vedení vysokorychlostního žel. koridoru. Části města jsou dostupné díky systému MHD a průběžně je rozvíjena také cyklistická infrastruktura. V části města Jihlava – Henčov se nalézá letiště využívané pro sportovní účely. Elektrickou energií zásobují území města tři rozvodny a plyn je do městské sítě přiváděn z dálkového plynovodu Znojmo - Štoky. Na území města fungují vodohospodářská zařízení – vodojem v Kosově, úpravna vody v Hosově a ČOV Jihlava. Průměrné stáří stok v městské kanalizační síti je odhadováno na 40 let.

Tab. IX. Cena vodného a stočného od 1. 1. 2014

	S DPH	Bez DPH	množství
Vodné	48,92 Kč	42,54 Kč	za 1 000 litrů
Stočné	33,12 Kč	28,80 Kč	za 1 000 litrů

Zdroj: VAS, a.s.

9. Životní prostředí

Území města se vyznačuje vzájemným prolínáním ploch, které plní z hlediska využití odlišné funkce. Významné je zastoupení zeleně jak v jádrové oblasti města, tak v jeho okrajových částech, kde je z velké části doplňována hojně rozšířenými lesními porosty. Zemědělská půda tvoří téměř 48 % z celkové výměry území 8 786 ha a v zázemí Jihlavy se na 36 % rozkládá orná půda. Lesní půdy představující až 30 % z rozlohy území poukazují na vysoký podíl zalesnění, což je předpokladem pro možné využívání mimoprodukčních funkcí lesů například pro rekreaci a relaxaci obyvatel. Zbývající plochy jsou rozděleny mezi zahrady a zastavěná území, poměrně velká část je také pokryta trvalými travními porosty. Necelá 2 % Jihlavy zaujímají vodní plochy.

Město Jihlava má na svém území řadu menších či větších ploch zeleně. Nejvýznamnější plochou je centrální lesopark Heulos (členěný na Malý a Velký Heulos po obou březích řeky Jihlávky). Obě tyto plochy jsou registrovány jako významné krajinné prvky.³⁶ Stejný stupeň ochrany mají ještě další parkové plochy v Jihlavě: Karlův zámeček (Pávov), Tyršovy sady (Jihlava), Park legionářů (Jihlava), Smetanovy sady (Jihlava), Zeleň okolo Jánského kostela (Jihlava), Parčík u hlavního nádraží (Jihlava), Parčík u psychiatrické nemocnice (Jihlava), Zeleň v areálu psychiatrické nemocnice (Jihlava), Zeleň hřbitova na Kalvárii (Jihlava), Lesnov (Bedřichov), Lípy v Sasově (Sasov), Park M. R. Štefánika (Jihlava) a Stráž u Sasova (Sasov).

Cenné jsou také jednotlivé významné stromy a stromořadí, z nichž některé jsou vyhlášeny jako památné stromy či památná stromořadí.

Z pohledu ochrany přírody a krajiny je významné vymezení soustavy ÚSES. Územní systém ekologické stability je vymezen ve třech úrovních, místní, regionální a nadregionální. Na území statutárního města Jihlavy jsou vyhlášena dvě maloplošná zvláště chráněná území, přírodní rezervace Zaječí skok (v k. ú. Horní Kosov) a přírodní památka Vysoký kámen (v k. ú. Pávov).

Pro území statutárního města Jihlavy byl zpracován pasport zeleně, který podrobně hodnotí plochy veřejně přístupné zeleně i zdravotní stav a perspektivu stromů ve městě. Obsahuje veškeré vegetační i technické prvky (bodové nebo plošné) a evidenci cest a trávníků. Na základě pasportu zeleně je navrhována efektivnější péče o zelené plochy. Pasport zeleně je živým dokumentem, který je neustále doplňován o nově realizované plochy zeleně či nově vysázené stromy se všemi parametry.

Statutární město Jihlava se soustavně věnuje nejen revitalizaci městské zeleně, ale také komplexní regeneraci veřejných prostranství. Příkladem mohu být projekty realizované za využití finančních prostředků z ROP NUTS 2 Jihovýchod Park nad tunelem Jihlava, Park Gustava Mahlera či Revitalizace části parku Malý Heulos. Ojedinělou akcí, která přispěla ke zkvalitnění veřejného prostranství ve městě, byla také úprava záhonů v ulici J. Masaryka studenty zahradnických škol v rámci soutěže Lipová ratolest 2010.

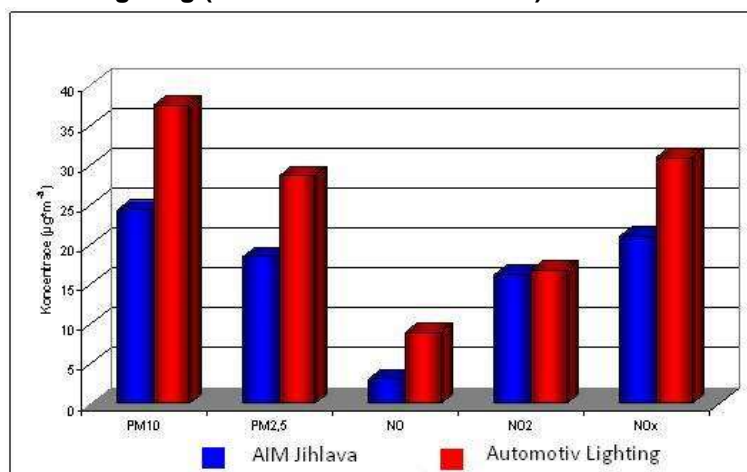
³⁶ Dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

9.1. Kvalita ovzduší

Problematické dlouhodobé sledování imisí oxidu siřičitého (SO_2), oxidů dusíku (NO_x) a polévatého prachu (PM_{10} a $\text{PM}_{2,5}$) se v obvodu statutárního města Jihlavy věnuje **Krajská hygienická stanice**. Hodnoty imisí zaznamenává měřicí stanice **Zdravotního Ústavu** lokalizovaná na křižovatce Znojemské a Hradební ulice, která je provozována manuálně, tedy s výměnou filtru po 24 hodinách. Tato stanice měří prachové částice PM_{10} a těžké kovy (Ni, Cr, Cd, Pb, As a Mn), monitoruje tedy zejména vliv dopravy na této frekventované křižovatce. Dalším subjektem působícím v oblasti sledování imisí je **Český hydrometeorologický ústav** (ČHMÚ), který poskytuje prostřednictvím automatizované měřicí stanice v areálu ZŠ Demlova aktuální výsledky měření stavu kvality ovzduší ve městě. Mezi hlavní znečišťovatele vypouštějící emise škodlivých látek do ovzduší patří v posledních letech stále intenzivnější motorová doprava. Problém představují rovněž emise produkované průmyslovými podniky. V Integrovaném registru znečišťování vedeném Ministerstvem životního prostředí České republiky v roce 2009 dominovaly jako ohlašovatelé úniku látek do ovzduší společnosti MOTORPAL, a.s. a závody KRONOSPAN CR a KRONOSPAN OSB.³⁷ Registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší (REZZO) uvádí jako další významné zdroje znečišťování také Moravia Lacto, a.s. a COLAS CZ, a.s. V září 2009 byly zveřejněny aktuální výsledky dlouhodobého zkoumání kvality ovzduší v lokalitě průmyslového parku Jihlava D1. Měření zajišťuje průběžně měřicí stanice umístěná v areálu závodu Automotive Lighting provozovaná firmou ENVltech Bohemia s. r. o. a na průzkumu se finančně podílí město Jihlava a Kraj Vysočina. Výstupy měření jsou srovnávány s údaji zjišťovanými ČHMÚ a KHS.

Na základě velkého monitoringu provedeného v roce 2009 bylo dále odsouhlaseno sledování nejproblémovějších látek v ovzduší, návazně tedy v roce 2010 i 2011 probíhal monitoring prachových částic PM_{10} a $\text{PM}_{2,5}$, NO, NO_2 a NO_x .

Graf č. 13: Průměrné koncentrace látek na měřicích stanicích ČHMÚ ZŠ Demlova a Automotive Lighting (ENVltech Bohemia s. r. o.) v roce 2010

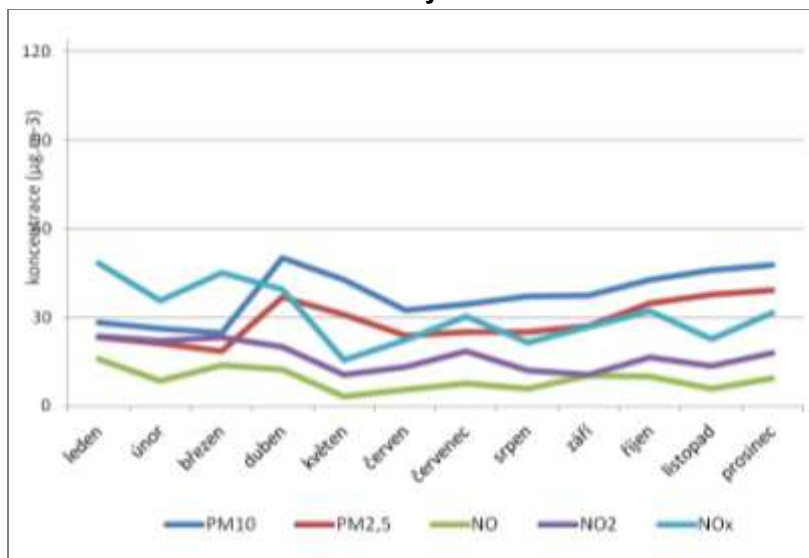
Zdroj: ENVltech Bohemia s.r.o.

³⁷ Jednalo se o chlorované organické látky (tetrachlorethylen), benzen a formaldehyd.

Z uvedeného průzkumu vyplynulo překračování limitních hodnot suspendovaných částic frakce PM₁₀ a PM_{2,5} (prašný aerosol), které souvisí především s blízkostí dopravních tahů dálnice D1 a silnice I/38. Ty zásadně ovlivňují také koncentrace oxidů dusíku. Negativním jevem zatěžujícím životní prostředí v Jihlavě jsou zvláště v zimních měsících emise produkované lokálními topeništi, ve kterých dochází mnohdy ke spalování odpadů a nekvalitních paliv. Celkové průměrné roční koncentrace škodlivin v ovzduší na území města Jihlavy se však pohybují pod stanovenými limity pro ohrožování zdraví obyvatel. Ve srovnání s ostatními krajskými městy České republiky je kvalita ovzduší v Jihlavě na dobré úrovni.

Uvedený graf č. 14 reprezentuje vývoj naměřených průměrných měsíčních koncentrací zjištěných v oblasti průmyslové zóny. Lze předpokládat, že v lokalitách se zvýšenou dopravní zátěží je stav obdobný. Měření stanice Zdravotního Ústavu se sídlem v Jihlavě v roce 2010 prokázala rovněž zvýšení hodnot u arsenu, niklu a olova. Oxid siřičitý (SO₂), který se v České republice také mnohdy podílí na snížené kvalitě ovzduší, nepředstavuje v Jihlavě závažnější problém. Dle zjišťování ČHMÚ nejsou jeho roční průměrné koncentrace překračovány a pohybují se na velmi nízké úrovni.

Graf č. 14: Koncentrace sledovaných látek v ovzduší v roce 2010

Zdroj: ENVltech Bohemia s.r.o.

Od roku 2002 realizuje Krajský úřad Kraje Vysočina Program pro zlepšení kvality ovzduší Kraje Vysočina, který je zaměřen zejména na dlouhodobé snižování emisí znečišťujících látek. Dokument je průběžně aktualizován a jeho výsledky jsou monitorovány. V rámci Kraje Vysočina byly stanoveny priority, k jejichž naplňování přispívají jednotlivá prováděná opatření. Jedná se o soubor aktivit přispívajících například ke snižování koncentrací částic PM₁₀ a PM_{2,5} v ovzduší či k poklesu emisí oxidů dusíku.

9.2. Kvalita vody

Oblast Jihlavy je hydrologicky významná díky evropskému rozvodí mezi Severním a Černým mořem. Katastrálním územím města protéká významný tok regionu Českomoravské vrchoviny řeka Jihlava. Dle hodnocení kvality jakosti vodních toků v Kraji Vysočina v letech 2008-2009 patří horní tok řeky Jihlavy mezi silně znečištěné vody. Na tomto stavu se z velké části podílí zejména úniky látek vyžívaných v zemědělství. V úseku od statutárního města

Jihlavy až k bodu, kde řeka opouští území Kraje Vysočina, je stupeň znečištění hodnocen jako mírný. Vliv na vlastnosti vody mají také přítoky stýkající se s řekou Jihlavou na území města, z nichž největší je řeka Jihlávka.

Vzhledem k tomu, že území města tvoří vysoce urbanizovanou oblast, dochází zde v návaznosti na různé druhy antropogenních činností ke vzniku značných objemů odpadních vod. Jak bylo v textu již uvedeno, **Čistírna odpadních vod v Jihlavě** je největším provozovaným zařízením v rámci oblasti. Mezi lety 2001 a 2007 došlo k její rozsáhlé intenzifikaci a modernizaci. ČOV Jihlava s kapacitou 99 917 ekvivalentních obyvatel zajišťuje čištění odpadních vod pro všechny části města přiváděné více než 160 kilometry kanalizační sítě. Do ČOV jsou přiváděny rovněž vody dešťové a dochází k procesu mechanicko-biologického čištění.

Z hlediska životního prostředí nelze opomenout ani možnost zatížení obyvatel zvýšeným rizikem výskytu radonu. Avšak území města nepatří mezi oblasti s vysokým radonovým indexem.³⁸ Kraj Vysočina se podílí na realizaci radonového programu prostřednictvím zavádění ozdravných protiradonových opatření ve veřejných budovách, vodovodech i v bytech. Lokality s předpokládaným zvýšením hodnot radonu jsou sledovány.

9.3. Odpadové hospodářství

V roce 2009 bylo vyprodukováno na území města Jihlavy cca 19 200 t komunálního odpadu (376 kg/obyvatele za rok) a 59 tun nebezpečného odpadu (1,14 kg na obyvatele a rok). V roce 2010 bylo vyprodukováno 17 700 t odpadu, z toho 39 t nebezpečného odpadu. Kromě tohoto množství byl na území města vyprodukován také odpad dalšími producenty - podnikatelskými subjekty, které mají sídlo v Jihlavě – celkový objem činil v roce 2010 25 675,6 t komunálního odpadu a 20 867,6 t nebezpečných odpadů. Nakládání s odpady zajišťuje městem zřízená obchodní společnost **Služby města Jihlavy, s.r.o.** Sběr využitelných složek komunálního odpadu z domácností je zajišťován pomocí rozmístěných sběrných hnízd na separovaný odpad. Nebezpečný odpad se shromažďuje buď v rámci mobilních svozů, nebo ve sběrných dvorech. V Jihlavě fungují tři takováto zařízení. Oddělený sběr využitelných složek odpadu (papír, lepenka, kov, sklo a plasty) vykazuje s výjimkou roku 2008 meziroční nárůst. Směsný komunální odpad spolu s objemným a biologicky rozložitelným odpadem stále tvoří největší část produkce odpadu.

Na období let 2011 až 2015 je zpracován **Plán odpadového hospodářství statutárního města Jihlavy** (POH). Tento dokument přispívá k naplňování povinností stanovených zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech. Účelem POH je mimo jiné stanovit cíle a opatření pro předcházení vzniku odpadu, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností a dále stanovit opatření pro splnění cílů závazné části **Plánu odpadového hospodářství Kraje Vysočina** (POH KV). Součástí zpracovaného dokumentu je nastínění možné prognózy vývoje a cíle a opatření, která bude statutární město Jihlava v odpadovém hospodářství realizovat. Obecně se předpokládá, že bude docházet k pozvolnému zvyšování množství komunálního odpadu.

---

³⁸ Profil Kraje Vysočina – červen 2011

V Jihlavě se stejně jako v dalších městech v České republice a v Kraji Vysočina vyskytují lokality, které lze charakterizovat jako tzv. brownfields.³⁹ Vzhledem k historickému vývoji města se jedná například o bývalé vojenské areály, jako je rozsáhlý vojenský areál Pístov či o oblasti dříve sloužící průmyslové výrobě. Příkladem využití těchto ploch je v prosinci 2011 dokončený projekt Domova seniorů Stříbrné Terasy, který vznikl v rámci nevyužívaného průmyslového areálu společnosti Tesla.⁴⁰

Shrnutí kapitoly: Na území Jihlavy se vyskytují rozsáhlé plochy zeleně, včetně ekologicky cenných lokalit. Kvalita ovzduší je dlouhodobě sledována příslušnými institucemi, z jejichž měření vyplývá, že v některých lokalitách dochází k překračování limitních hodnot pro znečišťující látky. Monitorovány byly zvláště suspendované prachové částice PM_{10} a $PM_{2,5}$ a oxidy dusíku. Největšími producenty znečištění ve městě patří doprava a dle REZZO také některé velké průmyslové podniky. V zimních měsících zatěžují ovzduší emise z lokálních topenišť. Nakládání s odpady ve městě zajišťují Služby města Jihlavy, s.r.o. V roce 2010 bylo vyprodukováno na území města 17 700 t odpadu, z toho 39 t nebezpečného odpadu. Výrazný objem odpadů produkuje průmysl. Řeka Jihlava protékající městem dosahovala v roce 2008 při hodnocení jakosti vod mírného stupně znečištění.

9.4. Životní prostředí 2012

V roce 2012 pokračoval na území města monitoring stavu ovzduší, ve srovnání s předchozími roky 2010 a 2011 byly koncentrace sledovaných škodliviny nižší. Nadále však docházelo k překračování 24 hod. limitních koncentrací PM_{10} v zimních měsících důsledkem topné sezóny a vlivem inverzního charakteru počasí.

Pro území ORP statutárního města Jihlavy byl zpracován digitální povodňový plán a zaveden varovný a vyrozumívací systém, který výrazně posílí možnosti protipovodňové ochrany obyvatel a majetku.

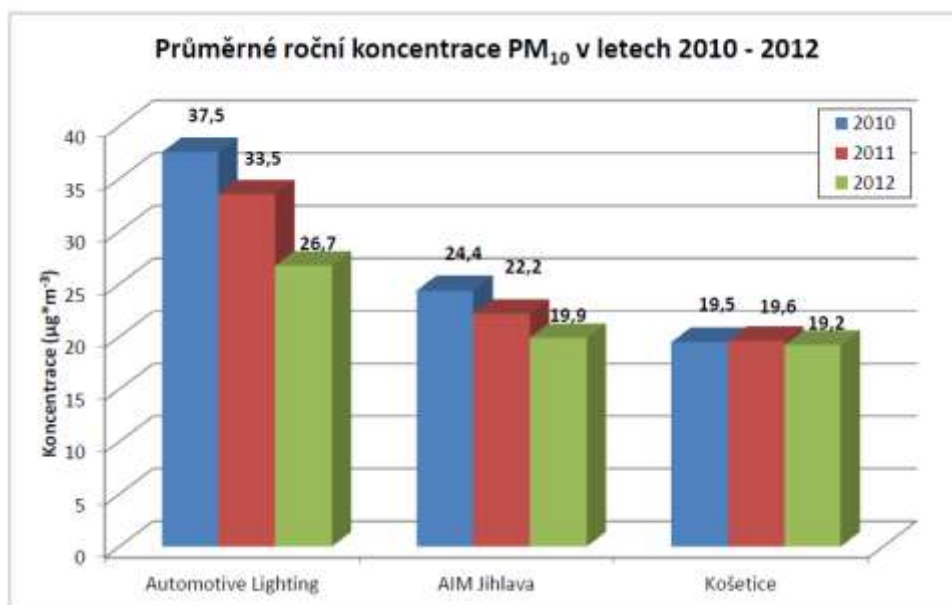
Jihlava se zapojila do projektu Integrovaného systému nakládání s odpady v Kraji Vysočina (ISNOV). Projekt řeší čtyři hlavní pilíře systému nakládání s odpady. Jedná se o předcházení vzniku komunálních odpadů a odpadů podobných komunálním, maximalizaci třídění komunálních odpadů a odpadů podobných komunálním a jejich další využití, dále o nakládání s biologicky rozložitelnými odpady (BRKO) a posledním pilířem je energetické využití zbytkového směsného komunálního odpadu a odpadu podobného komunálnímu.

---

³⁹ Brownfield představuje nevyužívaný soubor nemovitostí, areál či plochy, které již delší dobu neslouží původnímu účelu. Často se zde vyskytují přetrvávající ekologické zátěže způsobené minulou činností a způsobem využití. Tyto plochy jsou mnohdy součástí zastavěného území města, vznikají tak proluky a je žádoucí podporovat jejich opětovné oživení.

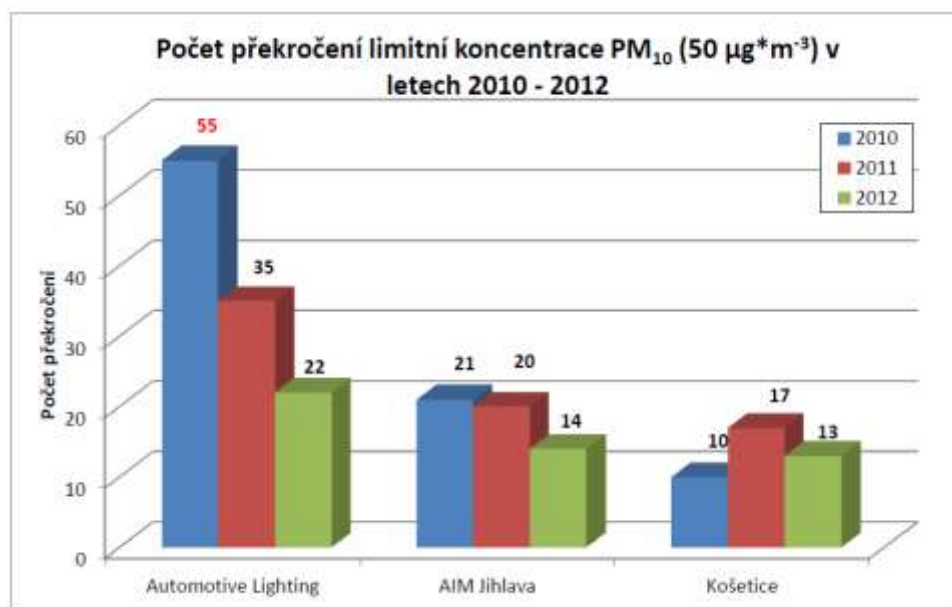
⁴⁰ V majetku statutárního města jsou tyto objekty, které lze charakterizovat jako brownfields: areál bývalé urologie Staré nemocnice, areál bývalé Vojenské správy (u těchto objektů se nevyskytují rizika starých ekologických zátěží) a Nová kasárna v Pístově.

Graf I. Průměrné roční koncentrace PM₁₀ v letech 2010 - 2012

Zdroj: Envitech - Vyhodnocení výsledků měření imisí v průmyslové zóně Jihlava v letech 2010-2012

Graf II. Počet překročení limitní koncentrace PM₁₀ (50 µg/m³) v letech 2010 - 2012

Zdroj: Envitech - Vyhodnocení výsledků měření imisí v průmyslové zóně Jihlava v letech 2010-2012

10. Veřejná správa a institucionální prostředí

Vzhledem k administrativně správní roli statutárního města Jihlavy v rámci regionu Kraje Vysočina se ve městě nacházejí sídla veřejných institucí a organizací s různou oborovou působností.⁴¹ S přihlédnutím k administrativnímu vývoji města, kdy byla Jihlava po roce 1960 připojena k Jihomoravskému kraji, se v minulosti projevovaly zejména vazby na město Brno, a to i ve sféře veřejných služeb. V současné době již město disponuje odpovídající strukturou institucionálního prostředí, která společně s kvalitou veřejné správy představuje důležitý faktor pro jeho další rozvoj. Zejména v posledních letech se zvyšuje důraz kladený na efektivitu, transparentnost a otevřenost vůči občanům v činnosti jednotlivých institucí v této oblasti. Dochází rovněž k zjednodušování administrativních procedur, zavádění protikorupčních strategií a k celé řadě dalších opatření. Velmi dynamickým vývojem prochází využívání informačních technologií. Řada institucí dnes poskytuje služby v elektronické podobě, prezentuje svoji činnost prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí či nabízí možnost elektronického objednání.

Dostupnost některých úkonů veřejné správy občanům statutárního města Jihlavy usnadňuje zřízení národního systému CzechPOINT.⁴² Kromě Magistrátu města Jihlavy, při kterém fungují dvě tato kontaktní místa, poskytují služby v rámci systému také vybrané pobočky České pošty, Nemocnice Jihlava a Okresní hospodářská komora. Magistrát města Jihlavy postupně zavádí také další principy e-Governmentu. Občané mohou využít jak elektronický objednávkový systém, tak elektronickou podatelnu a přístupné jsou i aplikace geografického informačního systému (GIS). Unikátním projektem bylo taktéž elektronické připomínkování připravovaného územního plánu města Jihlavy pomocí aplikace PUPík.

Rozvíjení dovedností a zkušeností pracovníků veřejné správy zajišťuje školící a vzdělávací centrum magistrátu eGON. Krajský úřad Kraje Vysočina realizuje projekty zaměřené na rozvoj informačních a komunikačních technologií v oblasti zdravotnictví (e-Health) a prevence elektronické kriminality (e-Bezpečnost). Souhrn těchto aktivit přináší do institucionálního prostředí větší míru provázanosti jednotlivých agend, v nejbližší době umožní jednotné využívání základních registrů a společných zdrojů dat.

Výsledky sociologického průzkumu⁴³ prokázaly, že respondenti (500 dotazovaných) hodnotí dostupnost základních veřejných služeb včetně fungování místní samosprávy a přístupu k informacím pozitivně, méně spokojeni jsou však s možností vlastního zapojení a rozhodování při správě věcí veřejných. Celková kvalita a vysoká adaptabilita institucionálního prostředí může příznivě ovlivňovat také aktivitu potenciálních investorů i působení místních podnikatelských subjektů.

---

⁴¹ Přehled institucí veřejné správy a ostatních institucí a organizací se sídlem v Jihlavě viz Příloha č. 5.

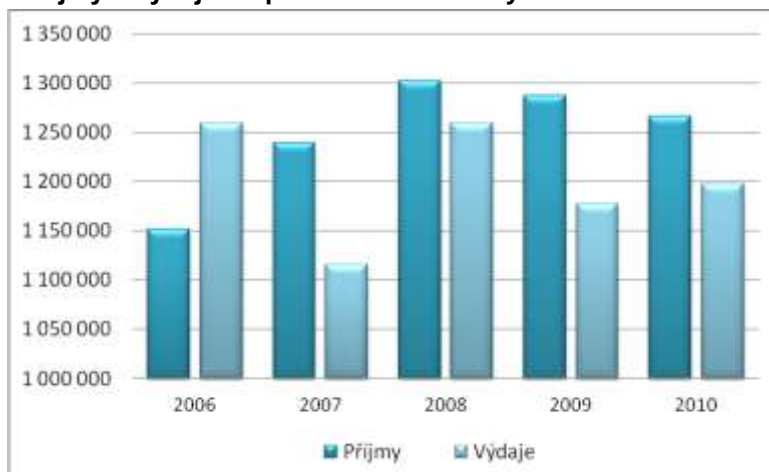
⁴² Český podací ověřovací informační národní terminál

⁴³ Spokojenost občanů s místním společenstvím a mobilita a místní přeprava v Jihlavě, 2011

10.1. Hospodaření statutárního města Jihlavy

Základním plánem pro hospodaření města je jeho rozpočet, který je každoročně schvalován Zastupitelstvem města Jihlavy a který odráží základní priority týkající se rozvoje města. Hospodaření města skončilo v letech 2007-2010 v přebytku, pouze hospodaření roku 2006 vykázalo schodek. Tento vývoj je zachycen v grafu č. 15.

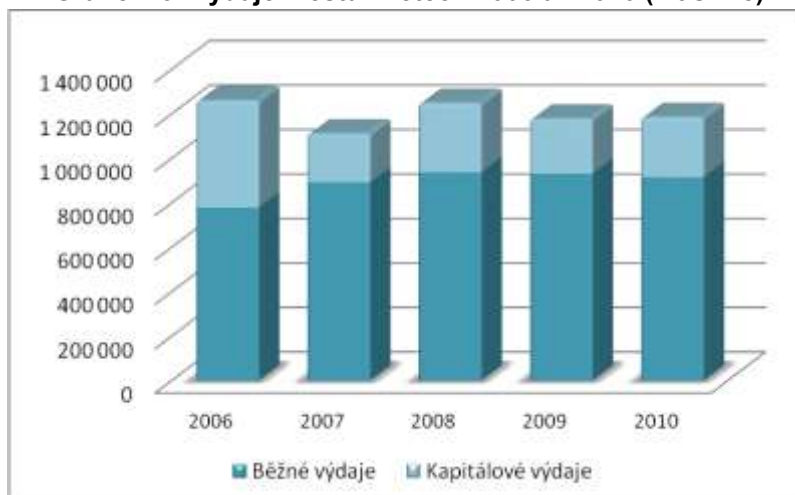
Graf č. 15: Příjmy a výdaje rozpočtu města Jihlavy v letech 2006 - 2010 (v tis. Kč)

Zdroj: Ekonomický odbor, MMJ

Výše i struktura příjmů vykazovala do roku 2008 každoroční nárůst, který však byl v roce 2009 narušen dopady hospodářské krize. Ta se negativně dotkla výše příjmů, především pak v oblasti jejich daňové složky. Tato situace stále pokračuje a není předpoklad, že v blízké době (tj. cca do 3 let) by mělo dojít k zásadnímu zvyšování příjmů města. Této tendenci jsou přizpůsobeny rovněž výdaje města, kdy se provozní výdaje pohybují na přibližně stejné úrovni. Rostoucí tendenci vykazují zejména kapitálové výdaje, a to výdaje týkající se financování projektů realizovaných za využití finančních prostředků z fondů Evropské unie.

Graf č. 16: Výdaje města v letech 2006 až 2010 (v tis. Kč)

Zdroj: Ekonomický odbor, MMJ

Běžné výdaje zahrnují především náklady na energie, nákup spotřebního zboží a služeb, opravy a údržbu majetku, mzdové náklady a příspěvky vlastním příspěvkovým organizacím, obyvatelstvu (sociální dávky) a fyzickým a právnickým osobám zřízeným za účelem

provozování kultury a sportu. Běžné výdaje jsou významně svázány se sociální situací obyvatel samosprávy. Změna socio-ekonomickým podmínek je však relativně pomalý proces, z čehož následně vyplývá i nízká flexibilita běžných výdajů města. Rigiditu běžných výdajů podporuje i fakt, že výše mnohých plateb je určována rozhodnutím vlády na centrální úrovni a obce v České republice nemají možnost tuto situaci jakkoliv ovlivnit.

Vyjma finančních prostředků běžného ročního hospodaření má město Jihlava k dispozici také finanční prostředky soustředěné na účelových fondech.

Tab. 29: Finanční prostředky v účelových fondech města k 1. 1. 2011

Fond rezerv a rozvoje	168 410 499,25 Kč
Fond rozvoje bydlení	2 862 474,24 Kč
Ekologický fond	18 308 595,72 Kč
Pojistný fond	12 217 970,20 Kč
Fond pro partnerství	594 423,06 Kč
Fond pro opravy domů	1 052 051,59 Kč
Sociální fond	397 582,82 Kč
Fond pro podporu aktivit v okrajových částech	3 749 836,53 Kč
Privatizační fond	345 142,41 Kč
Fond kofinancování evropských projektů	145 831 360,62 Kč
Fond obnovy vodovodů a kanalizací	3 509 945,40 Kč

Zdroj: Ekonomický odbor, MMJ

Kapitálové výdaje se všeobecně vyznačují vyšší volatilitou. Ta je z velké části vyvolána způsobem financování kapitálových výdajů. Jedná se především o přebytek běžného rozpočtu, prodej majetku, přijaté kapitálové dotace nebo vypůjčené cizí zdroje. V posledních letech roste především význam financování investičních aktivit pomocí prostředků z fondů Evropské unie, čehož v maximální míře využívá i statutární město Jihlava. V následující tabulce je přehled vybraných investičních akcí, které byly nebo jsou schváleny k financování za využití prostředků z některého z dotačních titulů v letech 2007 až 2010. Přehled nastiňuje také finanční účast města na jednotlivých projektech.

Tab. 28: Využité finanční prostředky v rámci dotačních titulů EU v letech 2007-2010

Název akce	Celkové náklady	Výše proplacené dotace	Podíl města
Rok 2007	43 139 992,56	32 758 102,60	10 381 890
Energeticky úsporné projekty - ZŠ Seifertova, Jihlava	17 030 251,00	15 176 601,90	1 853 649,10
Energeticky úsporné projekty Jihlava - sociální zařízení	13 242 949,24	10 923 500,70	2 319 448,54
Rozvoj cyklodopravy v dopravě - I. etapa	4 167 381,78	2 051 000,00	2 116 381,78
Rekonstrukce místní komunikace ve Vysoké, části města Jihlavy	2 351 043,81	150 000,00	2 201 043,81
Domov pro seniory Jihlava - Lesnov, rekonstrukce II. etapa	6 348 366,73	4 457 000,00	1 891 366,73
Rok 2008	262 939 574,03	180 804 359,25	82 135 214,78
Obnova kulturního dědictví v Jihlavě	27 390 112,41	6 293 982,54	21 096 129,87
Revitalizace části parku Malý Heulos	49 696 046,74	44 447 183,54	5 248 863,20
Přístavba ZŠ speciální Březinova 31, Jihlava	52 361 105,29	46 732 087,70	5 629 017,59
Park Gustava Mahlera	41 379 478,25	37 080 461,39	4 299 016,86
Rozšíření sítě cyklistických stezek v Jihlavě	16 734 701,14	15 203 754,51	1 530 946,63
Rozvoj cyklodopravy v Jihlavě - I. etapa, lávka	6 984 030,05	4 050 889,57	2 933 140,48
ZŠ Demlova 32, Jihlava - rekonstrukce bazénu	16 569 620,69	10 000 000,00	6 569 620,69
Jihlava - centrum dokumentárního filmu	49 573 938,96	15 000 000,00	34 573 938,96
Jihlava, ZŠ Křížová - stavební úpravy školního dvora a hřiště	2 250 540,50	1 996 000,00	254 540,50
Rok 2009	186 306 840,41	110 281 617,88	76 025 222,53
Park nad tunelem, Jihlava	7 720 334,11	6 830 761,33	889 572,78
Areál pro sportovní a volnočasové aktivity u Hellerova rybníka	10 847 867,70	9 007 078,03	1 840 789,67
Regenerace a rozvoj dětských hřišť v Jihlavě	4 108 466,00	3 739 389,80	369 076,20
Centrum environmentální výchovy v Jihlavě	35 914 277,00	31 031 419,00	4 882 858,00
Zvýšení retenční schopnosti krajiny - Borovinka	2 793 234,44	2 012 039,59	781 194,85
Zvýšení retenční schopnosti krajiny - Maškův	1 866 836,00	1 512 399,92	354 436,08
Zvýšení retenční schopnosti krajiny - Za prádelnou	1 592 056,20	1 380 925,85	211 130,35
Turisté, vítajte!	4 913 608,75	4 460 358,00	453 250,75
Poznejte Gustava Mahlera	10 885 600,42	6 646 558,59	4 239 041,83
Bezbariérové úpravy zastávek MHD a dopravní telematika pro preferenci MHD v Jihlavě - I. etapa	21 170 477,59	18 648 342,83	2 522 134,76
Vlastním hodnocením ke zvýšení kvality	5 438 215,00	5 438 215,00	0,00
Stříbrné pomezí	1 904 662,00	1 708 487,94	196 174,06
Snížení energetické náročnosti ZŠ Rošického, Jihlava	42 724 894,00	9 465 642,00	33 259 252,00
Pasport kanalizací v Jihlavě	1 000 000,00	400 000,00	600 000,00
Rekonstrukce objektu ul. Vrchlického 16, Jihlava	33 426 311,20	8 000 000,00	25 426 311,20

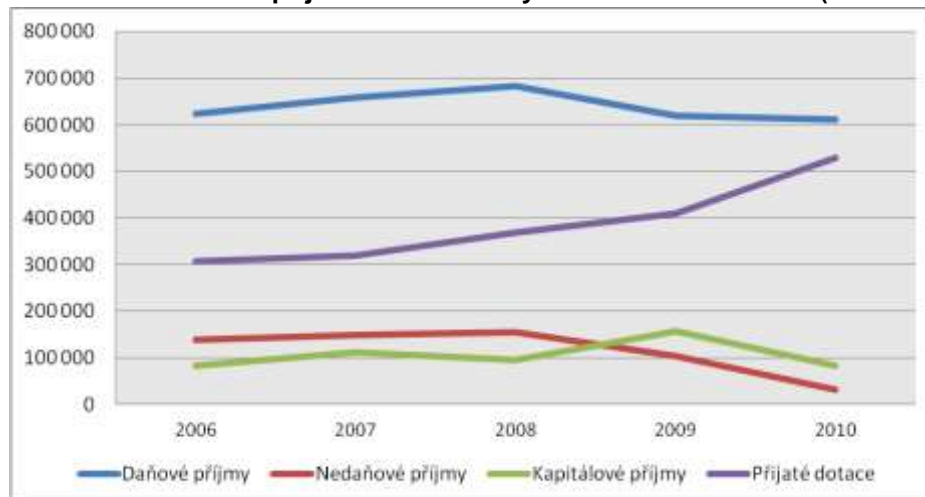
Rok 2010	604 444 826,52	442 158 462,42	162 286 364,10
Revitalizace městské zeleně	20 695 451,00	18 625 905,90	2 069 545,10
Mateřská škola, Demlova 34a, Jihlava	19 868 842,48	16 219 774,68	3 649 067,80
Zvýšení komfortu klientů Domova pro seniory Jihlava - Lesnov	4 473 166,60	4 096 817,78	376 348,82
Veřejné sportoviště pro lední sporty v ulici Tyršova, Jihlava	243 546 680,00	176 345 087,64	67 201 592,36
Regenerace veřejných prostranství v části města - Pávov	8 961 828,85	6 985 231,52	1 976 597,33
Obnova a technické zhodnocení školních hřišť v Jihlavě	9 583 606,00	8 662 053,05	921 552,95
Regenerace a rozvoj dětských hřišť v Jihlavě - II. etapa	6 027 106,00	5 189 187,00	837 919,00
Digitální povodňový plán ORP Jihlava a varovný a vyrozumívací systém ORP Jihlava	21 327 643,00	19 086 879,00	2 240 764,00
ZOO pěti kontinentů	158 994 995,09	100 000 000,00	58 994 995,09
Rekonstrukce a rozvoj Základní umělecké školy Jihlava	70 809 760,00	57 156 548,30	13 653 211,70
Dořešení podmínek pro výkon státní správy - energeticky úsporná opatření Hluboká 3	6 708 466,80	5 966 000,00	742 466,80
Rozvoj zaměstnanců a členů zastupitelstva a zefektivnění vzdělávacího procesu statutárního města Jihlavy	2 769 342,00	2 353 940,70	415 401,30
Rozvoj Denního a týdenního stacionáře Jihlava	17 044 938,70	9 357 986,85	7 686 951,85
Technologické centrum, spisová služba a vnitřní integrace úřadu ORP Jihlava	6 633 000,00	5 638 050,00	994 950,00
Regenerace veřejných prostranství v části města - Pístov	7 000 000,00	6 475 000,00	525 000,00

Poznámka: modře vyznačené hodnoty znamenají, že dotace dosud nebyla vyplacena, ale je přislíbena na základě uzavřených smluv. Stav v lednu 2012.

Zdroj: Ekonomický odbor, MMJ

Příjmy města lze rozdělit do 4 skupin, kdy objemově nejvýznamnější jsou daňové příjmy, které jsou přerozdělovány městům ze státního rozpočtu na základě zákona o rozpočtovém určení výnosu daní.⁴⁴ Nedaňové příjmy jsou představovány příjmy za pokuty, za nájemné (od roku 2009 jsou součástí hospodářské činnosti) a jejich podíl na rozpočtu města má také klesající tendenci. Kapitálové příjmy se týkají především příjmů z privatizace v oblasti bytového hospodářství, z prodeje pozemků v průmyslové zóně a z prodeje nebytových prostor. Jediné příjmy, které mají ve sledovaném období let 2006 až 2010 (viz graf č. 16) vzrůstající tendenci, jsou přijaté dotace a to především účelové dotace – na sociální dávky a dotace z jednotlivých operačních programů.

Graf č. 16: Struktura příjmů města Jihlavy v letech 2006 až 2010 (v tis. Kč)

Zdroj: Ekonomický odbor, MMJ

Z hlediska financování investičních akcí lze konstatovat, že většina byla financována z vlastních zdrojů města (rozpočet a účelové fondy) a na zajištění financování některých akcí byl čerpán úvěr. V letech 2006 a 2007 byla tato možnost využita při financování výstavby Fotbalového stadiónu v ulici Jiráskova v celkové výši 94 mil. Kč. Od roku 2008 byl čerpán úvěr na financování investičních akcí a projektů spolufinancovaných z jednotlivých operačních programů. Úvěr byl poskytnut v celkové výši 200 mil. Kč a jeho čerpání probíhalo do roku 2010.

⁴⁴ Zákon č. 243/2000 Sb.

Tab. 30: Vývoj dluhového zatížení

Zdroj: Ekonomický odbor, MMJ

Přímý a nepřímý dluh města Jihlavy je nízký, přestože od roku 2008 výše nesplacených úvěrů připadajících na jednoho obyvatele plynule narůstá. V roce 2010 vzrostl na 21 % provozních příjmů, což ovšem stále zůstává pod průměrem ostatních českých měst (průměrně 38 % provozních příjmů v roce 2010).

Hospodaření statutárního města Jihlavy je od roku 2008 hodnoceno ratingem společnosti Moody's. Udělený rating v roce 2011 je na úrovni Aa1.cz. Na základě výsledků tohoto hodnocení společnost Moody's uvádí, že mezi silné stránky města Jihlavy patří historicky solidní výsledky hospodaření, značné finanční rezervy plně pokrývající čistý dluh města a obezřetné investice. Mezi slabé stránky hospodaření města jsou zahrnuty nepříliš optimistické vyhlídky v oblasti sdílených daní vytvářející další tlak na provozní výsledek hospodaření.

Shrnutí kapitoly: Jihlava je díky svojí pozici v rámci regionu Kraje Vysočina sídlem mnoha institucí a organizací, včetně těch v oblasti veřejné správy a samosprávy. V souladu se zvyšováním efektivity a modernizací veřejného sektoru v České republice dochází k zavádění prvků e-Governmentu, což přispívá k rozvoji místního institucionálního prostředí. Hospodaření statutárního města Jihlavy se již několik let podrobuje ratingovému hodnocení společnosti Moody's, kde dosahuje dobrých výsledků. V roce 2009 poznamenaly růst příjmů města dopady hospodářské krize, tato situace spíše přetrvává. Rostoucí tendenci zaznamenávají kapitálové výdaje spojené s financováním projektů za využití finančních prostředků z fondů EU. Od roku 2008 je patrné narůstající zatížení v dluhovém profilu města.

Seznam použitých zkratk

ČD	České dráhy, a.s.
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
DP	Dopravní podnik
DPS	Dům s pečovatelskou službou
EO	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EU	Evropská unie
GIS	Geografický informační systém
KHS	Krajská hygienická stanice
MA21	Místní agenda 21
MHD	Městská hromadná doprava
MMJ	Magistrát města Jihlavy
MN	Míra nezaměstnanosti
MPR	Městská památková rezervace
MŠ	Mateřská škola
OHK	Okresní hospodářská komora
OPL	Omamné a psychotropní látky
ORP	Obec s rozšířenou působností
OŠKT	Odbor školství, kultury a tělovýchovy
p.b.	Procentní bod
PM₁₀	Polévatý prach – pevné prachové částice
PM_{2,5}	Pevné prachové částice
POH	Plán odpadového hospodářství
PŘ	Přestupek
PÚR ČR	Politika územního rozvoje České republiky
RES	Registr ekonomických subjektů
REZZO	Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší
ROP NUTS 2 JV	Regionální operační program NUTS 2 Jihovýchod
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SP	Strategický plán/strategické plánování
SROP	Společný regionální operační program
SVAK	Svaz vodovodů a kanalizací
TČ	Trestný čin
TIC	Turistické informační centrum
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ÚSO	Úplné střední vzdělání s maturitou
ÚSV	Úplné střední vzdělání
VPM	Volné pracovní místo
VŠPJ	Vysoká škola polytechnická Jihlava
ZŠ	Základní škola